

ประโยชน์ของการไหว้พระสวดมนต์

- เป็นการเสริมสร้างปัญญา การสวดมนต์โดยรู้คำแปล ความหมาย เช่น บทกษัตริย์คติภาวนาหรือบทอภิมหะปัจจะเวกขณะฉาฐะ ช่อมทำให้ผู้สวดมีความรู้ในเรื่องร่างกายตนเองและความเป็นไปของชีวิต

- เป็นการอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิ มีความสงบเยือกเย็น เพราะในขณะที่สวดต้องตั้งใจ ส้ารวมใจ มีฉะนั้นจะสวดคิดทำอันลิตทำนอง

- ทำให้มีความเห็นถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เช่น มีความเชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรม

- เมื่อได้รับผลจากการสวดมนต์ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความสงบเย็นใจ ช่อมเป็นเหตุไ้มีม่น้ำวจิตใจให้เกิดศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา อื่น ๆ ขึ้นไป

- การได้สรรเสริญคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งมีคุณหาประมาณมิได้ ช่อมเป็นสิริมงคล แก่ชีวิตตนและบริวาร

- เป็นการสั่งสมบุญ บารมี เพิ่มพูนความสุขทางใจ

- อานุภาพแห่งคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์และเทพยดาทั้งหลายช่อมติดตามปกปักรักษาคุ้มครองรักษา

- ค้ำชูอานุภาพของคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์และบุญกุศลที่เกิดจากการไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาโดยสม่ำเสมอ ช่วยทำให้อุปสรรคปัญหาต่างๆ ในชีวิตลึกละหายไปใ้ในทางที่ดีขึ้น ความทุกข์ ความเดือดร้อน กระวนกระวายใจก็จะบรรเทาเบาบางลง

- เป็นส่วนหนึ่งของการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา

- เป็นแบบอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป

๒๕๕๗ (๗) ๒๕๕๗ มนต์

มนต์มีฤทธิ์ไม่ที่ดงบ้าน เป็นเมตตาริณ

หนังสือสวดมนต์

ISBN :

พิมพ์ครั้งที่ ๑ :

จำนวนพิมพ์ :

ผู้จัดพิมพ์ :

พิมพ์ที่ : บริษัท สิด ปีสยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด
๖๑ ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ ซอยเพชรเกษม ๖๕
แขวงหนองเสม็ด เขตหนองเสม็ด กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐
โทรศัพท์ ๐๒-๔๔๔-๓๓๕๑-๕ โทรสาร ๐๒-๔๔๔-๐๐๗๘
e-mail: slpasiamprinting@hotmail.com

คำนำ

สารบัญ

บทสวดมนต์ทำวัตรเช้า

คำบูชาพระรัตนตรัย (อะระหัง สัมมาสัมพุทธโร ภะคะวา...)	๑
ปฐพะภากะณะมะคากา (นะโม ตัสสะ...)	๑
พุทธานุสสะติ (โห โส ตะถาคะโต...)	๑
ธัมมานุสสะติ (โห โส ส์วากขาโต...)	๒
สังฆานุสสะติ (โห โส สุปะฏิปันโน...)	๒
ระตะนัตถะยัปปะณามะคากา (พุทโธ สุตฺตาโร...)	๓
สังเวคะปะริทึปะกะปาฐะ (อิระ ตะถาคะโต...)	๔

บทสวดมนต์ทำวัตรเย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย (อะระหัง สัมมาสัมพุทธโร ภะคะวา...)	๖
ปฐพะภากะณะมะการะ (นะโม ตัสสะ...)	๖
พุทธานุสสะติ (ตัง โข ปะนะ...)	๖
พุทธานุสสะติ (พุทฺธะวาระหัง...)	๗
ธัมมานุสสะติ (สัวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม...)	๗
สังฆานุสสะติ (สัวากขาตะตา...)	๗
สังฆานุสสะติ (สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต...)	๑๐
สังฆานุสสะติ (สัทธัมมะโร...)	๑๐

ชุมนุมเทวดา (สะมันตา จักกะวาเสสุ...)

๑๒

บทสวดมนต์ และพระปริตรต่าง ๆ

ปฐพะภากะณะมะการะ (นะโม ตัสสะ...)	๑๓
สะระณะคะมะนะปาฐะ (พุทฺธัง สะระณัง...)	๑๓
สังฆะกิริยาคากา (นัตถิ เม...)	๑๔
มะหาคารุณีโกนาโถติอาทิกาคากา (มะหาคารุณีโก นาโถ...)	๑๔
เขมาเขมะสะระณะคะมะนะปะริทึปะกาคากา (พาหุง เว...)	๑๕
อะริยะธะนะคากา (ยัสสะ สัทธา...)	๑๕
ปัพพะโตปะมะคากา (ยะถาปี เสตา...)	๑๖
นะมะการะสิทฺธิคากา (โห จักขุมา...)	๑๖

สัมพุทธะ (สัมพุทธะ...)	๑๘
นะโมการะอัญฐะกัง (นะโม อระระหะโต สัมมา...)	๑๘
มังคะละสุตตัง (พะหุ เทวา..., อะเสวนา...)	๑๕
ระคะนะสุตตัง (ฮานีระ ภูตานี..., อังกิญจิ...)	๒๑
กะระณียะเมตตะสุตตัง (กะระณียะมัต..., เมตตัญจะ...)	๒๖
ขันธะปะริตตัง (วิรูปักเข..., อัปปะมาโณ พุทโธ...)	๒๗
โมระปะริตตัง (อุเทตะธัญ..., อะปะตะธัญ...)	๒๗
วัฏฏะกะปะริตตัง (อัทถิ โลเก...)	๒๘
อาภูนาภูยะปะริตตัง (วิปัสสิตตะ..., นะโม เม..., เอเต จัญญะ..., สักกัจฉา...)	๒๙
อังกุลิมาละปะริตตัง (ยะโตหัง ภะคินี...)	๓๓
โพชฌังคะปะริตตัง (โพชฌังโค...)	๓๔
อะกะธะปะริตตัง (อันทุนนิมิตตัง...)	๓๕
เทวะตาอุโธชะนะกาถา (ทุกข์ปัปปีตทา...)	๓๕
อุฬัทธิสสะวิษอะกาถา (อัทถิ อุฬัทธิสสะ...)	๓๖
นักข์ตตะธักข์ (นักข์ตตะธักข์...)	๓๗
มงคลักรวาทใหญ่ (สิริธิติ...)	๓๗
พระสูตร	
อัมมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตัง	๓๙
อะนัตตะลักขณะสุตตัง	๔๖
อาทิตตะปะริยาอะสุตตัง	๕๑
อัมมะนิยามะสุตตัง	๕๕
มะหาสะมะอะสุตตัง	๕๖
มาติกา	
อัมมะสังกัณเฬมาติกาปาฐุ (กุสะลา อัมมา...สุขาอะ...)	๖๖
วิปัสสะนาภูมิปาฐุ (ปิฏักักขันธา...ทวาทะสาอะคะนะยานี...)	๖๘
ปะฐิจจะสะมุปปาทะปาฐุ (อะวิชชาปัจจะยะ สัจจารา...)	๖๙
พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์	
พระสังคีณี (กุสะลา อัมมา...กะคะเม อัมมา...)	๗๐

พระวิภังค์ (ปัญญาจักขันธา...ตัดถะ กะตะโม...)	๗๐
พระธาตุกะถา (สังกะโห...)	๗๑
พระปุคคะตะปัญญาตติ (จะ ปัญญาตติโย...)	๗๑
พระกะถาวัตถุ (ปุคคะโต อุปะถัฏฐะติ...)	๗๒
พระอะมะกะ (เฮ เกจิ กุสะลา รัมมา...)	๗๒
พระมะหาปัญญา (เหตุปัจจะโย...)	๗๒
บังสุกุลตาย (อะนิจจา...)	๗๓
บังสุกุลเป็น (อะจิริง...)	๗๓

กาอาต่าง ๆ

ภัทเทกะรัตตะคาถา (อะตีตัง นานวาอะเมยยะ...)	๗๔
คิลักขะฆาคาถา (ตัพเพ สังขารา อะนิจจาติ...)	๗๔
รัมมุตเทส ๔ (อุปะนียะติ โลโก...)	๗๕
ภาระสุตตะคาถา (ภาราหะเว ปัญจักขันธา...)	๗๖
สีลุตเทสะปาฐะ (ภาสิตะมิทัง...)	๗๖
คาอะนะคาถา (จินทะ ไสคัง...)	๗๗
โอวาทะปาฐิโมกขาธิปาฐิ (อุทิจฐัง โข...)	๗๗
ชัຍยะมังกลคาถา (นะโม เม พุทธะเคชัสสา...)	๗๘

พิธีฉัน

ถวายพรพระ (อิติปิ โส... พาทุง...)	๘๑
อนุโมทนาพิธี (ยะถา... ตัพพี...)	๘๔
มงคลจักรวาฬน้อย (ตัพพะพุทธานุภาเวนนะ...)	๘๔
กาถะทานะสุตตะคาถา (กาเถ ทะทันตี สะปัญญา...)	๘๕
วิหาระทานะคาถา (สีตัง อุหมัง...)	๘๖
เทวะตาทิสสะทักขิณานุโมทนาคาถา (อัสมิง ประเทเส...)	๘๖
อัครักปะสะทาสุตตะคาถา (อัครกะโต เว...)	๘๗
โกชะนะทานานุโมทนาคาถา (อาสุโท...)	๘๗
อาทิยะสุตตะคาถา (ภุคคา โภคา...)	๘๘
ระตะนัตตะชานุกาวัตติกาถา (ระตะนัตตะชานุกาเวนนะ...)	๘๘
โส อัครถะถัทธิ (โส อัครถะถัทธิ...)	๘๘

ศิโรกฐาทะกัณฐะสุตตะคาถา (ย๋อ) (อะทาสิ เม...)	๘๕
เกษิขานูโมทนะคาถา (อัครกิตฺตตัง...)	๘๐
สังกะหะวัตถุกาถา (ทานัญญะ...)	๘๐
บทสวดมนต์ต่างๆ และบทแผ่เมตตา	
คัง ขณะปักจะเวกขณะวิธี (ประภีสังขา โยนิโส...)	๘๑
ธาตุปะฏีกุละปักจะเวกขณะวิธี (ยะถาปักจะยัง...)	๘๒
อะตีตะปักจะเวกขณะวิธี (อัสซะ มะธา...)	๘๓
อะภินันท์ปักจะเวกขณะปาฐะ (ชะระรัมโมเมหิ...)	๘๔
กาชคตาสติภาวนา (อะยัง โข เม กาโย...)	๘๕
นมัสการรอยพระพุทธรบาท (วันทามิ พุทธัง...)	๘๖
ทศรรมสูตร (ทะสะอิมะ ภิกขะเว รัมมา...)	๘๘
สามเณรศึกษา	๑๐๑
ศึกษาบท ๑๐ (อะนุญญาสิ...สามะเณรานัง...)	๑๐๑
นาถนังคะ ๑๐ (อะนุญญาสิ...ทะสะหิ...)	๑๐๒
ทัณฑกรรม ๕ (อะนุญญาสิ...ปัญจะหิ...)	๑๐๓
พรหมวิหาร	๑๐๔
เมตตาคตน (อะหัง สุขีโต โหมิ...)	๑๐๔
เมตตาสัตถ์ (สัพเพ สัตตา สุขีตา โหนตุ...)	๑๐๔
คำแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล (สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ...)	๑๐๕
คำกรวดน้ำอิมินา (อิมินา ปุญญะกัมเมนะ...)	๑๐๖
ปิตติทานะคาถา (ย๋อ) (ปุญญัสสิททานิ...)	๑๐๗
เทวะตาทิปิตติทานะคาถา (ยา เทวะตา...)	๑๐๘
ศิโลกะวิชะยะระชะปะตติทานะคาถา (ยังกิญจิ...กัตถัพพัง...)	๑๐๘
ตุมังคะละคาถา (โหตุ สัพพัง...)	๑๐๘
เมตตายังกิญจิ (ยังกิญจิ...สัพเพหิ...)	๑๑๐
เมตตานิสังสะสุตตะปาฐะ (เอวัมเม...เมตตาสะ ภิกขะเว...)	๑๑๐
จะตุรัปปะมัญญาปาฐะ (อัครกิตฺติ โข...จะคัสโส...)	๑๑๑
วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง	๑๑๓
อนุศาสน์ ๘ อย่าง	๑๒๐

นิสสัย ๕ (คือปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต)	๑ ๒๐
อกรรมนิยะ ๕ (คือกิจที่ไม่ควรทำ)	๑ ๒๐
วิธีลาสิกขา	๑ ๒๒

หมวดวินัยกรรม

วิธีทำพินทุกับปะ	๑ ๒๓
อธิษฐาน	๑ ๒๓
คำอธิษฐานบริวารต่าง ๆ	๑ ๒๔
วิกัป	๑ ๒๕
คำเสียดสละไตรจีวรล่วงราตรี	๑ ๒๖
คำเสียดสละอติเรกจีวรล่วง ๑๐ วัน	๑ ๒๗
คำเสียดสละอติเรกบาตรล่วง ๑๐ วัน	๑ ๒๗
วิธีแสดงอาบัติ	๑ ๒๕
นิสสัย	๑ ๓๒
จำพรรษา	๑ ๓๔
คำสัตตคาหะกะระณีนียะ	๑ ๓๔
เหตุไปด้วยสัตตคาหะกะระณีนียะ	๑ ๓๕
อานิสงส์จำพรรษา	๑ ๓๕

ระณีนัย คำขอขมาโทษ ต่อท่านผู้ควรเคารพ

คำขอขมาพระรัตนตรัย	๑ ๓๖
คำขอขมาพระเถระ	๑ ๓๖
คำขอขมาพระอุปัชฌาย์	๑ ๓๖
คำขอขมาพระอาจารย์	๑ ๓๖
คำขอขมาพระสงฆ์	๑ ๓๖
คำขอขมาบุคคลทั่วไป	๑ ๓๖
คำขอขมาโทษมิตถมารคา	๑ ๓๗
คำขอขมารวม	๑ ๓๗
ขอขมา	๑ ๓๘
คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา	๑ ๓๕

อุโบสถ	๑๓๕
คำขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และตั้งญัตติปวารณา	๑๔๐
เหตุที่สวดปาฏิโมกข์ย่อ	๑๔๐
วิธีสวดปาฏิโมกข์ย่อ	๑๔๑
ปวารณา	๑๔๓
อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณนาวิธี	๑๔๖
วัฏจักรแห่งอธิกมาส	๑๔๗
การแบ่งฤดูและการบอกฤดู	๑๔๘
วิธีเปลี่ยนบุพพกิจพระปาฏิโมกข์	๑๕๑
การนับพระภิกษุ	๑๕๕
กฐิน	๑๕๗
วิธีกฐินอย่างธรรมดา	๑๕๗
คำถวายผ้ากฐินทาน	๑๕๗
คำอธิษฐานกฐิน	๑๕๘
คำอธิษฐาน	๑๖๒
ญัตติทุติยกรรมวาจา	๑๖๒
กฐินัตถการวิธี	๑๖๔
บุพพกรรมแห่งการกรานกฐิน	๑๖๔
คำกรานกฐิน	๑๖๔
คำเสนออนุโมทนากฐิน	๑๖๕
คำอนุโมทนากฐิน	๑๖๖
ทำทัฬหี	๑๖๖
กาสติ ๔	๑๖๗
กาสติระคนกัน	๑๖๗
มทปตส ๔	๑๖๘
ภิกษุไม่ควรฉันเนื้อ ๑๐ อย่าง	๑๖๘
ลักษณะของการประเคนมืองค์ ๕	๑๖๘
วัดอุณามาส	๑๗๐
ศุภสงฆ์ ๑๓	๑๗๐

คำอาราธนาและเบ็ดเตล็ด

คำอาราธนาพระปริตร	๑๗๑
คำอาราธนาธรรม	๑๗๒
คำอาราธนาศีล ๕	๑๗๒
คำอาราธนาศีล ๕ เป็นนิจจะศีล	๑๗๒
คำอาราธนาศีล ๘	๑๗๓
คำอาราธนาอุโบสถศีล	๑๗๓

ถวญคมน์ และ ศีล

เบญจศีล (ศีล ๕)	๑๗๔
ศีล ๘ และอุโบสถศีล	๑๗๕
คำแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	๑๗๖
คำชักผ้าบังสุกุล	๑๗๗
คำถวายสังฆทาน	๑๗๗
คำถวายสังฆทานอุทิศ	๑๗๗
คำถวายผ้าป่า	๑๗๘
คำอุปโลกน์สังฆทาน	๑๗๘
คำอุปโลกน์อีกแบบหนึ่ง	๑๗๘

บทสวดมนต์พิเศษ

ปาระมี ๓๐ ทัส (แบบครูบาศรีวิชัย)	๑๗๙
พระคาถาป้องกันภัยทั้งสิบทิศ	๑๘๑
พระคาถามงคลจักรวาทังแปดทิศ	๑๘๔
คาถาจีนบัญญัติ	๑๘๕
ขอตพระกัมภีไตรปิฎก	๑๘๗
คำบูชาพระบรมสารีริกธาตุ	๑๙๔

บทสวดมนต์ทำวัตรเช้า
คำบูชาพระรัตนตรัย

อระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะวา, พุทัง ภาวะวันตัง
อะภิวาเทมิ.

สวากขาโต ภาวะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นมัสสามิ.

สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต ภาวะกะสังโฆ, สังฆัง นมามิ.

บุพพะภาคะนะมะการะ

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภาวะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัง
กะโรมะ เส.

(รับ) นะโม ตัสสะ ภาวะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภาวะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภาวะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

พุทธาภิตุติ

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิตุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส ตะถาคะโต อระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชา-
จาณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิฑู, อะนุตตะโร ปุริสะทัม-
มะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาวะวา,
โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง ณะมาระกัง สะพีรหิมะกัง, สัสสะ
มะณะพีร่าหิมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง
อะภิญญา สัจฉิกัตถวา ปะเวเทสิ, โย ธัมมัง เทเสสิ อาทิ-

กัถยานัง มัชฌิมกัถยานัง ปะริโยสานะกัถยานัง, สาทถัง
สัพพัญญุชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง พีรหิมะอะริยัง
ปะกาเสสิ, ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง
ภาคะวันตัง สิริสะธา นะมามิ. (กราบ)

ธัมมาภิกุติ

(นำ) หันตะ มะยัง ธัมมาภิกุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส สักขาภาโต ภาคะวะธา ธัมโม, สันทิฏฐิโก
อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ
วิญญูหิ, ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง ธัมมัง
สิริสะธา นะมามิ. (กราบ)

สังฆาภิกุติ

(นำ) หันตะ มะยัง สังฆาภิกุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุชูปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน
ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญจะ ปุริสะ-
ปุตตะลา, เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณีโย, อะนุตตะรัง
ปุณฺณีกะเขตตัง โลกัสสะ, ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชะยามิ
ตะมะหัง สังฆัง สิริสะธา นะมามิ. (กราบ แล้วนั่งพับเพียบ)

ระตนะนัตตะยิปปะณามะคาตา

(นำ) หันทะ มะยั้ง ระตนะนัตตะยิปปะณามะคาตาโย เจวะ
สังคคะวัตถุปะริทีปะกะปาฐัญจะ ภาณามะ เส.

(ถ้าจะवादครั้งเดียว คือลงแค่ ปะภาวะสิทธินยา ไม่ต่อ อิธะ
ตะถาคะโต ก็นำเพียงครั้งเดียวว่า หันทะ มะยั้ง ระตนะนัตตะยิป-
ปะณามะคาตาโย ภาณามะ เส.)

(นำ) พุทโธ สุตฺตโธ กะรุณามะหังคะโว,

โยจันตะสุทฺธัพพะระญาณะโลจะโน,

โลกััสสะ ปาปุปะกิละสะฆาตะโก,

วันทามิ พุทฺธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง.

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน,

โย มัตตะปากามะตะภะทินนะโก,

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน,

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง.

สังโฆ สุเขตตาทักขะติเขตตะสังญญิต,

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพทะโก,

โลลัปปะหีน อะริโย สุขะระโส,

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง.

อิจเจวะเมกัันตะภิปุชะเนยยะกัง,

วัตถุตตะยั้ง วันทะยะตาภิสังขะตัง,

ปุญญัง มะยา ยั้ง มะมะ สัพพะปีททะวา,

มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธินยา.

(ถ้ามีเวลาพอให้สวด สักเวลาประทีปประกะปาฐะ ต่อไปนี้)

สังเวคะประทีปประกะปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน อระหัง สัมมา-
สัมพุทโธ, ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก อุปะสะมิโก
ประรินิพพานิโก สัมโพธะคามิ สุกะตัมปะเวทิตโต, มะยันตัง
ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ, ชาตีปี ทุกขา ชะราปี ทุกขา
มะระณัมปี ทุกขัง, โสกะปะริเทวะะทุกขะโทมะนัสสุ-
ปายาสาปี ทุกขา, อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปีเยหิ
วิปะโยโค ทุกโข ยัมปิจันัง นะ ละกะติ ตัมปี ทุกขัง,
สังจิตเตนะ ปิณฺณูปาทานักขันธา ทุกขา, เสยยะถิทัง,
รูปูปาทานักขันโธ, เวทะนูปาทานักขันโธ, สันฺณูปาทานัก-
ขันโธ, สังขารูปาทานักขันโธ, วิญฺญาณูปาทานักขันโธ,
เยสัง ปะริญฺญาเย, ธรรมะมาโน โส ภาคะวา, เอวัง พะหุลัง
สาวะเก วิเนติ, เอวังภาตา จะ ปะนัสสะ ภาคะวะโต
สาวะเกสุ อนะสุสาสะนี, พะหุลา ปะวัตตะติ, รุปัง อะนิจจัง,
เวทะนา อะนิจจา, สันฺญา อะนิจจา, สังขารา อะนิจจา,
วิญฺญาณัง อะนิจจัง, รุปัง อะนัตตา, เวทะนา อะนัตตา,
สันฺญา อะนัตตา, สังขารา อะนัตตา, วิญฺญาณัง อะนัตตา,
สัพเพ สังขารา อะนิจจา, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ, เต
มะยัง, โอตินฺณามหะ ชาตียา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ
ปะริเทเวหิ ทุกขะหิ โทมนัสเสหิ อุปายาสะหิ, ทุกโขติณฺณา

ทุกขณะประเวศตา, อัปเปเวณามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์ก-
ขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาคิ.

จิระประรินิพพุตัมปี ตัง ภาคะวันตัง อุททิสสะ
อะระหังตัง สัมมาสัมพุทฺธัง, สัทธา อะคารัสฺมา อะนะ-
คาริยัง ปิพพะชิตา, ตัสฺมิง ภาคะวะติ พริหัมอะระริยัง
อะรามะ, ภิกขุณฺยัง สิกขาสาชีวะสะมาปันนา, ตัง โน
พริหัมอะระริยัง, อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์กขันธัสสะ
อันตะกิริยาเยะ สังวัตตะตุ.

(สามเพชรवादพึงลคค้ำว่า ภิกขุณฺยัง สิกขาสาชีวะสะมาปันนา
ที่ขีดเส้นใต้ออกเสียง ถ้าศฤหฺศถ์वाद ตั้งแต่ อิระ ตะถาคะโต จนถึง
ปัญญาเยถาคิ แล้วवादดังนี้

จิระประรินิพพุตัมปี ตัง ภาคะวันตัง สะระณัง ตะธา,
ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ตัสสะ ภาคะวะโต สาสะนัง,
ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ, อะนุปะฏิปัชามะ,
สา สา โน ปะฏิปัตติ, อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์กขันธัสสะ
อันตะกิริยาเยะ สังวัตตะตุ.

อนึ่ง ถ้าศตริवाद เต มะยัง นั้น ให้แปลงเป็น ตา มะยัง บทว่า
ประรินิพพานิโก มีในฉบับ สีสล เป็น ประรินิพพายิโก ฉะนี้ทุกแห่ง)

บทสวดมนต์ทำวัตรเย็น
คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง
อะภิวาเทมิ.

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ.

สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ.

บุพพะภาคะนะมะการะ

(นำ) หันพระทานิ มะยันตัง ภะคะวันตัง วาจาเย อะภิกายิตุง
บุพพะภาคะนะมะการัญเจะวะ พุทธธานุสสะตินะยัญเจะ
กะโรมะ เส.

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

พุทธธานุสสะตี

ตัง โห ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติศัพท์
อัพภูตตะโต, อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชาจระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร
ปรีสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.

(หยุดระลึกถึงพระพุทธคุณตามสมควร)

พุทธธาภิคีติ

(นำ) หันทะ มะยั้ง พุทธธาภิคีติง กะโรมะ เส.

(รับ) พุทธะวาระหันตะวะระตาทีคุณาภิยุตโต,
สุทธธาภิญาณะกะรุธาหิ สะมาตะตัตโต,
โพเธสิ โย สุชนะตัง กะมะลั้งวะ สุโร,
วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง.

พุทธโธ โย สัพพะปาณีนัง	สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง	วันทามิ ทัง สิเรนะหัง.
พุทธัสสาหัสสิ ทาสี ^๑ วะ	พุทธโธ เม สามิกิสสะโร,
พุทธโธ ทุกขัสสะ มาตา จะ	วิธาทา จะ หิตัสสะ เม.
พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ	สะริวัณชีวัตถุจิทัง,
วันทันโตหัง ^๒ จะริสสามิ	พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง.
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	พุทธโธ เม สะระณัง ะรัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	วิทฺเตมยยัง สัตถุ สาสะเน.
พุทธัง เม วันทะมานะ ^๓	ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
สัพเพปิ อันตะรายา เม	มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

๑. สตรีสวดว่า พุทธัสสาหัสสิ ทาสี วะ

๒. สตรีสวดว่า วันทันตีหัง

๓. สตรีสวดว่า พุทธัง เม วันทะมานายะ

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,
พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
พุทโธ ปะฐิตคัมพะตฺถุ อัจจะยันตัง,
กาลันตะเร สังวะริตฺถุง วะ พุทเธ.

(นั่งคุกเข่าขึ้น)

ธัมมานุสสะติ

- (นำ) หันตะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.
(รับ) ส้วากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปิอัจตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.
(หยุดระลึกถึงพระธรรมคุณตามสมควร)

ธัมมาภิคีติ

- (นำ) หันตะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส.
(รับ) ส้วากขาตะตาทีคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,
โย มัตตะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภท,
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธาริ,
วันทามะหัง ตะมะหะรัง ะระธัมมะเมตัง.
ธัมโม โย สัพพะปาณินัง   สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
พุตฺติยานุสสะติฏฐานัง   วันทามิ ตัง สิเรนะหัง.

ธัมมัสสาห์สัมมิ ทาโล^๑ จะ
ธัมโม ทุกข์สสะ ฆาตา จะ
ธัมมัสสาห์ง นียยาเทมิ
วันทันโตหัง^๒ จะริสสามิ
นัตถิ เม สระณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ธัมมัง เม วันทะมานะ^๓
สัพเพปิ อันตะรายา เม

ธัมโม เม สามิกิสสะโร,
วิธาตา จะ หิตัสสะ เม.
สระวิญญูชิวัตถุจิหัง,
ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง.
ธัมโม เม สระณัง ะรัง,
วิทเธยยัง สัตถุ สาสะเน,
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
มาhesu ตัสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย ะ จะ เจตะสา วา,
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
ธัมโม ปะภูคัตถัมหะตุ อัจจะยันตัง,
กาลันตะเร สังวะริตฺตุง ะ ธัมเม.

(นั่งคุกเข่าขึ้น)

---

๑. สตรีสวดว่า ธัมมัสสาห์สัมมิ ทาโล จะ

๒. สตรีสวดว่า วันทันโตหัง

๓. สตรีสวดว่า ธัมมัง เม วันทะมานายะ

สังฆมานุสสະတိ

(นํ) หันตะ มะยัง สังฆมานุสสະตินะยัง กะโรมะ เส.

(รับ) สุปะฏิป็นโน กะคะวะโธ สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิป็นโน
กะคะวะโธ สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิป็นโน กะคะวะโธ
สาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิป็นโน กะคะวะโธ สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ กะคะวะโธ สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย
ทักขิเนยโย อัญชะลิกระณีโย, อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง
โลกัสสาติ.

(หยุดระลึกถึงพระสังฆคุณตามสมควร)

สังฆาภิตีติ

(นํ) หันตะ มะยัง สังฆาภิตีติง กะโรมะ เส.

(รับ) สัทธัมมะโห สุปะฏิปัตติคฺคณาทียุตโต,
โยภูจฺจัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏฺโฐ,
สีลาทิสฺสมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,
วันทามะหัง ตะมะรียานะ ตะณัง สุสุทฺธัง.

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง   สระะณัง เขมะมุตตะมัง,
ตะตียานุสสะติภูจฺจานัง   วันทามิ ตัง สีเรนะหัง.

สังฆัสสาหัสมี ทาสี^๑ วะ
สังโฆ ทุกข์สสะ ฆาตา จะ
สังฆัสสาหัง นียยาเทมิ
วันทันโตหัง^๒ จะริสสามิ
นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ
สังฆัง เม วันทมาเนนะ^๓
สัพเพปี อันตะรายา เม

สังโฆ เม สามิกิสสะโร,
วิธาทา จะ หิตัสสะ เม.
สระริวัณชีวิตัญจิทัง,
สังฆัสโสปะฏิป็นนะตัง.
สังโฆ เม สระระณัง ะรัง,
วิทาณเวยยัง สัตถุ สาสะเน.
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
มาhesug ตัสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,
สังฆे กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
สังโฆ ปะฏิคคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆे.

(จบแล้วพืงนั่งราบ)

---

๑. สตรีสวดว่า สังฆัสสาหัสมี ทาสี วะ
๒. สตรีสวดว่า วันทันตีหัง
๓. สตรีสวดว่า สังฆัง เม วันทมาเนนยะ

ชุมนุมเทวดา

สขมันตา จักกะวาฬสุ อัคราัจฉันตุ เทเวตา,
สัทธมมิง มุนิราชัสสะ สุนันตุ สัตตะโอมกขะกัง.

สัทเต กาเม จะ รูปเป ทิริสิขะระตะเถ จันตะลิกเข
วิมาน, ทีเป รัฎฐเ จะ คาเม ตะรุวะนะตะหะเน เตหะ-
วัตถุมหิ เบทเต, ภูมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม
ยักกะตันธัพพะนาตา, ติญจันตา สันติเก ยัง มุนิระวะวะจะนัง
สาธะโว เม สุนันตุ.

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันตา,
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันตา,
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันตา.

---

* เครื่องหมาย " ° " นี้บังคับอยู่ที่อักษรใด อักษรนั้นก็มีเสียงสระอะ แต่ต้องออกเสียงให้เร็วและเบา คล้ายเครื่องหมาย { . } ในภาษาบาลี

บทตันสวตมนต์และพระปริตรต่าง ๆ

ปฐพะภาคะนะมะการะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

สระณะคะมะนะปาฐะ

พุทฺธัง สระณัง คัจฉามิ,

ธัมมัง สระณัง คัจฉามิ,

สังฆัง สระณัง คัจฉามิ.

พุทฺธียัมปิ พุทฺธัง สระณัง คัจฉามิ,

พุทฺธียัมปิ ธัมมัง สระณัง คัจฉามิ,

พุทฺธียัมปิ สังฆัง สระณัง คัจฉามิ.

ตะตียัมปิ พุทฺธัง สระณัง คัจฉามิ,

ตะตียัมปิ ธัมมัง สระณัง คัจฉามิ,

ตะตียัมปิ สังฆัง สระณัง คัจฉามิ.

สัจจะกิริยาคาถา

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	พุทโธ เม สรรณัง ะรัง, โสตถิ เต ^๑ โหนตุ สัพพะทา.
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ธัมโม เม สรรณัง ะรัง, โสตถิ เต ^๑ โหนตุ สัพพะทา.
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	สังโฆ เม สรรณัง ะรัง, โสตถิ เต ^๑ โหนตุ สัพพะทา.

มหาการุณิกอนาโตติอาทิกาถา

มหาการุณิก นาโต ปุเรตฺวา ปาระมิ สัพพา เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	อิตถายะ สัพพะปาณินัง, ปีตโต สัมโพธิมุตตะมัง, มา โหนตุ สัพพุปีททวา.
มหาการุณิก นาโต ปุเรตฺวา ปาระมิ สัพพา เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	หิตายะ สัพพะปาณินัง, ปีตโต สัมโพธิมุตตะมัง, มา โหนตุ สัพพุปีททวา.
มหาการุณิก นาโต ปุเรตฺวา ปาระมิ สัพพา เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	สุขายะ สัพพะปาณินัง, ปีตโต สัมโพธิมุตตะมัง, มา โหนตุ สัพพุปีททวา.

๑ สวดเพื่อผู้อื่นว่า เต ถ้าเพื่อตนเองเปลี่ยนเป็น เม

เขมาเขมะสละระณะคะมณะนะปะริทีปิกาคาถา

พะหุง เว สละระณัง ยันติ	ปีพะพานิ ะะนานิ จะ,
อารามะรูกะปะเจตฺธานิ	มะนุสสา ะยะตังชิตา.
เนตัง โข สละระณัง เขมัง	เนตัง สละระณะมุตตะมัง,
เนตัง สละระณะมาคัมมะ	สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.
โย จะ พุทฺธัญจะ ธัมมัญจะ	สังฆัญจะ สละระณัง ตะโถ,
จัตตาริ อะริยะสัจจานิ	สัมมัพปีญญาเย ปีสสะติ.
ทุกขัง ทุกกะสะมุปปาทัง	ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง,
อะริยัญญัจญฺฐังติกัง มัตถัง	ทุกขุปะสะมะคามินัง.
เอตัง โข สละระณัง เขมัง	เอตัง สละระณะมุตตะมัง,
เอตัง สละระณะมาคัมมะ	สัพพะทุกขา ปะมุจจะตีติ.

อะริยะธะนะคาถา

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต	อะจะลา สุปะติฏฐิตา,
สีลัญจะ ยัสสะ กัสสิยานัง	อะริยะกันตัง ปะสังสีตัง.
สังฆะ ปะสาโท ยัสสัทถิ	อุชฺฐุทฺถัญจะ ทัสสะนัง,
อะทะลิตโทติ ตัง อาหุ	อะโมฆันตัสสะ ชีวีตัง.
ตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ	ปะสาทัง ธัมมะทัสสะนัง,
อะนุญญชละ เมธาวิ	สะรัง พุทฺธานะ สาสะนันติ.

ปัพพะโตปะมะคาถา

ยธะถาปี เสลา วิปูลา
สะมันตา อะนุปะริเยยยุง
เอวัง ชะรา จะ มัจจุ จะ
ขัตติเย พรัหมณะ เวสเส
นะ กิณฺณิ ประวิวัชเชติ
นะ ตัตถะ หัตถินัง ภูมि
นะ จาปี มั่นตะยุกธะนะ
ตัสมา หิ ปิณฺฑิต โปโส
พุกฺกะ ธัมเม จะ สังฆะ จะ
โย ธัมมะจาริ กายะนะ
อิธะวะ นัง ประสังสันติ

นะกัง อาหังจะ ปัพพะตา,
นิปโปถนตา จะตฺถทิสสา.
อะธิวัตตันติ ปาณิน,
สุทเท จันฑาละปุกฺกุเส.
สัพพะเมวาภิมัทตะติ,
นะ ระถานัง นะ ปิตติยา.
สัฏฺฐกา เซตฺถุ ธะเนนะ วา,
สัมปัสสัง อิตถะมัตตะโน.
ธโร สัทธัง นิเวสเสย,
วาจาเย อุกะ เจตตะสา,
เปจจะ สักเค ประโมทะติ.

นะมะการะสีทธิดาธา^๑

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐุ,
สามัง วะ พุกฺโก สุกะโต วิมุตโต.
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยฺนโต,
ปาเปสิ เขมิง ชะนะตัง วิเนยฺยัง.

๑ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

พุทฺธัง วัชรันตัง สิริระสา นมะมามิ,
โลกัสสะ นาลัญญจะ วินายะกัญญจะ.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ,
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

ธัมโม ะโห โย วัยะ ตัสสะ สัตถุ.
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทฺธิมัตตัง.
นियยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ฐาเร,
สาตาวะโห สันตีกะโร สุฉินฺโณ.
ธัมมัง วัชรันตัง สิริระสา นมะมามิ,
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ,
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโถ โย,
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา.
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ,
สวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ.
สังฆัง วัชรันตัง สิริระสา นมะมามิ,
พุทฺธานุพุทฺธัง สมะเสสีละทิจฺฉิง.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ,
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

สัมพุทธเถ

สัมพุทธเถ อัญญะวิสัยจะ
ปัญจะสะตะสะหีสถานิ
เตสัง รัมมัญจะ สังมัญจะ
นมะการานุภาวณะ
อะเนกา อันตะรายาปี

ท้าวทะสัยจะ สะหีสสะเก,
นะ मामิ สิริสะธา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิ หัง,
หันท์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

สัมพุทธเถ ปัญจะปัญญาสัยจะ จะตวิสะติสะหีสสะเก,
ทะสะสะตะสะหีสถานิ
เตสัง รัมมัญจะ สังมัญจะ
นมะการานุภาวณะ
อะเนกา อันตะรายาปี

นะ मामิ สิริสะธา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิ หัง,
หันท์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

สัมพุทธเถ นะวุตตะระสะเต
วิสะติสะตะสะหีสถานิ
เตสัง รัมมัญจะ สังมัญจะ
นมะการานุภาวณะ
อะเนกา อันตะรายาปี

อัญญะจัตตาหิสะสะหีสสะเก,
นะ मामิ สิริสะธา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิ หัง,
หันท์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

นะโมการะอัญญะกัง

นะโม อะระหะโต สัมมา
นะโม อุตตะมะรัมมัสสะ
สัมพุทธัสสะ มะหะสิโน,
สัวกขาตัสสะวะ เตนิระ.

นะโม มหาสังฆัสสาปี
นะโม โอมัตถยารัทธัสสะ
นะโม โอมะกาตีตัสสะ
นะโมการูปปะภาเวนะ
นะโมการานุกาเวนะ
นะโมการัสสะ เตชะนะ

วิสุทธะสีละทิฏฐิโน,
ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง.
ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปี,
วิัจฉันตุ อุปีทะวา.
สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา,
วิธิมหิ โหมิ เตชะวา.

มังคะละสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สāvattiyā
วิหะระติ, เซตะเวเน อะนาคะปิณทิกัสสะ, อารามะ. อะถะโค
อัญญะตะรา เทวะตา, อะภิกกันตายะ รัตติยา อะภิกกันตะ-
วันณา เกวะละกัปปัง เซตะเวนัง โอภาเสตฺวา, เยนะ
ภาคะวา เตนุปะสังกะมิ, อุปะสังกะมิตฺวา ภาคะวันตัง
อะภิวาเทตฺวา เอกะมันตัง อัญญาสิ. เอกะมันตัง จูฑา โข
สา เทวะตา ภาคะวันตัง ทาถายะ อัจฉะภาสิ.

พะหุ เทวา มะนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง,
อากังขะมานา โสถถานัง ฬรุหิ มังคะละมุตตะมัง.

• อะเสวะนา จะ พาลานัง ปิณทิตานัญจะ เสวะนา,
ปุชา จะ ปุชะนียานัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

ประภีรฺภูปะเทสะวาโส จะ
อิตตะสัมมาปะณิธิ จะ

พาหุสัจฺญจะ สิปปัญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา

มาตาปิตุอุปัฏฐานัง
อะนากุลา จะ กัมมันตา

ทานัญจะ รัมมะจะริยา จะ
อะนะวัชชานิ กัมมานิ

อาระตี วิระตี ปาปา
อัมปะปะมาโท จะ รัมเมสุ

การะโว จะ นิวาโต จะ
กาเลนะ รัมมัสสะวะนัง

ขันตี จะ โสวะจัสสะตา
กาเลนะ รัมมะสากัจฉา

ตะโป จะ พหฺรึหฺมะจะริยัญจะ
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ

มุญฺฐัสสะ โลกะรัมเมหิ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง

เอตาทีสานิ กัตถวานะ
สัพพัตถะ โสถถิง ัจฉันตี

ปุพเพ จะ กะตะปุญฺญะตา,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

วินะโย จะ สุสิกขิโต,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

ปุตตะทาร์สสะ สังคะโห,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

ญาคะกานัญจะ สังกะโห,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

มัชชะปาณา จะ สันญะโหม,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

สันตุญฺฐิ จะ กะตัญญุตา,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

สัพพัตถะมะปะราชาธา,
ตันเตสััง มังคะละมุตตะมันตี.

ระตะนะสุตตัง

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ,
ภูมมานิ वा यानिवะ อันตะลิกเข.
สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ,
อะโถปี สักกัจจะ สุนันตุ ภาสิตัง.
ตัสมา हि ภูตา นิสาเมถะ สัพเพ,
เมตตัง กะโรถะ มานุสิยา ปะชายะ.
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ ये पेलिं,
ตัสमा हि ने रक्खะถะ อป্পะมัตตา.

• ยังกิญจิ วิตตัง อิธะ वा หุรัง वा,
สัคเคสุ वा ยัง ระตะนัง ปะณีตัง.
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ,
อิทัมปี พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

• ขะยัง วิราตัง อะมะตัง ปะณีตัง,
ยะทังคะคา สักกัจจะนิ สะมาหิโต.
นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ,
อิทัมปี ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

• ยัมพุทระเสฏโฐ ประวิวัฒนะยิ สุจิง,
สมาธิมานันตริกัญญะมาหุ.

สมาธินา เตนะ สโรม นะ วิชชะติ,
อิทัมปี รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

• เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัตถา,
จัตตาริ เอทานิ ยุตานิ โหนติ.

เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา,
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ.
อิทัมปี สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

• เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทักขิณเณ,
นิกกามิโน โตตะมะสาสะนัมหิ.

เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิสัยหะ,
ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา.
อิทัมปี สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.*

ยะถินทะปิโธ ปะฐะวัง สิโธ สียา,
อะตุพภิ วาเตภิ อะสัมปะกัมปิโย.
ตะถูปะมัง สัมปุริสัง วะทามิ,

---

* สวดข่อยต่อด้วยบท ขันฉิ่ง หน้า ๒๔

โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

เย อะริยะสัจจานิ วิภาวะยันติ,

กัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ.

กิญจาปี เต โหนติ ภูสัปปะมัตตา,

นะ เต ภาวัง อัญญะมะมาทียันติ.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเย,

ศัยฺสสุ ธัมมา ชะหิตา ภาวันติ.

ลักกายะทิกฺขิ วิจิกิฉนิตฺถุจะ,

สีลัพพะตัง วาปี ยะทัตถิ กิญจิ.

จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต,

ฉะ จาภิฐานานิ อะภัพโพ กาทุง.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

กิญจาปี โส กัมมัง กะโรติ ปาปะกััง,

กาเยนะ วาจาสุททะ เจตะสา वा.

อะภัพโพ โส ตัสสะ ปะฏิจณะทาเย,

อะภัพพะตา ทิกฺขุระปะทัสสะ วุตตา.

อิทัมปี สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

วะนีปปะคุมเพ ยะถา ผุสสิตักเค,
คิมฺหานะมาเส ปะฐะมัสมิง คิมฺเห.
ตะถุปะมัง ธัมมะวะรัง อะเทสะยิ,
นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตายะ.
อิทัมปี พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

วะโร วัรวัญญุ วัระโรท วัระหะโร,
อะนุตตะโร ธัมมะวะรัง อะเทสะยิ.
อิทัมปี พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

• ชินัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง,
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสมิง.
เต ชินะพีชา อะวิรุฬ्हินันทา,
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป.
อิทัมปี สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ยานิธะ ภูตานิ สะมาตะตานิ,
ภุมมานิ वा ยานิวะ อันตะลิกเข.

ตะถาคะตั้ง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ยานิธะ ภูตานิ สมะมาคะตานิ,
ภูมมานิ วา ยานิวะ อั้นตะลิกเข.
ตะถาคะตั้ง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ยานิธะ ภูตานิ สมะมาคะตานิ,
ภูมมานิ วา ยานิวะ อั้นตะลิกเข.
ตะถาคะตั้ง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

“ข้าคือพวกสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่รู้ตัวหรืออหังการ ไตรรกฯ ไม่รู้ตัว
ทั้งลำบาก ทั้งเหนื่อยและประกอบไปด้วยทุกข์. สัตว์ทั้งหลายผู้ติดแล้ว ละไม่กาย
ด้วยดวงศษายาฆอันใด ดวงศษายาฆอันใดไม่ปล่อย และอยู่ใต้เงาที่ก่ออภัย
เพราะสัตว์ทั้งหลายจึงอย่างนี้เป็นธรรมดา. ผลใจ์สูงของผลใจ์ที่ก่ออภัยอันมีภัย
เพราะผลใจ์ก่ออภัยอันไม่ ในผลใจ์...ภาชนะดินที่นายช่างทำแล้ว ทุกชนิด
จึงดวงศษายาฆอันใด และอันใด ข้าคือพวกสัตว์ทั้งหลายที่อันนั้น ทั้งสัตว์ ทั้งผู้ใหญ่
ทั้งคนเขลา ทั้งคนฉลาด ล้วนไปสู่อำนาจของอหังการ. อหังการเป็นหัวใจไม่
มีอหังการ ด้วยทั้งทั้งหมด...ดวงศษายาฆและดวงศษายาฆอันใดสัตว์โลกอยู่อย่างนี้
เพราะเหตุนี้. นัตปราชญ์ทั้งหลายทราบชัดสภาพของโลกแล้ว ย่อมไม่ตรัสว่าใดท.”
(พระสูตรในปิฎกพุทธวินัย กุฏติกนิบาต วรรคที่ ๑ ภาคที่ ๖
ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้าที่ ๔๖๖-๔๖๗)

กัระระณียะเมตตะสุตตัง

กัระระณียะมัตตะกุสะเลนะ
สัฏโฏ อุกุ จะ สุหุขุ จะ
สันตุสสะโก จะ สุภะโร จะ
สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ
นะ จะ ขุทัง สะมาจะเร กิณฺณจิ
สุชินโน วา เขมิโน โหนตุ
เย เกจิ ปาณะภูตัตติ
ทีมา วา เย มะหันตา วา
ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา
ภูตา วา สัมภะเวสี วา
นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพละ
พียาโรสะนา ปะฐึมะสัณฺณู
ภากถะ ยะธา นิยัง ปุคตัง
เอวัมปิ สััพพะภูเตสุ

• เมตตัญจะ สััพพะโลกัสสิมิง
อุทธัง อะโร จะ ติริยัญจะ
คิณฺณสุญจะรัง นิสินโน วา
เอตัง สะติง อะธิกฺขุชฺเชยยะ
ทิฏฐิณฺณูจะ อะนุปะกัมมะ
กาเมสุ วิเนยยะ เถธัง

ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ,
สุวะโจ จัสสะ มุฑุ อะนะติมานี.
อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ,
อัปปะคัพโฏ กุเลสุ อะนะนุคิทโธ.
เยนะ วิณฺณู ปะเร อุปะวะเทยยุง,
สััพเพ สัตตะ ภะวันตุ สุขิตัตตะ.
ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา,
มัชฌิมา รัสสะกา อะณฺเฏกะถุลา.
เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิฑูเร,
สััพเพ สัตตะ ภะวันตุ สุขิตัตตะ.
นาติมัญญุเถละ กัตตะจิ นัง กิณฺณจิ,
นาณฺเฏมะมัญญุสสะ ทุกกะมิจเจยยะ.
อายุสา เอกะปุคตะมะนุรักเข,
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาถัง.
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาถัง,
อะสัมพารัง อะเวรัง อะตะปิตตัง.
สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิกโธ,
พรัหมมะเมถัง วิหารัง อิธะมาพุ.
สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน,
นะ หิ ขาตุ กัพพะเสยยัง ปุณะเรตีติ.

ขันธะประริตตัง

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง	เมตตัง เอรापะเถหิ เม,
ฉัพพยาปุตเตหิ เม เมตตัง	เมตตัง กัณหาโถตะมะเกหิ จะ,
อะปาทะเกหิ เม เมตตัง	เมตตัง ทิปาทะเกหิ เม,
จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง	เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม,
มา มัง อะปาทะโถ หิงสิ	มา มัง หิงสิ ทิปาทะโถ,
มา มัง จะตุปปะโถ หิงสิ	มา มัง หิงสิ พะหุปปะโถ.
สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา	สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา,
สัพเพ ภีรานิ ปัสสันตุ	มา ทิณฺณิ ปาปะมาตะมา.

• อัมปะมาโณ พุทฺโธ, อัมปะมาโณ รัมโณ, อัมปะมาโณ
สังโณ, ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจณฺิกา
สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู มุสิกา, กะตา เม รักขา
กะตา เม ประริตตา, ปะฏิกกะมันฺตุ ภูตานิ, โสหัง นะโณ
ภะคะวะโถ, นะโณ สัตตันนัง สัมมาสัมพุทฺธานัง.

โอมระประริตตัง

อุเทตะยัญญัจฺจุมา เอกะราชา
หะริสสะวันโณ ปะฐะวีปปะภาโส.
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวันนัง ปะฐะวีปปะภาสัง,
ตะยัชชะ ลุคตา วิหะเรมุ ทิวะสัง.

เย พ็ร่าหัมมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม,
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ.
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา,
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา.
อิมัง โส ประริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา.

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวันโณ ประฐะวิปะภาโส.
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวันนัง ประฐะวิปะภาสัง,
ตะยัชชะ ลุทธา วิหะเรมุ รัตติง.
เย พ็ร่าหัมมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม,
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ.
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา,
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา.
อิมัง โส ประริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยิตฺติ.

วิภวฺหะกะปะริตตัง

อัทถิ โลก สีสะคุโณ	สัจจัง โสเจยยะนุททะยา,
เตนะ สัจเจนะ กามามิ	สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง.
อาวัชชิตฺวา ธัมมะพะลัง	สะริตฺวา ปุพพะเก ชิเน,
สัจจะพะละมะวัสสาเย	สัจจะกิริยะมะกาสะหัง.
สันติ ปักขา อะปิตตะนา	สันติ ปาทา อะวัณฺณะนา,

มาตา ปีตา จะ นิกขันตา
สะหะ สัจเจ กะเต มัย्हัง
วัชเชสิ โสพะสะ กะวีตานิ
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ

ชาตะเวทะ ปะฎีกกะมะ.
มะหาปัสสะลิต สิจิ,
อุทะกัง ปัตวา ยะถา สิจิ,
เอสา เม สัจจะปาระมิตติ.

อาฏานาฎิยะปะริตตัง

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ
สิขิสสะปี นะมัตถุ
เวสสะภูสสะ นะมัตถุ
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ
โกนาตะมะนัสสะ นะมัตถุ
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ
อังกีระสัสสะ นะมัตถุ
โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ
เย จาปี นิพพุตา โลก
เต ชะนา อะปัสสุณา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง

จักขุมันตัสสะ สิริมะโร,
สัพพะภูตานุกัมปิโน.
นัตตะกัสสะ ตะปัสสิโน,
มาระเสนปีปะมัททิโน.
พรัหมะณัสสะ วุสิมะโร,
วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ.
สัททะปะตตัสสะ สิริมะโร,
สัพพะทุกขาปะนุทะนัง.
ยะถาภูตัง วิปัสสิสสุ,
มะหันตา วิตะสาระทา.
ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง,
มะหันตัง วิตะสาระทัง.
พุทธีง วันทามะ โคตะมันติ.

นระโอม เม สัพพะพุทธานัง
ตัมหังกะโร มหาวิโร
สระณังกะโร โลกะหิโต
โกณทัณฺญโณ ชะนะปาโอมกโ
สุมะโน สุมะโน ธีโร
โสภิโต คุณะสัมปโน
ปะทุโอม โลกะป็ชโชโต
ปะทุมุตตะโร สัตตะสาร์
สุชาโต สัพพะโลกักโค
อิตตะทัสสี การุณิก
สิทธโต อะสะโอม โลก
ปุสโส จะ ะระโรท พุทโธ
สิชี สัพพะหิโต สัตถา
กะกุสันโธ สัตถะวาโห
กัสสะโป สิริสัมปโน

เอเต จัญญะ จะ สัมพุทธา
สัพเพ พุทธา อะสะมะสะมา
สัพเพ ทะสะพะลุเปตา
สัพเพ เต ปะภูชานันติ
สีหะนาทัง นะทั้นเตเต
พรั้มมะจักกััง ปะวัตเตนติ

อุปปีนนานัง มะเหลสีนัง,
เมธังกะโร มะหายะโรส.
ทีปังกะโร ชุตินธะโร,
มังคะโล ปุริสาสะโร.
เรวะโต ระติวัฑฒะโน,
อะโนมะทัสสี ชะนุตตะโอม.
นาระโท ะระระสาระถิ,
สุเมโธ อัปปะฏิปุคคะโล.
ปิยะทัสสี นะราสะโร,
ธัมมะทัสสี ตะโอมนุโท.
ติสโส จะ ะทะตัง ะโร,
วิปัสสี จะ อะนุปะโอม.
เวสสะภู สุขะทายะโร,
โกนาคะมมะโน ระณฺญชะโห,
โคตะโอม สักยะปุคคะโว.
อะเนกะสะตะโกฏะโย,
สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.
เวสาร์ชเชหุปาตะตา,
อาสะภันฐานะมุตตะมัง.
ปะริสาสุ วิสาระทา,
โลก อัปปะฏิวัตติยัง.

อุเปตา พุทธธัมเมหิ
 ทวัตติงสะลักขะณูเปตา
 พฺยัมปปะภายะ สุปปะภา
 พุทธา สัพพัญญุโน เอเต
 มะหฺปปะภา มะหาเตชา
 มะหาการุณิกา ธีรา
 ทีปา นาถา ปะติฏฐา จะ
 ตะตี พันธู มะหฺสสาธา
 สะเทวะกััสสะ โลกััสสะ
 เตสาหัง สิริสะธา ปาเท
 วะจะสา มะนะสา เจวะ
 สะยะเน อาสะเน ฐาเน
 สะทา สุขะเนะ รักขันตุ
 เตหิ ตฺวัง รักขีโต สันโต
 สัพพะโรคะวินิมุตโต
 สัพพะเวระมะติกกัันโต
 เตสัง สัจเจนะ สีเสนะ
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 ปุรัตถิมัสมิง ทิสากาเต
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 ทักขินัสมิง ทิสากาเต
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ

อัญฺฐาระสะหิ นายะกา,
 สัตฺยานุพฺยัญฺชะนาธะรา.
 สัพเพ เต มุนิคุญฺชะรา,
 สัพเพ ขีณาสะวา ชินา.
 มะหาปฺญญา มะหฺพพะลา,
 สัพเพสานัง สุขาวะหา.
 ตาณา เลณา จะ ปาณินัง,
 สะระณา จะ หิเตสีน.
 สัพเพ เอเต ปะรายะนา,
 วันทามิ ปุริสุตตะเม.
 วันทาเมเต ตะถาคะเต,
 ตะมะเน จาปี สัพพะทา.
 พุทธา สันติกะรา ตฺวัง,
 มุตฺโต สัพพะภะเยนะ จะ.
 สัพพะสันตาปะวัชชีโต,
 นิพพุโต จะ ตฺวัง ภาวะะ.
 ขันติเมตตาพะเสนะ จะ,
 อาโรกัเยนะ สุขะเนะ จะ.
 สันติ ภูตา มะหิทธิกา,
 อาโรกัเยนะ สุขะเนะ จะ.
 สันติ เทวา มะหิทธิกา,
 อาโรกัเยนะ สุขะเนะ จะ.

ปัจฉิมัมภิมิง ทิสภาภาค
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 อุตตะวัสมิง ทิสภาภาค
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 ปุริมะทิสัง ฐะตะวัฏโฐ
 ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข
 จัตตาริ เต มหาราชา
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 อากาสัญญา จะ ภูมัญญา
 เตปี ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 นัตถิ เม ฐะระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 นัตถิ เม ฐะระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 นัตถิ เม ฐะระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ยังกิญฺจิ ฐะตะนัง โลเก
 ฐะตะนัง พุทฺธะสสมัง นัตถิ
 ยังกิญฺจิ ฐะตะนัง โลเก
 ฐะตะนัง ฐัมมะสสมัง นัตถิ
 ยังกิญฺจิ ฐะตะนัง โลเก
 ฐะตะนัง สังฆะสสมัง นัตถิ

สันติ นาคา มะหิทฺธิกา,
 อาโรทฺเยนะ สุเขนะ จะ.
 สันติ ยักขา มะหิทฺธิกา,
 อาโรทฺเยนะ สุเขนะ จะ.
 ทักขิณเณะ วิรูปฺพะโก,
 กุเวโร อุตตะวัง ทิสัง.
 โลกะปาลา ยะสัสสิน,
 อาโรทฺเยนะ สุเขนะ จะ.
 เทวา นาคา มะหิทฺธิกา,
 อาโรทฺเยนะ สุเขนะ จะ.
 พุทฺโธ เม ฐะระณัง ะรัง,
 โหตุ เต ฐะยะมังคะลัง.
 ฐัมโม เม ฐะระณัง ะรัง,
 โหตุ เต ฐะยะมังคะลัง.
 สังโฆ เม ฐะระณัง ะรัง,
 โหตุ เต ฐะยะมังคะลัง.
 วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตฺถิ ภาวันตุ เต.
 วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตฺถิ ภาวันตุ เต.
 วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตฺถิ ภาวันตุ เต.

สักกัตถ์ว่า พุทธระตะนัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง

นัสสันตูปัททะวา สัพเพ

สักกัตถ์ว่า ธัมมะระตะนัง
ปะริพาหุปะสะมะนัง

นัสสันตูปัททะวา สัพเพ

สักกัตถ์ว่า สังฆะระตะนัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง

นัสสันตูปัททะวา สัพเพ

สัพพีติโย วิวัชขันตุ
มา เต ภาวะัตวันตะราโย

อะภิวาทะนะสีลิสสะ

จัตตาโร ธัมมา วัชณันติ

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง,
พุททะเตเชนะ โสตถิณา,

ทุกขา วุปะสะเมนตุ เต.

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง,
ธัมมะเตเชนะ โสตถิณา,

ภะยา วุปะสะเมนตุ เต.

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง,
สังฆะเตเชนะ โสตถิณา,

โรคา วุปะสะเมนตุ เต.

สัพพะโรโธ วินัสสะตุ,

สุขี ทีฆายุกุ ภะวะ.

นิจัง จุฑาปะจาโยโน,

อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

อังกุลิมาละปะริตตัง

ยะโตหัง ะคะตินิ อะริยาเย ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ
สัจจะ ปาณัง จีวิตา โหโรเปตา. เตะนะ สัจจะนะ โสตถิ
เต โหตุ โสตถิ ตัพภัสสะ.

(สวค ๓ จป)

โพชฌังคะปริตตั้ง

โพชฌังโก สติสังขาโต
วิริยัมปติปัสสทธิ

สมาธูปะกัชะโพชฌังคา
มุนินา สัมมะทักขาตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเย
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกัสมิง สมะเย นาโถ
ทิลานะ ทุกขิตะ ทิสฺวา
เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา ธัมมะราชาปี
จุนทิตถะเรนะ ตัญญูวะ
สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ปะหีนา เต จะ อาพาธา
มัตตาหะตะกิลเลสา วะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ธัมมานัง วิจะโย ตะธา,
โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร.

สัตเตเต สัพพะทัสสินา,
ภาวิตา พะหุลิกะตา.

นิพพานายะ จะ โพธิยา,
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

โมคคัลลันญะจะ กัสสะปัง,
โพชฌังเก สัตตะ เทสะยิ.

โธคา มุจจิงสุ ตังขะณ,
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

เตลัญญะนาภิปิโธ,
ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง.

ธัมมา วุฏฐาสสิ ฐานะโส
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

ติณณันนัมปิ มะเหลนัง,
ปีตทานุปปิตติธัมมะตัง,

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

อะภะยะปะริตตัง

ยันทุนนิमितตัง อะวะมังคะลัญจะ,
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท,
ปาปิตตะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง,
พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ยันทุนนิमितตัง อะวะมังคะลัญจะ,
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท,
ปาปิตตะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง,
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ยันทุนนิमितตัง อะวะมังคะลัญจะ,
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท,
ปาปิตตะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง,
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

เทวะตาอุยโยชะนะคาตา

ทุกขัปปิตตา จะ นิตทุกขา	ภะยัปปิตตา จะ นิตภะยา,
โสภัปปิตตา จะ นิสโสกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน.
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ	สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง,
สัพเพ เทวานุโมกัณฺฑู	สัพพะสัมปิตตีสัทธา.

ทานัง ทะทันตุ สัทธายะ
ภาวะนาภีระตา โหหนตุ

สัพเพ พุทธา พะลัปปิตตา
อะระหันตานันญอะ เตชะนะ

สีลัง รัทขันตุ สัพพะทา,
คัจฉันตุ เทวะตาตะตา.

ปิจเจกานันญอะ ยัง พะลั้ง,
รัทขัง พันธามิ สัพพะโส.

อุณ्हิสสะวิชะยะคาตา

อัทถิ อุณ्हิสสะ วิชะโย
สัพพะสัทตะหิตัตถายะ
ประวิวัชเช ราชะทัณเฑ
พัยัตเม นาเท วิเส ภูเต
สัพพิสฺมา มะระณา มุตโต
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ
สุททะสีลัง สะมาทายะ
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ
ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง
ปะเรลลัง เทสะนัง สุตฺวา

ธัมโม โลเก อะนุตตะโร,
ตัง ต்வัง คัจฉามิ เทวะเต.
อะมะนุสเสหิ ปาวะเก,
อะกาละมะระณนะ วา.
ฐะเปตฺวา กาละมาริตัง,
โหตุ เทโว สุขี สะทา.
ธัมมัง สุจะริตัง จะเร,
โหตุ เทโว สุขี สะทา.
ธาระณัง วะจะนัง ตะรุณ,
ตัสสะ อายุ ปะวัตถะตติ.

“ภาวโห้ธรรพะขณะภาวโห้โงปฺอง
ภูตเห่งธรรพะขณะภูตโงปฺอง
อฺวามินฺตฺโงในธรรพะขณะอฺวามินฺตฺโงปฺอง
อฺวามินฺตฺโงในธรรพะขณะอฺวามินฺตฺโงปฺอง”
(พุทธคณิกาย ธรรคบท ตัณหาธรรม)

นักขัตตะยักข์

นักขัตตะยักข์กะภูตานัง	ปาปีตคะหะนิวาระณา,
ประริตต์สธานุภาเวนะ	ห็นต์วา เตสัง อุปีททะเว.
นักขัตตะยักข์กะภูตานัง	ปาปีตคะหะนิวาระณา,
ประริตต์สธานุภาเวนะ	ห็นต์วา เตสัง อุปีททะเว.
นักขัตตะยักข์กะภูตานัง	ปาปีตคะหะนิวาระณา,
ประริตต์สธานุภาเวนะ	ห็นต์วา เตสัง อุปีททะเว.

มงคลจักรวาฬใหญ่

สิริธิติมะติเต โสชชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคูณาประริ-
मितะปฺญญญัถิการัสสะ สัพพันตะรายะนิวาระณะสมัตถัสสะ
ภะคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ทวีตติงสะ-
มะหาปุริสะลักขะณานุภาเวนะ อะสีตฺยานุภียฺญชะนา-
นุภาเวนะ อังฺกูตตะระสะตะมังคะลานุภาเวนะ ฉัพพันณะ-
รังสิยานุภาเวนะ เกตุมาลานุภาเวนะ ทะสะปาระมิตา-
นุภาเวนะ ทะสะอุปะปาระมิตานุภาเวนะ ทะสะปะระมัตตะ
ปาระมิตานุภาเวนะ สีละสะมาธิปฺญญานุภาเวนะ พุทธา-
นุภาเวนะ ธัมมานุภาเวนะ สังฆานุภาเวนะ เตชานุภาเวนะ
อิทธานุภาเวนะ พะลานุภาเวนะ เญยยะธัมมานุภาเวนะ
อะตุราสีติสะหัสสะธัมมกัณฑ์นธานุภาเวนะ นะวะโลกุตตะระ-

ธัมมานุภาวณะ อัญญาจติกะมัตตานุภาวณะ อัญญาสะมา-
 ปัตตียนุภาวณะ ฉะพะภิญญานุภาวณะ ฉะตุสัจจะ-
 ญาณานุภาวณะ ทะสะพะละญาณานุภาวณะ สัพพะปัญญะ-
 ญาณานุภาวณะ เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุภาวณะ
 สัพพะประริตตานุภาวณะ ระตะนัตตะยะสะระธะณานุภาวณะ
 ตุຍ်หัง สัพพะโรตะโสภุปีททวะระทุกขะโทมะนัสสุปายาสา
 วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปี วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา
 ตุຍ်หัง สะมิขมันตุ ทิมายุดา ตุຍ်หัง โหตุ สะตะวัสสะ-
 ชีวณะ สะมังคิโก โหตุ สัพพะทา อากาสะปีพะตะวะนะ
 ภูมิตังคามาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา สะทา ตุมเห
 อะนุรักขันตุ.

ภะวะตุ สัพพะมังคละลัง
 สัพพะพุทธานุภาวณะ
 ภะวะตุ สัพพะมังคละลัง
 สัพพะธัมมานุภาวณะ
 ภะวะตุ สัพพะมังคละลัง
 สัพพะสังฆานุภาวณะ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

พระสูตร

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณะสียัง
วิหะระติ, อีสิปตะเน มิตะทาเย. ตัตถะระ โข ภะคะวา
ปญฺจะวัตถิเย ภิกขุ อามันตสิ.

เทวฺวเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตฺตพา,
โย จายัง กามะสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค, หีนัง คัมภีโร โปถุช-
ชะนีโก อะนะริโย อะนัตถะสัณฺหิโต, โย จายัง อัตตะกิส-
มะถานุโยโค, ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัณฺหิโต.

เอเต เต ภิกขะเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา
ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี
ญานะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ
นิพพานายะ สังวัตตะติ.

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถา-
คะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี
อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัต-
ตะติ. อะยะเมวะ อะริโย อัญฺจติโก มัตถโค. เสยยะถิทัง.
สัมมาทิฏฺฐิ สัมมาสังกัปปิ, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต
สัมมาอาชีโว, สัมมาวาจาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย

อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสังัจจ. ชาตปิ
ทุกขา ชะราปี ทุกขา มะระณัมปี ทุกขัง, โสกะปะริเทวะ-
ทุกขะโทมะนัสสุปายาธาปี ทุกขา, อัมปิเยหิ สัมปะโยโค
ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจันัง นะ ละภะติ
ตัมปี ทุกขัง, สังจิตเตนะ ปิณฺณูปาทานักขันธา ทุกขา.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสังัจจ.
ยายัง ตัณฺหา โปโนพกะวิกา นันทิราตะสะหะคะตา ตัตฺตระ
ตัตฺตราภินันฺทินิ. เสยยะถิทัง. กามะตัณฺหา ภะวะตัณฺหา
วิภะวะตัณฺหา.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสังัจจ.
โย ตัสสาเยวะ ตัณฺหาเย อะเสสะวิราคะนิโรโธ จาโค
ปะฏินิสสังฺโก มุตติ อะนาละโย.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา
อะริยะสังัจจ. อะยะเมวะ อะริโย อัญฺจติโก มัตฺโต.
เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฺฐิ สัมมาสังกัปปโป, สัมมาวาจา
สัมมากัมมันฺโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวาชาโม สัมมาสะติ
สัมมาสะมาธิ.

อิทัง ทุกขัง อะริยะสังัจจันฺติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาติ ญานัง อุทปะปาติ
ปิณฺญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก อุทปะปาติ. ตัง
โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสังัจจ ปะริญญะยันฺติ เม ภิกขะเว,

ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง
อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา อุทปะปาถิ อาโลโก
อุทปะปาถิ. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริณฺญา-
ตันติ เม ภิกขะเว, ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ,
จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา
อุทปะปาถิ อาโลโก อุทปะปาถิ.

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว,
ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง
อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา อุทปะปาถิ อาโลโก
อุทปะปาถิ. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง
ปะหาตัพพันติ เม ภิกขะเว, ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ,
จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา
อุทปะปาถิ อาโลโก อุทปะปาถิ. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย
อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม ภิกขะเว, ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ
รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ
วิชชา อุทปะปาถิ อาโลโก อุทปะปาถิ.

อิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปฺพเพ
อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาถิ ญานัง อุทปะปาถิ
ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา อุทปะปาถิ อาโลโก อุทปะปาถิ. ตัง
โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม
ภิกขะเว, ปฺพเพ อณะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาถิ
ญานัง อุทปะปาถิ ปิณฺญา อุทปะปาถิ วิชชา อุทปะปาถิ อาโลโก

อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโร อะริยะสัจจัง
สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ,
จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปิณฺญา อุทปะปาที วิชชา
อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

อิทัง ทุกขะนิโรระคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ
เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง
อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปิณฺญา อุทปะปาที วิชชา
อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะ-
นิโรระคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที
ญานัง อุทปะปาที ปิณฺญา อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก
อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรระคามินิ ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุส-
สุเตสุ รัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปิณฺญา
อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ยวะทีวัณฺจะ เม ภิกขะเว อิมesu จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ,
เอวันติปริวัฏฏัง ทวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญานะทีสสะนัง
นะ สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก
โลเก สมะระเก สะพีรหิมะเก, สัสสะมะณะพีร่าหมะณิยา
ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง
อะภิสัมพุทฺโธ ปิจจัญญาสิง.

ยะโต จะ โข เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ,
เอวันติประวิวัฏฐัง ทวาทะสาการัง ยะถากุตัง ญาณะทัสสะนัง
สุวิสุทธัง อะโหสิ. อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก
สฆมาระเก สะพีรหัมเก, สัสสะมะณะพีรหัมเณยา ปะทายะ
สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิ-
สัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง,

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อูทะปาติ, อะกุปปา เม
วิมุตติ, อะยะมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ ปุณฺโฬะโวติ,
อิทมะโวจะ ภาคะวา. อัตตะมะนา ปญฺจะวัตติยา ภิกขุ
ภาคะวะโต ภาสิตัง อะภินันตุง. อิมัสมิญจะ ปะนะ-
เวยยากะระณัสสัง ภาญญะมานะ, อายัสมะโต โภณทัญญัสสะ
วิระซัง วิตะมะลลัง รัมมะจักขุง อูทะปาติ, ยังกิญฺจิ สฆปะยะ-
รัมมัง สัพพันตัง นิโรธะรัมมันติ.

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา รัมมะจักเก, ภูมมา เทวา
สัททะมะนุสสาเวสุง, เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง
อิสิปตะเน มิตะทายะ อะนุตตะรัง รัมมะจักกัง ปะวัตติตัง,
อัปปะฏิวัตติยัง สฆะเณนะ वा พีรหัมเณนะ वा เทเวนะ
วา มาเรนะ वा พีรหฺมฺนา वा เณนะจิ वा โลกัสสมินติ.

ภูมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, จาตุมมะหาราชิกา
เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง, จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา, ตาเวติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

ดาวะตังสานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ยามา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสูง. ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตฺลิตฺทา เทวา
สัททะมะนุสสาเวสูง. ตฺลิตฺตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,
นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง. นิมมานะระตีนัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ประระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา
สัททะมะนุสสาเวสูง. ประระนิมมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา, พรัหฺมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง*.

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย
อะนุตตะรัง รัมมะจักกััง ปะวัตติตัง, อัปปะฏิวัตติยััง
สะมะเณนะ วา พรัหฺมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาระนะ วา
พรัหฺมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ.

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ
พรัหฺมะโลกา สัทโท อัพภุคคัจฉิ. อะยัญจะ ทะสะสะหัสสี
โลกะธาตุ, สังกัมปี สัมปะกัมปี สัมปะเวธิ. อัปปะมาโณ
จะ โอฬาริ โอฬาริ โลกะ ปาตุระโหสิ. อะตักกัมเมวะ
เทวานัง เทวานุภาวัง.

อะตะโห ภะคะวา อูทานัง อูทานะสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ
โกณทัณฺโณ, อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัณฺโณติ. อิติหิหัง
อายัสสมะโต โภณทัณฺณิสสะ, อัญญาโภณทัณฺโณเตววะ
นามัง, อะโหสิติ.

* ถ้าจะแปลเต็มให้แทน พริ้งมอญิก เทว สัททะมะนุสสาเวสูง ด้วย.

พริ้งมะประสิชชา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. พริ้งมะ-
ประสิชชานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, พริ้งมะประโรหิตา
เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. พริ้งมะประโรหิตานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา, มะหาพริ้งมา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง.
มะหาพริ้งมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ประริตตาภา เทว
สัททะมะนุสสาเวสูง. ประริตตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,
อั้งปะมาณาภา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. อั้งปะมาณานัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา, อาภัสสะรา เทว สัททะมะนุสสา-
เวสูง. อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ประริตตะสุภา
เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. ประริตตะสุภานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา, อั้งปะมาณะสุภา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง.
อั้งปะมาณะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, สุภะกัณณะภา
เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. สุภะกัณณะภานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา, เวหังปะละลา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง.
เวหังปะละลานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, อะวิหา เทว สัททะ-
มะนุสสาเวสูง. อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, อะตังปะปา
เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. อะตังปะปานัง เทวานัง สัททัง
สุตฺวา, สุทังสะสา เทว สัททะมะนุสสาเวสูง. สุทังสะสานัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา, สุทังสะสี เทว สัททะมะนุสสาเวสูง.
สุทังสะสีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, อะกะนะนิฏฐะกา เทว
สัททะมะนุสสาเวสูง.

อะนัตตะลักขณะสูตติง

เอวมเม สูตติง. เอกิง สะมะยัง ภาตะวา, พาราณะสียัง
วิหะระติ, อิติปะตะเน มิตะทาเย. ตัตถะโร โข ภาตะวา
ปัญจะวัตติเย ภิกขุ อามันเตสิ.

รูปีง ภิกขะเว อะนัตตา. รูปีญจะหิทัง ภิกขะเว
อัตตา อะภาวิสสะ, นะยิทัง รูปีง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัฟเภถะ จะ รูเป, เอวัง เม รูปีง โหตุ เอวัง เม รูปีง มา
อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว รูปีง อะนัตตา, ตัสมา
รูปีง อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัฟภะติ รูเป, เอวัง
เม รูปีง โหตุ เอวัง เม รูปีง มา อะโหสีติ.

เวทะนา อะนัตตา. เวทะนา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสะ, นะยิทัง เวทะนา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัฟเภถะ จะ เวทะนายะ, เอวัง เม เวทะนา โหตุ เอวัง เม
เวทะนา มา อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว เวทะนา
อะนัตตา, ตัสมา เวทะนา อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ
ลัฟภะติ เวทะนายะ, เอวัง เม เวทะนา โหตุ เอวัง เม
เวทะนา มา อะโหสีติ.

สัญญา อะนัตตา. สัญญา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสะ, นะยิทัง สัญญา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัฟเภถะ จะ สัญญาเย, เอวัง เม สัญญา โหตุ เอวัง เม
สัญญา มา อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว สัญญา อะนัตตา,

ศีลสมา สัณฺญา อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพฺภะติ
สัณฺญาเย, เอวံ เม สัณฺญา โหตุ เอวံ เม สัณฺญา มา
อะโหสีติ.

สังขารา อะนัตตา. สังขารา จะ หิทัง ภิกขเว อัตตา
อะภะวิสสังสุ, นะยิทัง สังขารา อาพาธายะ สังวัตเตยฺยง,
ลัพฺภะเต จะ สังขารेषฺสุ, เอวံ เม สังขารา โหนตุ เอวံ เม
สังขารา มา อะहेสุนตี. ยัสฺมา จะ โข ภิกขเว สังขารา
อะนัตตา, ศีลสมา สังขารา อาพาธายะ สังวัตตันตี. นะ จะ
ลัพฺภะติ สังขารेषฺสุ, เอวံ เม สังขารา โหนตุ, เอวံ เม
สังขารา มา อะहेสุนตี.

วิญฺญาณัง อะนัตตา. วิญฺญาณัญฺญ จะ หิทัง ภิกขเว
อัตตา อะภะวิสสะ, นะยิทัง วิญฺญาณัง อาพาธายะ
สังวัตเตยฺยะ, ลัพฺภะเต จะ วิญฺญาเณ, เอวံ เม วิญฺญาณัง
โหตุ เอวံ เม วิญฺญาณัง มา อะโหสีติ. ยัสฺมา จะ โข
ภิกขเว วิญฺญาณัง อะนัตตา, ศีลสมา วิญฺญาณัง อาพาธายะ
สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพฺภะติ วิญฺญาเณ, เอวံ เม
วิญฺญาณัง โหตุ เอวံ เม วิญฺญาณัง มา อะโหสีติ.

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจจัง วา อะนิจจัง
วาติ. อะนิจจัง ภาณเต. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง
วาติ. ทุกขัง ภาณเต. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะ-
ธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปีสสีตุจ. เอตัง มะมะ

เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภันเต.

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขะเว เวทนา นิจจา วา อะนิจจา วาติ. อะนิจจา ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะ-
ธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปีสสิตุง. เอตัง มะมะ
เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภันเต.

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขะเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา วาติ. อะนิจจา ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะ-
ธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปีสสิตุง. เอตัง มะมะ
เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภันเต.

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขะเว สังขารા นิจจา วา อะนิจจา วาติ. อะนิจจา ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะ-
ธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปีสสิตุง. เอตัง มะมะ
เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภันเต.

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขะเว วิญญาณัง นิจัจัง วา อะนิจัจัง วาติ. อะนิจัจัง ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต. ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริ-
ณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปีสสิตุง. เอตัง มะมะ
เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภันเต.

ศีลสมาธิหะ ภิกขะเว ยังกิณฺณจิ รุปัง อะติตานาคะตะ-
ปัจจอุปปีนนัง, อัมมัตตัง วา พะหิทธา วา, โอพาทิกัง วา
สุขุมัง วา, หีนัง วา ปะณีตัง วา, ยันนุเร สันติเก วา, สัพพัง
รูปัง, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อัตตาทิ.
เอวะเมตัง ยะถากุตัง สัมมปปีญญาเยะ ทักฺขัณฺณัง.

ยา กาคิ เวทะนา อะติตานาคะตะปัจจอุปปีนนา,
อัมมัตตา วา พะหิทธา วา, โอพาทิกา วา สุขุมา วา, หีนา
วา ปะณีตา วา, ยา ทุเร สันติเก วา, สัพพา เวทะนา,
เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อัตตาทิ. เอวะเมตัง
ยะถากุตัง สัมมปปีญญาเยะ ทักฺขัณฺณัง.

ยา กาคิ สันญญา อะติตานาคะตะปัจจอุปปีนนา,
อัมมัตตา วา พะหิทธา วา, โอพาทิกา วา สุขุมา วา, หีนา
วา ปะณีตา วา, ยา ทุเร สันติเก วา, สัพพา สันญญา, เนตัง
มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อัตตาทิ. เอวะเมตัง ยะถากุตัง
สัมมปปีญญาเยะ ทักฺขัณฺณัง.

เย เกจิ สังขารา อะติตานาคะตะปัจจอุปปีนนา,
อัมมัตตา วา พะหิทธา วา, โอพาทิกา วา สุขุมา วา, หีนา
วา ปะณีตา วา, เย ทุเร สันติเก วา, สัพเพ สังขารา, เนตัง
มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อัตตาทิ. เอวะเมตัง ยะถากุตัง
สัมมปปีญญาเยะ ทักฺขัณฺณัง.

อาทิตตะปะรียายะสูตตัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, ตะยายัง
วิหะระติ ตะยาสีเส, สัทธัง ภิกขุสะหังสะเนะ. ตัตถะ โห
ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ.

สัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง. กิณฺเจะ ภิกขะเว สัพพัง
อาทิตตัง. จักขุภัง ภิกขะเว อาทิตตัง. รูปา อาทิตตา. จักขุ-
วิญญาณัง อาทิตตัง. จักขุสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง
จักขุสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง
वा อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง.
อาทิตตัง รัตตคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง ชาตिया
ชะรามะระณะเน, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกขะหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ.

โสตัง อาทิตตัง. สัททา อาทิตตา. โสตะวิญญาณัง
อาทิตตัง. โสตะสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง โสตะสัมผัสสะ-
ปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा
อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง.
อาทิตตัง รัตตคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง ชาตिया
ชะรามะระณะเน, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกขะหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ.

ฆานัง อาทิตตัง. คันธา อาทิตตา. ฆานะวิญญาณัง
อาทิตตัง. ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง ฆานะสัมผัสสะ-

ปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा तुक्खं वा
อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง.
อาทิตตัง ราชัตตินา โทสัสสत्ตินา โมหัสสत्ตินา, อาทิตตัง ชาตिया
ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ.

ชีว์หา อาทิตตา. ระสา อาทิตตา. ชีว์หาวิญญาณัง
อาทิตตัง. ชีว์หาสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง ชีว์หาสัมผัสสะ-
ปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा तुक्खं वा
อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง.
อาทิตตัง ราชัตตินา โทสัสสत्ตินา โมหัสสत्ตินา, อาทิตตัง
ชาตिया ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกขหิ
โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ.

กาโย อาทิตโต. โยภูรัฐัพพา อาทิตตา, กายะ-
วิญญาณัง อาทิตตัง. กายะสัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปีทัง
กายะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा
ตุक्खं वा อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ
อาทิตตัง. อาทิตตัง ราชัตตินา โทสัสสत्ตินา โมหัสสत्ตินา,
อาทิตตัง ชาตिया ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ
ทุกขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ.

มะโน อาทิตโต. รัมมา อาทิตตา. มะโนวิญญาณัง
อาทิตตัง. มะโนสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง มะโนสัมผัส-

สะป็จจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุกัง วา ทุกขัง วา
 อะทุกขะมะสุกัง วา, ตัมปี อาทิตตัง. เกณะ อาทิตตัง.
 อาทิตตัง รัตตคตินา โทสัคคตินา โมหัคคตินา, อาทิตตัง ชาตिया
 ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ.

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตะวา อะริยะสาวะโก,
 จักขุสมิงปี นิพพินทะติ. รุเปสุปี นิพพินทะติ. จักขุ-
 วิญญาเณปี นิพพินทะติ. จักขุสัมผัสเสปี นิพพินทะติ.
 ยัมปีทัง จักขุสัมผัสสะป็จจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง,
 สุกัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุกัง วา, ตัสสมิงปี นิพพินทะติ.

โสตัสสมิงปี นิพพินทะติ. สัทเทสุปี นิพพินทะติ.
 โสตะวิญญาเณปี นิพพินทะติ. โสตะสัมผัสเสปี นิพพินทะติ.
 ยัมปีทัง โสตะสัมผัสสะป็จจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง,
 สุกัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุกัง วา, ตัสสมิงปี นิพพินทะติ.

ฆานัสสมิงปี นิพพินทะติ. ตันเฐสุปี นิพพินทะติ.
 ฆานะวิญญาเณปี นิพพินทะติ. ฆานะสัมผัสเสปี
 นิพพินทะติ. ยัมปีทัง ฆานะสัมผัสสะป็จจะยา อุปปีชชะติ
 เวทะยิตัง, สุกัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุกัง วา, ตัสสมิงปี
 นิพพินทะติ.

ชีวะหายะปี นิพพินทะติ. ะเสสุปี นิพพินทะติ.
 ชีวะหาวิญญาเณปี นิพพินทะติ. ชีวะหาสัมผัสเสปี

นิพพินทะติ. ยัมปีทัง ชีวีหา สัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิตัง, สุกัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा, ตัสสมิงปี
นิพพินทะติ.

กายัสสมิงปี นิพพินทะติ. โยภูฐัพเพสุปี นิพพินทะติ.
กายะวิญญาณปี นิพพินทะติ. กายะสัมผัสสปี นิพพินทะติ.
ยัมปีทัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,
सुकं वा ทุกखं वा अटुकखमसुकं वा, तस्मिंस्त्री निपपिनठत्ति,

มะนัสสมิงปี นิพพินทะติ. ธัมเมสุปี นิพพินทะติ.
มะโนวิญญาณปี นิพพินทะติ. มะโนสัมผัสสปี นิพพินทะติ.
ยัมปีทัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,
सुकं वा ทุกखं वा अटुकखमसुकं वा, तस्मिंस्त्री निपपिनठत्ति.

นิพพินทัง วิรัชชะติ. วิราตา วิมูจจะติ. วิมุตตัสสมิง
วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ. ชีณา ชาติ, วุสิตัง พริหัมจะระริยัง,
กะตัง กะระณียัง, นาปะรัง อิตถัตตายาติ ปะชานาตีติ.

อิทะมะโวจะ ภะกะวา. อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภะกะวะโต
ภาสีตัง อะภินันทุง.

อิหมัสสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสสมิง ภัญญะมานะ,
ตัสสะ ภิกขุสะหัสสัสสะ อะนุปาทายะ, อาสะเวหิ จิตตานิ
วิมูจอิงสุติ.

ธัมมะนิยามะสุตตัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สāvattiyā
วิหระติ, เขตตะเวเน อนะถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ. ตัตถะระ
โฆ ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภาทันเตติ เต
ภิกขุ ภาคะวะโรติ ปัจฉัสโสสุง. ภาคะวา เอตะพะโวจะ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อนะอุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง, จูฑิตา วะ สภา ธาตุ ธัมมัญญูจิตตะตา ธัมมะ-
นิยามะตา, สัพเพ สังฆารā อะนิจจาติ. ตัง ตะถาคะโรติ
อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิสัมพุชณิต์วา อะภิ-
สะเมต์วา อัจฉิกขะติ เทเสติ, ปญญะเปติ ปญฺญะเปติ,
วิหระติ วิหะระติ อุตตานิกะโรติ, สัพเพ สังฆารā อะนิจจาติ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อนะอุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง, จูฑิตา วะ สภา ธาตุ ธัมมัญญูจิตตะตา ธัมมะ-
นิยามะตา, สัพเพ สังฆารā ทุกขาติ. ตัง ตะถาคะโรติ
อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิสัมพุชณิต์วา อะภิสะ-
เมต์วา อัจฉิกขะติ เทเสติ, ปญญะเปติ ปญฺญะเปติ, วิหระติ
วิหะระติ อุตตานิกะโรติ, สัพเพ สังฆารā ทุกขาติ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อนะอุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง, จูฑิตา วะ สภา ธาตุ ธัมมัญญูจิตตะตา ธัมมะ-
นิยามะตา, สัพเพ ธัมมา อะนัตตะตาติ. ตัง ตะถาคะโรติ

อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิสัมพุชณิต์วา อะภิสะ-
เมต์วา อาจิกขะติ เทเสติ, ปิณฺณะเปติ ปิณฺฐะเปติ, วิหะระติ
วิหะระติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ.
อิทมะโว จะ ภะคะวา. อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภะคะวะโต
ภาสีตัง อะภินันฺทุนติ.

มหาสะมะยะสุตตัง

เอวัมเม สุตฺตัง. เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, สักเกสุ
วิหะระติ กะปิละวัตถุสฺมิง มะหาวะเน, มะหะตา ภิกขุ
สังฆะเน สัทฺธิง ปิณฺณะมัตเตหิ ภิกขุสะเตหิ สัพเพเหวะ
อะระหันเตหิ. ทะสะหิ จะ โลกะธาตุหิ เทวะตา เขภุยเณะ
สันนิปะตฺตา โหนติ, ภะคะวันตัง ทัสสะนายะ ภิกขุสังฆัณฺจะ.

อะถะโข จะตุนันฺถ สุตฺถาวาสะกายิกานันฺถ เทวานันฺถ
เอตะทะโหสิ.

อะยัง โข ภะคะวา สักเกสุ วิหะระติ กะปิละวัตถุสฺมิง
มะหาวะเน, มะหะตา ภิกขุสังฆะเน สัทฺธิง ปิณฺณะมัตเตหิ
ภิกขุสะเตหิ สัพเพเหวะ อะระหันเตหิ, ทะสะหิ จะ โลกะ-
ธาตุหิ เทวะตา เขภุยเณะ สันนิปะตฺตา โหนติ, ภะคะวันตัง
ทัสสะนายะ ภิกขุสังฆัณฺจะ.

ยันฺนุเน มะยฺมปี เณะ ภะคะวา เตนุปะสังกะเมยยามะ,
อุปะสังกะมิต์วา ภะคะวะโต สันติเก ปิจเจกะลาธา ภาเสย-

ยามาติ. อะถะโห ทา เทวะตา, เสยยะถาปี นามะ พละวา
ปุริโส สัมมิญชิตัง वा पाहं प्रसायेय प्रसारितं वा
पाहं सम्मिञ्चयेय, ऐवमेव सुत्तवासे सु वेव सु
अन्तरहित्ता गच्छेत् प्रोत् पात्तुहंसु. อะถะโห ทา
เทวะตา गच्छेत् अगिवातेत्वा ऐकमन्तं अग्निसु.
ऐकमन्तं श्रिता वा ऐका तेवता गच्छेत् सन्तिगे
อิมัง ตาถัง อะภาสิ.

มหาสมะโย ปะวะนัสสัมมิง เทวะกายา สะมาตะตา,
อาคะตัมพะ อิมัง สัมมะสะมะยัง
ทักขิตาเยวะ อะปะราชาตะสังฆันติ.

อะถะโห อะปะรา เทวะตา गच्छेत् सन्तिगे अमंग
ตาถัง อะภาสิ.

ตัตถะ ภิกขะโว สะมาทะหังสุ,
จิตตัง อัตตะโน อุกุกะมะกังสุ,
सारะถีวะ เนตทานิ ทะเหตฺวา
อินทริยานิ รักษันติ ปิณจิตาติ.

อะถะโห อะปะรา เทวะตา गच्छेत् सन्तिगे अमंग
ตาถัง อะภาสิ.

เอตฺวา ชีลัง เอตฺวา ปะลีฆัง,
อินทะชีลัง โหหัจจะมะเนชา,
เต จะรันติ สุत्ตา วิมะลา
อังกุมะตา สุทนต์ตา สุตฺตา นาคาติ.

อะถะโห อะปะรา เทวะตา ภาคะวะโธ สันติเก อิมัง
คาลัง อะภาสิ.

เย เกจิ พุทธีัง สระระณัง ตะธา เส,
นะ เต ตะมิสสันติ อะปายะภูมิง,
ปะหายะ มานุสัง เทหัง
เทวะกายัง ปะริปุเรสสันตีติ.

อะถะโห ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ, เยภุยเยนะ
ภิกขะเว ทะสะสุ โลกะธาตุสุ เทวะตา สันนิปะติตา โหนติ,
ตะถาคะตัง ทัสสะนายะ ภิกขุสังฆัณจะ,

เยปี เต ภิกขะเว อะหะสุง อะตีตะมัทธานัง อะระหันโธ
สัมมาสัมพุทธา, เตสัมปี ภาคะวันตานัง เอตะปะระมาเยวะ
เทวะตา สันนิปะติตา อะหะสุง. เสยยะถาปี มัยหัง เอตะระหิ,

เยปี เต ภิกขะเว ภาวิสสันติ อะนะตะตะมัทธานัง
อะระหันโธ สัมมาสัมพุทธา, เตสัมปี ภาคะวันตานัง
เอตะปะระมาเยวะ เทวะตา สันนิปะติตา ภาวิสสันติ.
เสยยะถาปี มัยหัง เอตะระหิ,

อาจิกขิสสามิ ภิกขะเว เทวะกายานัง นามานิ, กิตตะ-
ยิสสามิ ภิกขะเว เทวะกายานัง นามานิ, เทลิสสามิ
ภิกขะเว เทวะกายานัง นามานิ, ตัง สุณณะ สาธุกััง
มะนะสิกะโรละ ภาสิสสามิติ. เอวัมกันเตติ โห เต ภิกขุ
ภาคะวะโธ ปัจจัสสาสุง. ภาคะวา เอตะทะโวจะ.

ลีโลกะมะนุกัสสามิ
เย ลีตา ทิริทัพพะรัง
ปฺปฺภู สึหาวะ สัตถีนา
โอทาตะมะนะสา สุทธา
ภियโย ปิณฺณะสะเต ญัตฺวา
ตะโธ อามันตะยิ สัตถา
เทวะกายา อะภิกกัณฺธา
เต จะ อาตปฺปะมะกะรุจ
เตสฺมปาตุระหุ ญานัง
อัปเปเก สะตะมัททักขุจ
สะตัง เอเก สะหัสसानัง
อัปเปเกนัณตะมัททักขุจ
ตฺถุจะ สัพพัง อะภิญญาเย
ตะโธ อามันตะยิ สัตถา
เทวะกายา อะภิกกัณฺธา
เย โวหัง กิตตะยิสสามิ

    สัตตะสะหัสสา วะ ยักขา
อิทธิมันโธ ชุติมันโธ
โมทะมานา อะภิกกามุจ
    ละสะหัสสา เหมะวะธา
อิทธิมันโธ ชุติมันโธ
โมทะมานา อะภิกกามุจ

ยัตถะ ภูมมา ตะทัสสิตา,
ปะหิตตฺตา สะมาหิตา.
โลมะหังสาภิสัมภุโน,
วิปปะสันนมะนะนาวิลา.
วะเน กาปีละวัตถะเว,
สาวะเก สาสะเน ระเต.
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
สุตฺวา พุทฺธัสสะ สาสะนัง.
อะมะนุสสานะ ทัสสะนัง,
สะหัสสัง อะถะ สัตตะริง.
อะมะนุสสานะมัททะสุจ,
ทิสสา สัพพา ผุฏฺฐา อะหุจ.
วะวัคคิถฺวานะ จักขุมา,
สาวะเก สาสะเน ระเต.
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
ทิวาหิ อะนุปฺพะโส.

    ภูมมา กาปีละวัตถะวา,
    วันฺณะวันโธ ยะสัสสิโน,
    ภิกขุณัง สะมิติจ วะนัง.
    ยักขา นานัตตะวันฺณิโน,
    วันฺณะวันโธ ยะสัสสิโน,
    ภิกขุณัง สะมิติจ วะนัง.

สาตาศิวา ศิษะหีสสา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

อิจเจเต โสพะสะสะหีสสา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

เวสสามิตตา ปัญจะสะตา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

กุมภโร ราชะคะหิโก
ภियโย นัง สะตะสะหีสสัง
กุมภโร ราชะคะหิโก

ปุริมัญจะ ทิสัง ราชา
ตันธัพพานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว

อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
ทักขินัญจะ ทิสัง ราชา

กุมภันทานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุติมันโต

โมทะมานา อะภิกกามุง

ยักขา นานัตตะวันณิน,
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

ยักขา นานัตตะวันณิน,
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

ยักขา นานัตตะวันณิน,
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

เวปุลลัสสะ นิเวสะนัง,
ยักขานัง ปะยิรุปาสะติ,
โสปาตะ สะมิติง วะนัง.

ธะตะวัฏฐุ ปะสาสะติ,
มะหาราชา ยะสัสสิ โส,
อินทะนามา มะหัพพะลา.

วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
วิรุฬ्हิห ตัปปะสาสะติ,

มะหาราชา ยะสัสสิ โส,
อินทะนามา มะหัพพะลา.
วันณะวันโต ยะสัสสิน,

ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

ปัจฉิมัญจะ ทิสฺยัง ราชานานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

อุตตะรัญจะ ทิสฺยัง ราชายักขานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

ปุริมะทิสฺยัง ฐะตะรัญโฐ
ปัจฉิเมนะ วิรุปักโข
จัตตาริ เต มหาราชา
ทัททลลสะมานา อัญญังสุ
เตสัง มายาวิโน ทาสา
มายา กุญฺเณทฺ เวญฺเณทฺ
จันทะโน กามะเสฏฺโฐ จะ
ปะนาวิท โอปะมัญญิโย จะ
จิตตะเสโน จะ คันธัพโพ
อาตุ ปัญจะสิโข เจวะ
เอเต จัญญเณ จะ ราชานโมทะมานา อะภิกกามุง

วิรุปักโข ปะสาสะติ,
มหาราชา ยะสฺสสิ โส,
อินทะนาма มะหัพพะลา.
วันณะวันโต ยะสฺสสิโน,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนัง.
กุเวโร ตปฺปะสาสะติ,
มหาราชา ยะสฺสสิ โส,
อินทะนามา มะหัพพะลา.
วันณะวันโต ยะสฺสสิโน,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนัง.
ทักขิณเณะ วิรุฬฺหะโกล,
กุเวโร อุตตะรัง ทิสฺยัง.
สะมันตา จะตุโร ทิสสา,
วะเน กาปีละวัตตะเว.
อาตุ วัญจะนิกา สะฐา,
วิญฺจะ วิญฺจโถ สะหะ.
กิณฺณุณฺมัทฺตํ นิณฺมัทฺตํ จะ,
เทวะสุโถ จะ มาตะสิ.
นะโพรราชา ชะโนสะโกล,
ติมพะรุ สุริยะวัจจะลา.
คันธัพพา สะหะ ราชุภิ,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนัง.

อะถาคู นากะสา นาคา เวสาลา สะหะตีจณะกา,
กัมพะลัสสะตะธา อาคูลุ ปายาคา สะหะ ญาตีภิ.
ยามุณา ฐะตะวัฏฐา จะ อาคูลุ นาคา ยะลัสสิโน,
เอราวัลโลม มะหานาโค โสปาตะ สะมิติง วะนัง.

เย นาคะราชา สะหะสา หะรันตี,
ทิต्ถา ทิต्ठा ปักขิ วิสุทฺธะจักขุ,
เวหายะสา เต วะนะมัจฉะปะตตะ,
จิตฺตรา สุปีณณา อิตติ เตสะ นามัง.
อะภะยันตะทา นาคะราชานะมาสิ,
สุปีณณะโถ เขมะมะกาสิ พุทฺโธ,
ลัน्हะหะหิ วาจาหิ อุปะวะหะยันตะ,
นาคา สุปีณณา สะระณะมะกังสุ พุทฺธัง.

ชิตา วัชริระหัตถะเน
ภาตะโร วาสะวัสเสเต
กาละกัญชา มะหาภิสฺมา
เวปะจิตติ สุจิตติ จะ
สะตัญจะ พะลิตฺตานิ
ลัน्हะหะหิตฺวา พะลิตฺตานิ
สะมะโยทานิ ภักทันเต
อาโป จะ เทวา ประจุระวี จะ
วัชรุณา วาชรุณา เทวา
เมตตะกะรุณาภายิกา
สะมุททัง อะสุรา ลิตา,
อิทธิมันโถ ยะลัสสิโน.
อะสุรา ทานะเวมะสา,
ปะหาราโถ นะมุฉิ สะหะ.
ลัพเพ เวโรจะนามะกา,
ราหุภักทะมุปาตะมุ,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
เตโห วาโย ตะทาตะมุ,
โลโม จะ ยะสะสา สะหะ.
อาคูลุ เทวา ยะลัสสิโน.

ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

เวณชู จะ เทวา สะหะลี จะ
จันทัสสุปะนิสา เทวา
สุริยัสสุปะนิสา เทวา
นั๊กขัตตานิ ปุรั๊กขิตวา
วะสุนัง วาสะโว เสฏโฐ
ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

อะถากู สะหะภู เทวา
อะริฏฐะกา จะ โรชา จะ
วะรุณา สะหะธัมมา จะ
สุเลยยะรุจิรา อาตุ
ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

สะมานา มะหาสะมานา
จิททาปะทุสิกา อาตุ
อะถากู หาระโย เทวา

สัพเพ นานัตตะวันณิน,
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนัง.

อะสะมา จะ พุเว ยะมา,
จันทะมาตุ ปุรั๊กขิตา.
สุริยะมาตุ ปุรั๊กขิตา,
อาตุ มันทะวะลาหะกา.
สั๊กโกปาคะ ปุรินทะโท,
สัพเพ นานัตตะวันณิน.
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนัง.

ชะละมัตติสิขาริวะ,
อุมมา ปุปะณะนิภาสิน.
อัจจุตา จะ อะเนชะกา,
อาตุ วาสะวะเนสิน.
สัพเพ นานัตตะวันณิน,
วันณะวันโต ยะสัสสิน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนัง.

มานุสา มานุสุตตะมา,
อาตุ มะโนปะทุสิกา.
เย จะ โลหิตะวาสิน,

ปาระคา มหาปาระคา
ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

สุกกา กะรุหม่า อะรุณา
โอทาคะคัยหา ปาโมกขา
สะทามัตตา หาระตะชา
ถะนะยัง อาคา ปะชุนโน
ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

เขมิยา ตุสิตา ยามา
ลัมพิตะกา ลามะเสฏฐา
นิมมานะระติโน อาตุ
ทะเลเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

สัฎฐะเต เทวะนิกายา
นามันวะเยนะ อาคัณฺฑุง
ปะวุดถะชาติมกขีลัง
ทักขโมฆะตะรัง นาคัง

อาตุ เทวา ยะสัสสิโน.
สัพเพ นานัตตะวันณิโน,
วันณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

อาตุ เวฆะนะสา สะหะ,
อาตุ เทวา วิจักขะณา.

มิสสะกา จะ ยะสัสสิโน,
โย ทิสสา อะภิวัสสะติ.

สัพเพ นานัตตะวันณิโน,
วันณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

กัฎฐะกา จะ ยะสัสสิโน,
โหตินามา จะ อาสะวา,
อะถาคู ประระนิมมิตา.

สัพเพ นานัตตะวันณิโน,
วันณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.

สัพเพ นานัตตะวันณิโน,
เย จัญญะ สะทิสสา สะหะ.
โอฆะติณณะมะนาสะวัง,
จันทังวะ อะสิตาติตัง.

สุพรัหฺมา ประรมัตโธ จะ
สันนังกุมารโ ทิสโส จะ
สะหฺสสะพรัหฺมะโลกานัง
อุปะปโนนุ ชุติมันโธ
ทะเสตถะ อีสสะรา อาคฺ
เตสฺสญจะ มัชฌะโธ อาคา
เต จะ สัพเพ อะภิกกัณเต
มาระเสนา อะภิกกามิ
เอถะ ตัณ्हะถะ พันธะถะ
สะมันตา ประริวาเรถะ
อิติ ตัตถะ มะหาเสโน
ปาณินา ตะละมาหฺจจะ
ยะถา ปาวุสสะโก เมโฆ
ตะทา โส ปิจฺจุทาวัตติ
ตัญญจะ สัพพิงฺ อะภิญญาเย
ตะโธ อามันตะยิ สัตถา
มาระเสนา อะภิกกัณตา
เต จะ อาตปฺปะมะกะรุจ
วितะราเคหิ ปิกกามุจ
สัพเพ วิชิตะสังคามา
โมทันติ สะหะ ภูเตหิ

ปุตฺตา อิทธิมะโธ สะหะ,
โสปาตะ สะมิติง วะนัง.
มะหาพรัหฺมาภิติฏฺฐะติ,
ภิสฺมากาโย ยะสฺสสิ โส.
ปิจฺเจกะวะสะวัตติโน,
หาริโธ ประริวาริโธ.
สินเท เทเว สะพรัหฺมะเก,
ปัสสะ กัณ्हิสสะ มันทियัง.
ราเคนะ พันธะมัตถุ โว,
มา โว มุญฺจิตถะ โกจิ นัง.
กัณ्हะเสนัง อะเปสะยิ,
สะรังฺ กัตถวานะ เภระวัง.
ถะนะยันโธ สะวิชฺชุก,
สังฺกุกฺโธ อะสะยัง วะเส.
วะวัคฺขิตถวานะ จักขุมา,
สาวะเก สาสะเน ระเต.
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
สุตฺวา พุทฺธัสสะ สาสะนัง.
เนสัง โสम्मปิ อิญฺชะยุง,
ภะยาตีตา ยะสฺสสิโน,
สาวะกา เต ชะเนสุตาติ.

มาติกา

ธัมมะสังคินีมาติกาปาฐะ

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัฟยาคะตา ธัมมา.

สุขาเย เวทะนายะ สัมปะยุตตะตา ธัมมา ทุกขาเย
เวทะนายะ สัมปะยุตตะตา ธัมมา อะทุกขะมะสุขาเย
เวทะนายะ สัมปะยุตตะตา ธัมมา.

วิปากา ธัมมา วิปากะธัมมะธัมมา เนวะวิปากะ-
นะวิปากะธัมมะธัมมา.

อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา อะनुปาทินนุปาทานิยา
ธัมมา อะनुปาทินนानุปาทานิยา ธัมมา.

สังกิลิฏฐะสังกิลิเสสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิลิเสสิกา
ธัมมา อะสังกิลิฏฐาสังกิลิเสสิกา ธัมมา.

สะวัตถักกะสะวจิอารา ธัมมา อะวัตถักกะวจิอาระมัตตะตา
ธัมมา อะวัตถักกาวจิอารา ธัมมา.

ปีติสะหะคะตะตา ธัมมา สุพะสะหะคะตะตา ธัมมา อุเปกขา
สะหะคะตะตา ธัมมา.

ทัสสะเนนะ ปะหัตถัพพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหัตถัพพา
ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหัตถัพพา ธัมมา.

ทัสสะเนนะ ปะหัตถัพพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ
ปะหัตถัพพะเหตุกา ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ
ปะหัตถัพพะเหตุกา ธัมมา.

อาจะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา
เนาจะยะคามิโน นาปะจะยะคามิโน ธัมมา.

เสกขา ธัมมา อะเสกขา ธัมมา เนวะเสกขานาเสกขา ธัมมา.
ปะริตตา ธัมมา มะหัตตะตา ธัมมา อัปปะมาณง ธัมมา.
ปะริตตารัมมะณา ธัมมา มะหัตตะตารัมมะณา ธัมมา
อัปปะมาณงารัมมะณา ธัมมา.

หีนา ธัมมา มัชฌิมา ธัมมา ปะณีตา ธัมมา.
มิถันตตะนิยะตา ธัมมา สัมมัตตะนิยะตา ธัมมา
อะนิยะตา ธัมมา.

มัตถารัมมะณา ธัมมา มัตตะเหตุกา ธัมมา มัตถา-
ธิปะติโน ธัมมา.

อุปปันนา ธัมมา อะนุปันนา ธัมมา อุปปาทีโน ธัมมา.
อะตีตา ธัมมา อะนาคะตา ธัมมา ปัจจูปันนา ธัมมา.
อะตีตารัมมะณา ธัมมา อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา
ปัจจูปันนารัมมะณา ธัมมา.

อัสสมัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัสสมัตตะพะหิทธา
ธัมมา.

อัสสมัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา
อัสสมัตตะพะหิทธารัมมะณา ธัมมา.

สะนิตัสสะนะสัปปะภูงา ธัมมา อะนิตัสสะนะสัปปะภูงา
ธัมมา อะนิตัสสะนาปปะภูงา ธัมมา.

วิปัสสนาภูมิปาโล

ปัญญาจักขันธ์ธา. รูปจักขันธ์ธา, เวทนาจักขันธ์ธา, สัญญาจักขันธ์ธา, สังขารจักขันธ์ธา, วิญญาณจักขันธ์ธา.

ท้าวทาสายะตะนานิ. จักขุทวายะตะนัง รูปายะตะนัง, โสทายะตะนัง สัททายะตะนัง, ฆานายะตะนัง คันธายะตะนัง, ชีวีหายะตะนัง รัสสายะตะนัง, กายายะตะนัง โผฏฐัพพายะตะนัง, มหานายะตะนัง ธัมมายะตะนัง.

อัญญาละสะ ธาตุโย. จักขุธาตุ รูปะธาตุ จักขุวิญญาณะธาตุ, โสตะธาตุ สัทตะธาตุ โสตะวิญญาณะธาตุ, ฆานะธาตุ คันธะธาตุ ฆานะวิญญาณะธาตุ, ชีวีหาธาตุ รัสสะธาตุ ชีวีหาวิญญาณะธาตุ, กายะธาตุ โผฏฐัพพะธาตุ กายะวิญญาณะธาตุ, มะโนธาตุ ธัมมะธาตุ มะโนวิญญาณะธาตุ.

พาวีสะตินทธีรียานิ. จักขุณทธีรียัง โสติณทธีรียัง ฆานินทธีรียัง ชีวีหินทธีรียัง กายินทธีรียัง มะนินทธีรียัง, อิตติณทธีรียัง ปุริสสินทธีรียัง ชีวิตินทธีรียัง, สุกชินทธีรียัง ทุกกชินทธีรียัง โสมะนัสสินทธีรียัง โทมะนัสสินทธีรียัง อุเปกชินทธีรียัง, สัทธินทธีรียัง วิริยินทธีรียัง สะตินทธีรียัง สะมาธินทธีรียัง ปัญญินทธีรียัง, อะนัญญะคัลญัญสสามิตินทธีรียัง อัญญณทธีรียัง อัญญาตาวิณทธีรียัง.

จัตตารี อะริยะสัจจานิ. ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.

ประภิจจะสะมุปปาทะปาโฐ

อะวิชาปัจจะยา สังขารา, สังขาระปัจจะยา วิญญูณัง,
วิญญาณะปัจจะยา นามะรูปัง, นามะรูปะปัจจะยา สะหา-
ยะตะนัง, สะหายะตะนะปัจจะยา ผัสสโ, ผัสสะปัจจะยา
เวทนา, เวทนาปัจจะยา ตัณหา, ตัณหาปัจจะยา อุปาทนัง,
อุปาทานะปัจจะยา ภาโว, ภาวะปัจจะยา ชาติ, ชาติปัจจะยา
ชระมะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา
สัมภะวันติ. เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ,
สะมุททะโย โหติ.

อะวิชายะเตวอะ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระ-
นิโรโ, สังขาระนิโรธา วิญญาณะนิโรโ, วิญญาณะนิโรธา
นามะรูปะนิโรโ, นามะรูปะนิโรธา สะหายะตะนะนิโรโ,
สะหายะตะนะนิโรธา ผัสสะนิโรโ, ผัสสะนิโรธา เวทนา-
นิโรโ, เวทนานิโรธา ตัณหานิโรโ, ตัณหานิโรธา
อุปาทานะนิโรโ, อุปาทานะนิโรธา ภาวะนิโรโ, ภาวะ-
นิโรธา ชาตินิโรโ, ชาตินิโรธา ชระมะระณัง โสกะปะริ-
เทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา นิรุชฌันติ. เอวะเมตัสสะ
เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ, นิโรโ โหติ.

พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์

พระสังคีติ

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัมภิกกะตา ธัมมา.
กะตะเม ธัมมา กุสะลา. ยัสสมิง สมะเย กามาจะจะรัง
กุสะลัง จิตตัง อุปปันนัง โหติ, โสมนัสสะสะหะตะตัง
ญาณะสัมปะยุตตัง, รูปารัมมะณัง वा สัททารัมมะณัง वा,
คันธารัมมะณัง वा รัสสารัมมะณัง वा, โสณัฐัพพา-
รัมมะณัง वा ธัมมารัมมะณัง वा, ยัง ยัง वा ปะนารัพพะ,
ตัสสมิง สมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ, เย वा ปะนะ
ตัสสมิง สมะเย อัญญะเป อัตถิ ปะฏิจจะสะมุปปันนา
อะรูปิน ธัมมา, อิเม ธัมมา กุสะลา.

พระวิภังค์

ปีถัจจันธา. รูปักขันโธ, เวทะนากขันโธ, สันญญา-
กขันโธ, สังขารักขันโธ, วิญญาณักขันโธ. ตัตถะ กะตะโม
รูปักขันโธ. ยังกิญจิ รูปัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัมมัตตัง वा พะหิทธา वा, โอหาริกัง वा สุกุมัง वा,
หีนัง वा ปะณีตัง वा, ยัง พุเร वा สันติเก वा, ตะเทกัชฌัง
อะภิสันฺณูหิตฺวา อะภิสังขิปิตฺวา, อะยัง วุจจะติ รูปักขันโธ.

พระธาตูกะตา

สังกะโห อะสังกะโห. สังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง,
อะสังคะหิเตนะ สังคะหิตัง, สังคะหิเตนะ สังคะหิตัง,
อะสังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง. สัมปะโยโค วิปะโยโค.
สัมปะยุตเตนะ วิปะยุตตัง, วิปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง,
อะสังคะหิตัง.

พระปุคคะละปัญญาตติ

อะ ปัญญาตติโย, จันธะปัญญาตติ, อายะตนะปะญญาตติ,
ธาตูปัญญาตติ, สัจจะปัญญาตติ, อินทริยะปัญญาตติ,
ปุคคะละปัญญาตติ. กิตตาวะตา ปุคคะลานัง ปุคคะละ-
ปัญญาตติ. สมะยะวิมุตโต อะสมะยะวิมุตโต, กุปปะธัมโม
อะกุปปะธัมโม, ปะริหานะธัมโม อะปะริหานะธัมโม,
เจตะนาภัพโพ อะนุรักขะนาภัพโพ, ปุณฺณชะโร โคตฺถะระภู,
ภะยุปะระโธ อะภะยุปะระโธ, ภัพพาตะมะโน อะภัพพาตะ
มะโน, นิยะโธ อะนิยะโธ, ปะฏิป็นนะโก ณะเล ฐิโธ
อะระหา อะระหิตตายะ ปะฏิป็นโน.

พระกะตาวิตถุ

ปุกตะโล อุปะลัฟกะติ, สัจฉิกัตถะประระมัตถะนาติ.
อามันตา. โย สัจฉิกัตถุ ประระมัตถุ ตะโรโต โส ปุกตะโล
อุปะลัฟกะติ, สัจฉิกัตถะประระมัตถะนาติ. นะ เหวัง วัตถัพเพ.
อาชานาหิ นิตตะหัง ฬัญจิ, ปุกตะโล อุปะลัฟกะติ,
สัจฉิกัตถะประระมัตถะเนนะ, เตะนะ ะตะ เระ วัตถัพเพ, โย
สัจฉิกัตถุ ประระมัตถุ ตะโรโต โส ปุกตะโล อุปะลัฟกะติ,
สัจฉิกัตถะประระมัตถะนาติ. มิงฉา.

พระยะมะกะ

เย เกจิ กุสะลา รัมมา, สัพเพ เต กุสะละมุลา. เย วา
ปะนะ กุสะละมุลา, สัพเพ เต รัมมา กุสะลา. เย เกจิ
กุสะลา รัมมา, สัพเพ เต กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา. เย วา
ปะนะ กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา, สัพเพ เต รัมมา กุสะลา.

พระมะหาปิฎฐาน

เหตุปัจจะโย, อารัมมะณะปัจจะโย, อะธิปะติปัจจะโย,
อะนันทะระปัจจะโย, สมะนันทะระปัจจะโย, สะหะชาตะ
ปัจจะโย, อัญญะมัญญะปัจจะโย, นิสสะยะปัจจะโย,

อุปะนิสสะยะปิจจะโย, ปุเรชาตะปิจจะโย, ปิจฉาชาตะ-
ปิจจะโย, อาเสวะนะปิจจะโย, กัมมะปะจจะโย, วิปากะ-
ปิจจะโย, อาหาระปิจจะโย, อินทริยะปิจจะโย, ฌานะปิจจะโย,
มัตตะปะจจะโย, สัมปะยุตตะปะจจะโย, วิปะยุตตะปะจจะโย,
อັถถิปะจจะโย, นัตถิปะจจะโย, วิคะตะปะจจะโย, อะวิกะตะ-
ปะจจะโย.

บังสุกุลตาย

อะนิจจา วะตะ สะขารา	อุปปาทะวะยะธัมมิโน,
อุปปัชชิตฺวา นิรุชฌันติ	เตสัง วุปะสะโม สุกฺข.
สัพเพ สัตตา มะรันติ จะ	มะริงสุ จะ มะริสสะเร,
ตะเถวาหัง มะริสสามิ	นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย.

บังสุกุลเป็น

อะจิริง วะตะยัง กายิ	ปะฐะวัง อะธิเสสสะติ,
นุกาโท อะเปตะวิญญาโณ	นิรัตถิงวะ กะลิงคะริง.

และที่นี้ ชาติ รัชชานโศกให้สงฆ์
นี่เป็นคำสวดนโมต่อพระพุทธรูปที่ไทย
(มรดกของพระพุทธศาสนา)

คาถาต่าง ๆ

ภัทเทกะรัตตะคาถา

อะตีตัง นานวาคะเมยยะ	นัปปะปฏิกังเฬ อะนาคะตัง,
ยะทะตีตัมปะหีนันตัง	อัปปัตตัตถุจะ อะนาคะตัง.
ปิจจูปปีนันญจะ โย ธัมมัง	ตัตถะ ตัตถะ วิปัสสะติ,
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง	ตัง วิทธา มะนุฬรุหะเย.
อัสเซวะ กิจจะมาตูปปัง	โก ชัญญา มะระณัง สุเว,
นะ หิ โน สังคะรันเตนะ	มะหาเสเนนะ มัจจุนา.
เอวัง วิหาริมาทาปัง	อะโหรัตตะมะตันทิตัง,
ตัง เว ภัทเทกะรัตโตติ	สันโต อาจิกขะเต มุนีติ.

ติลักขะณาทีคาถา

สัพเพ สังฆารา อะนิจจาติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเฬ	เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
สัพเพ สังฆารา ทุกขาติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเฬ	เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
สัพเพ ธัมมา อนัตตาติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเฬ	เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
อัปปะกา เต มะนุสเสสุ	เย ชะนา ปาระคามิโน,
อะถายัง อิตะธา ปะชา	ตีระเมวานุฐาเวติ.

เย จะ โข สัมมะทักขาเต
เต ชะนา ปาระเมสสันติ
กัณ्हัง ธัมมัง วิปะหายะ
โอกา อะโนกะมาคัมมะ
ตัตถราภิระติมิจเฉยยะ
ปะริโยทปะยยะ อัตตานัง
เยสัง สัมโพธิยังเคสุ
อาทานะปะฐินิสัสสเค
ชีณาสะวา ชุติมันโต

ธัมเม ธัมมานุวัตติโน,
มัจจุเธยยัง สุหุตตะรัง.
สุกกัง ภาเวถะ ปิณทิต,
วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง.
หิถ์วา กามะ อะภิญจะโน,
จิตตักเลเสหิ ปิณทิต.
สัมมา จิตตัง สุภาวิตัง,
อะนุปาทายะ เย ระตา,
เต โลเก ประนิพพุตาทิ.

ธัมมุตเทศ ๔

อุปะนียะติ โลโก,
อัทธุโ,
อะตาโณ โลโก,
อะนะภิสสะโ,
อัสสะโก โลโก,
สัพพัง ปะหายะ ตะมะนียัง,
อุโน โลโก,
อะติตโต
ตันหาทาโส.

โลกคือหมู่สัตว์อันขรนาไป
เป็นผู้ไม่ถ้งอื่น
โลกไม่มีผู้ต่อต้าน
ไม่มีผู้เป็นยิ่งใหญ่
โลกไม่มีสิ่งเป็นของของตน
จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งสิ้นแล้ว ต้องไป
โลกยังพร้อมอยู่
เป็นผู้ยังไม้อิ่ม ไม่เบื่อ
จึง ต้องเป็นทาตแห่งคัลหา

ภาระสูตตะคาตา

ภารา หนะเว ปัญจักขันธา. ขันธ ๕ เป็นภาระอันหนักเนื้อ
ภาระหาโร จะ ปุตตะโล, ก็บุคคลเป็นผู้นำภาระอันหนักไป
ภาราทานัง ทุกขัง โลเก, การถือเอาภาระเป็นทุกข์ในโลก
ภาระนิกเขปะนัง สุขัง, การปลงภาระเสียได้เป็นสุข
นิกขิปิตฺวา ตะรุจ ภารัง, บุคคลทิ้งภาระอันหนักเสียแล้ว
อัญญัง ภารัง อะนาทียะ, ไม่จวนเอาสิ่งอื่นมาเป็นภาระอีก
สम्मุลลัง ตัณ्हัง อัพพุญฺหะ, ถอนตัณหาพร้อมทั้งรากได้แล้ว
นิจฉาโต ประรินิพพุตติ. หมดยุติความปรารถนาแล้วปรินิพพาน

สีลุตเทสะปาโจ

ภาสิตะมิทัง เตะนะ ภาตะวะตะ ชาณะตะ ปัสสะตะ
อะระหะตะ สัมมาสัมพุทเธนะ, สัมปันนะสีลา ภิกขะเว
วิหะระตะ สัมปันนะปาฏิโมกขา, ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตะ
วิหะระตะ อัจจาระโตะจะระสัมปันนา, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ
ภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขะตะ ลิกขาปะเทสุติ. ตัสมา
ติหัมเหหิ ลิกขิตฺัพพัง, สัมปันนะสีลา วิหะริสสามะ สัมปันนะ-
ปาฏิโมกขา, ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตะ วิหะริสสามะ
อัจจาระโตะจะระสัมปันนา, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุภะยะทัสสาวิ
สะมาทายะ ลิกขิสสามะ ลิกขาปะเทสุติ, เอวัญหิ โน
ลิกขิตฺัพพัง.

ตายนะคาตา

นินทะ โสตั้ง ประรักกัมมะ กาเม ปะนุทะ ฬัร่าหัมมะณะ,
นัปปะหายะ มุณี กาเม เนกัตตะมุปะปัชชะติ.
กะยิรา เจ กะยิราถะนัง ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม,
สิถิโถ หิ ประริพพาโห ภิชโย อากิระเต ระชัง.
อะกะตัง ทุกกะภูง์ เสยโย ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะภูง์,
กะตัญจะ สุกะตัง เสยโย ยัง กัตถวา นานุตัปปะติ.
กุโส ยะถา ทุกคะหิโถ หัตถะเมวานุกันตะติ,
สามัญญัง ทุปะรามัตถัง นิระยาอุปะกัฑณะติ.
ยังภิญจิ สิถิสัง กัมมัง สังภิสัญญจะ ยัง วะตัง,
สังกัสสะรัง ฬัร่าหัมมะอะริยัง นะ ตัง โหติ มะหัพพะลันติ.

โอวาทะปาฏิโมกขาติปาโล

อุททิฏฐัง โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา
อะระหะตา สัมมาสัมพุทเธนะ. โอวาทะปาฏิโมกขัง ตีหิ
คาถาหิ.

ขันตี ประระมัง ตะโป ตีติกขา,
นิพพานัง ประระมัง วะทันติ พุทธา,
นะ หิ ปัพพะชิต ปะรุปะฆาตี,
สะมะโณ โหติ ประรัง วิเหฐะยันโถ.

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง
 สะจิตตะปริโยทะปะนัง
 อะนูปะวาโท อะนูปะมาโท
 มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสมิง
 อะริจิตเต จะ อาโยโค

กุสะลัสสุปะสัมปะทา,
 เอตัง พุทธานะ สาสะนัง.
 ปาฏิโมกฺข จะ สังวะโร,
 ปีนัตถุจะ สะยะนาสะนัง,
 เอตัง พุทธานะ สาสะนัตติ.

ชัยยะมงคฺลคาถา

นะโม เม พุทธะเดชะสสา
 เตะปะปะสัทธา ปะสึเทวา
 สัทธาพีรหึมา จะ อินทา จะ
 สะมุททา ภูตุงคังคา จะ
 ชัยยะ ชัยยะ ฐระณิ ฐระณิ
 ชัยยะ ชัยยะ คคะนละตนะนีสัย
 ชัยยะ ชัยยะ คัมภีระโสภนึ
 ชัยยะ ชัยยะ ทุนนิมิตตะโรคิ
 ชัยยะ ชัยยะ ะระรุณณะมุขะสาตึรา
 ชัยยะ ชัยยะ คัมภีระคณนะตฺรง
 ชัยยะ ชัยยะ ะระรุณณะมุขะยาตึรา
 ชัยยะ ชัยยะ สุขาสุขาวี
 ชัยยะ ชัยยะ ฐระณีสานตินสะทา
 ชัยยะ ชัยยะ ะระรุณณะยักเข
 ชัยยะ ชัยยะ พีรหึมเมณฑะคะณา

ระตะนัตตะยะธัมมิกา,
 นารายะนระเมสุธา.
 จะตุโลกา คัมภีร์ักขะกา,
 สะหรั้มพะชัยยะปะสัทธา ะวันตุ เต.
 อุทะธา อุทะธา นะที นะที,
 นิรัยัสัยเสนนะเมรุราชะพจนะระชี.
 นาเคนทะนาคี ปีสัจจะ ภูตะกาลี,
 ชัยยะ ชัยยะ สิงคีสูทาทานะมุขะชา.
 ชัยยะ ชัยยะ จัมปาทีนาคะกุละคันถก,
 สุฏระภูงงสีหะเพ็ยคมะทีปา.
 ชิตะ ชิตะ เสนนารีปุณะสุทธรี,
 ชัยยะ ชัยยะ ฐระณีตะเลสะทาสุชัยยา.
 ชัยยะ ชัยยะ มังคะราชรัญญาอะวัคเค,
 ชัยยะ ชัยยะ รัคคะเส สุระภูงงเตชา.
 ชัยยะ ชัยยะ ราชานิราชสาชชัย,

ขัณฑ์ ขัณฑ์ ประชวรัง สัพพัญญู

ขัณฑ์ ขัณฑ์ มะหะสุโร หะโรหะรินทวา

ขัณฑ์ ขัณฑ์ นาโค วิรุฬห์หะโก

อินโท จะ เวณะเตยโย จะ

อัคริ วาโย จะ ปาขุณโห

อัญญาระสะ มะหาเทวา

อิสิโน สภาวะกา สัพพา

ขัณฑ์ รัมโม จะ สังโหม จะ

เอเตนะ ขัณฑ์ เตเชนะ

เอเตนะ พุทฺธะ เตเชนะ

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์โยปี พุทฺธัสสะ สิริมะโต อะยัง

อุคโหม สะยัมโพธิมัตถุ ปะโมทิตา

ขัณฑ์ ขัณฑ์ ุระหันตา ปัจเจกะพุทฺธะสาวัง.

ขัณฑ์ ขัณฑ์ พ็รหัมมาสุรักโข,

วิรุปักโข จันทิมา ะระวิ.

กุเวโร ะระอุโยปี จะ,

กุมารโ ะระตะรัฎฐะโก.

สิทธิตาปะสะอาทะโย,

ขัณฑ์ ราโม ะระวันตุ เต.

ทะสะปาโล จะ ขัณฑ์กััง,

ขัณฑ์ โสถถิ ะระวันตุ เต,

โหตุ เต ขัณฑ์มังคะลัง.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา พ็รหัมมะคะถา มะหะสิโน.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา อินทะคะถา มะหะสิโน.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา เทวาคะถา มะหะสิโน.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา สุปีถณะคะถา มะหะสิโน.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา นาคาคะถา มะหะสิโน.

มารัสสะ จะ ปาปีมะโต ปะราชาโย,

ขัณฑ์ ตะทา สหรััมพะคะถา มะหะสิโน.

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ด้วัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชาติตะปัลลังเก
อะภิสเสก สัพพะพุทธานัง
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโนล สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

เต อัตถละลัทธา สุขิตา
อะโรคา สุขิตา โหถะ

สุณันตุ โภจนโต เย เทวา
ทีมายูกา สะทา โหนตุ
รักขันตุ สัพพะสัตตตานัง
ยา กาคิ ปัตถะนา เตสัง
ยุตตะกาละ ปะวัสสันตุ
โรคาจูปัททะวา เตสัง
กายะสุขัง จิตติสุขัง

ลักขยานัง นันทิวัททะโน,
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล.
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร,
อัททปโปโต ปะโมทะติ.
สุปะภาตัง สุหุฏฐิตัง,
สุยิฏฐัง พริทธีมะจาริสู,
วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะณิธี เต ปะทักขิณา,
ละกัณตัตเต ปะทักขิเณ.
วิรุฬฺหา พุททะสาสะเน,
สะหะ สัพเพหิ ญาคิภิ.
อัสสิมิง ฐาเน อะธิกะตา
สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
รักขันตุ ชินะสาสะนัง,
สัพเพ ปุเรนตุ มะโนระธา.
วัสสัง วัสสา ะลาหะกา,
นิวาเรนตุ จะ สัพพะทา,
อะระหันตุ ยะถาระหัง.

อิติ จุลละหัชชะสัทธัมมมังคะลัง สมะนังตัง.

หมายเหตุ

๑. ตัวอักษรที่ขีดเส้นใต้ไว้ คือ ร, บ, อ, น นั้นเพื่อให้ถูกต้องตามเสียง

นิยมให้อ่านว่า รบ, บอ, ออ, นอ, เช่น ธรรม์ อ่านว่า รบ-ระ-ณิ เป็นต้น

๒. ตัว ฑ นั้น ให้อ่านออกเสียงเป็น ด เช่น โพธิมันเท อ่านว่า โพ-ธิ-มัน-เต เป็นต้น

พิธีฉันทน์

ถวายพรพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชา-
อะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะ-
สาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ. สวากขาโต
ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปิณฑัตถัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ. สุปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง
จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญา ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเณยโย อัญชะลิ-
กะระณิโย, อะนุตตะรัง ปุณญักเขตตัง โลกัสสาติ.

พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะสาวุธันตัง,
คิริเมขะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง,
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

มาราติเรกะมะภियุขมิตะสัพพะรัตติง,

โหมรัมปะนาพะวะกะมัทตะมะถัทธะยักขัง,
ขันตีสุทันทะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

นาพาติริง ตะชะวะรัง อะตีมัตตะภูตัง,
ทาวักคิฉักกะมะสะนีวะ สุททารุณันตัง,
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

อุกขิตตะขัคคะมะตีหัตถะสุททารุณันตัง,
ธวันติโยชะนะปะถังकुลิมาละวันตัง,
อิทธิภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

กัถวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ ตัฬภินิยา,
จิณฺจายะ พุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัทธเม,
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

สัจจัง วิहाยะ มะตีสัจจะกะวาทะเกตุจ,
วาทาภิโรปีตะมะนัง อะตีอันธะภูตัง,
ปีญญาปะทีปะชะลิต ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

นันโทปะนันทะภูชะตัง วิพุธัง มะหิทถิง,
ปุกเตนะ เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต,
อิทฐุปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,

ต้นเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

พุทธาหะทิฏฐิภูชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง,
พริหมัง วิสุทฺธิชุตฺติมิตฺติพะภาณินัง,
ญานาคะเทนนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ต้นเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

เอตาปี พุทธะชะยะมังคะละอัญญะคาถา,
โย วาจะโน ทินะทีเน สระะเต มะตฺถนํ,
หิตฺวานะเนกะวิวิธานิ จุปิตะวานิ,
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปิณฺณโย.

มะหาการุณิก นาทิ
ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ชะยฺนโต โพธิยา มุเล
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชาชิตะปัลลังกะ
อะภิสสเก สัพพะพุทธานัง
สุนักขัตถัง สุขังคะลลัง
สุขะโณ สุขุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กิถฺวานะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง,
ปีตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
โหตุ เต ชะยะมังคะลลัง.
สักขยานัง นันทิวัทธมะโณ,
ชะยฺสสุ ชะยะมังคะเล.
สีเส ประจุะวิโปกขะเร,
อิตฺตปปีตโต ปะโรมะเทติ.
สุปะภาตัง สุขุฏฐิถัง,
สุยฺยัญฺจํ พริหมะจาวิสุ.
วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะณิธิ เต ปะทักขิณา,
ละภันตฺถเต ปะทักขิณเ,

* ถ้าสวดเป็นทำนอง มกธ เปลี่ยนเป็น ชะยะมังคะลคักกัง

อนุโมทนาพิธี

(นำ) ยะถา วาริวะหา ปุรา   ประริปุเรนติ สาคะรัง,
เอวะเมวะ อีโต ทินนัง   เปตานัง อุกะกัปปะติ.
อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง   จิปปะเมวะ สะมิชณะตุ,
สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา   จันโท ปิณณะระโส ยะถา,
มะณี โขติระโส ยะถา.

(รับ) สัพพีติโย วิวัชขันตุ   สัพพะโรโค วินัสสะตุ,
มา เต ะวัตต์วันตะราโย   สุขี ทีฆายุก ะวะ.

(๑ ทน)

อะภิวาทะนะสีลิสสะ   นิจัง วุฑฒาปะจาโยโน,
จัตตาริ ธัมมา วัฑฒันติ   อายุ วัฒนโณ สุขัง พะลัง.

มงคลจักรวาฬน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะ-
สังฆานุภาเวนะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง
ติณณัง ระตะนानัง อานุภาเวนะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมิก-
ขันธานุภาเวนะ ปิฎะกัถะยานุภาเวนะ ชินะสวะกานุภาเวนะ
สัพเพ เต โรคา สัพเพ เต ะยะยา สัพเพ เต อันตะรายา
สัพเพ เต อุกัปปะวะวา สัพเพ เต ทุนนิमितตา สัพเพ เต
อะวะมังคะลา วินัสสันตุ, อายุวัฑฒะโถ ณะนะวัฑฒะโถ

สิริวัฑฒะโก ยะสะวัฑฒะโก พะละวัฑฒะโก วัณณะวัฑฒะโก
สุพะวัฑฒะโก โหตุ ลััพพะทา.

ทุกะโรตะกะยา เวรา โสกา สัตตุ จุปีททะวา,
อะเนกา อันตะรายาปี วินัสสันตุ จะ เตชะสา.
ชะยะสิทธิ ธะนัง ลากัง โสตถิ ภาตียัง สุบัง พะลัง,
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ โภคัง วุฑฒิ จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ ชีวะสิทธิ ภาวันตุ เต.

ภะวะตุ ลััพพะมังคะลัง ฯลฯ

(มงคลจักกวาฬนိย อังคตัง อายุวัฑฒะโก ถึง โหตุ ลััพพะทา นั้น
ถ้าผู้รับพรเป็นสตรี ท่านนิยมเปลี่ยนคัมภีร์ อายุวัฑฒะกา ธะนะวัฑฒะกา
สิริวัฑฒะกา ยะสะวัฑฒะกา พะละวัฑฒะกา วัณณะวัฑฒะกา สุพะวัฑฒะ
กา โหตุ ลััพพะทา. นอกนั้นเหมือนกัน)

กาละทานะสุตตะคาถา

กาเล ทะทันติ สะปัญญา ะทัณฺณ วิตะมัจฉะรา,
กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ อุกุญฺเฐสุ ทาทิสฺสุ.
วิปะสันนะมะนา ตัสสะ วิปฺปลา โหติ ทักขิณา,
เย ตัตถะ อะนุโมทันติ เวยยาวัจจิง กะโรนติ วา.
นะ เตะนะ ทักขิณา โอนา เตปิ ปุญฺญัสสะ ภาติโน,
ตัสมา ทะเท อัมปะฏิวานะจิตโต ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง,
ปุญฺญานิ ประะโลกัสสิมิง ปะติฏฐา โหนติ ปาณินันติ.

วิหารทานะคาตา

สีตัง อูณ์หัง ปะฏิหันติ
สีริงสะเป จะ มะกะเส
ตะโถ วาตาตะโป โขโม
เสณัตถัญจะ สุกัตถัญจะ
วิหารทานัง สังฆัสสะ
ตัสมา หิ ปิณทิต โปโส
วิหาเร การะเย รัมเม
เตสัง อันนัญจะ ปานัญจะ
ทะเทยยะ อุกกุเตสุ
เต ตัสสะ ธัมมัง เทเสนติ
ยัง โส ธัมมะมิธัญญายะ

ตะโถ วาพะมิตานิ จะ,
สีสิเร จาปี วุฏฐิโย.
สัจจาทิต ปะฏิหัญญะติ,
ภายิตุง จะ วิปัสสิตุง.
อิตตัง พุทธะเหหิ วัณณิตัง,
สัมปัสสัง อิตถะมัตตะโน.
วาสะเยตถะ พะหุสสุเต,
วัตถะเสนาสะนานิ จะ.
วิปปะสันเนนะ เจตตะสา,
สัพพะทุกขาปานุทะนัง,
ปะรินิพพาทัยะนาสะโวติ.

เทวะตาทิสสะทักขินานุโมทนาคาตา

ยัสสัง ปะเทเส กัปปเปติ
สีละวันเตตถะ โภเชตวา
ยา ตัตถะ เทวะตา อาสุจ
ตา ปุชิตา ปุชะยันติ
ตะโถ นัง อะนุกัมปันติ
เทวะตานุกัมปิโต โปโส

วาสัง ปิณทิตะชาติโย,
สัจญะเต พิริหัมมะจาริโน.
ตาสัง ทักขินะมาทิสะ,
มานิตา มานะยันติ นัง.
มาตา ปุตตังวะ โอระสัง,
สะทา ภักธา นิ ปัสสะติ.

อัคร์ปะสะทะสุตตะคาถา

อัคร์โถ เว ปะสันนानัง	อัคร์คัง อัคร์มมัง วิชานะตัง,
อัคร์เต พุทธะ ปะสันนानัง	ทักขิณะเยเย อะนุตตะเร.
อัคร์เต อัคร์เม ปะสันนानัง	วิราฐุปะสะเม สุขะ,
อัคร์เต สังฆะ ปะสันนानัง	ปุญญักเขตเต อะนุตตะเร.
อัคร์คัสสัมมัง ทานัง ทะทะตัง	อัคร์คัง ปุญญัง ปะวัฑฒะติ,
อัคร์คัง อายุ จะ วัฒนัง จะ	ยะโส กิตติ สุขัง พะลัง.
อัคร์คัสสะ ทาทา เมธาวิ	อัคร์คะอัคร์มะสะมาหิโต,
เทวะภูโต มะนุสโส วา	อัคร์คัปปิตโต ปะโมทะตีติ.

โกชะนะทานานุโมทะนาคาถา

อายุโท พะละโท อีโ	วัฒนังโท ปะฐิภาณะโท,
สุขัสสะ ทาทา เมธาวิ	สุขัง โส อะธิตังคะติ.
อายุง ทักควา พะลัง วัฒนัง	สุขันญจะ ปะฐิภาณะโท,
ทีมาญ ยะสะวา โหติ	ยัตถะ ยัตถุปะปัชชะตีติ.

“หลักปถลลิตติม, ปินตีในตฺรภตฺตสุตฺตตีตฺถุภหฺนุคฺลลิตฺถิน,
ผู้รับปัญญาทวาทักทำที่สุตฺตแห่งทวาทิตฺถีอโหวักน.”
ภณิตฺตสฺสทตฺตเวทิตฺตเต

อาทियะสุตตะคาถา

ภูตทา โภคา ภะฐา ภัจจา	วิตินณา อาปะทาสุ เม,
อุทธัคคา ทักขินา ทินนา	อะโถ ปัญจะ พะลี กะตา.
อุปัฏฐิตา สีละวันโต	สัจญจะตา พรัหมะจารีโน,
ยะทัตถัง โภคะมิจเฉยยะ	ปิณฑีโต มหะระมาวะสัง.
โส เม อัถโถ อะนุปปีตโต	กะตัง อะนะนุตตาปิยัง,
เอตัง อะนุสสะรัง มัจโจ	อะริยะธัมเม จูโต นะโร.
อิธะวะ นัง ประสังสันติ	เปจจะ สักเค ปะโมทะตีติ.

ระตะนัตตะยานุกาวัตติคาถา

ระตะนัตตะยานุกาเวนะ	ระตะนัตตะยะเตชะสา,
ทุกกะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตุ จุปีททะวา.
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโต,
ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง	โสตถิ ภาถ์ยัง สุขัง พะลัง.
สิริ อายุ จะ วัฒนโณ จะ	โภถัง วุทถิ จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิ ภะวันตุ เต.

ปอตแห่ง(อภรรมา) คือ อัมภางติภรรมา
ปอตแห่ง(สัจจะ) คือ อธิปัตติปริวาร
ปอตแห่ง(ธรรม) คือ ตถาภปรอตถาภรรมา
ปอตแห่ง(อนุสั) คือ พระผู้สิ้นสงสัย
(มุตตถาเปเนระธรรมเมต)

โส อັตตะลัทธิโธ

โส อັตตะลัทธิโธ สุกฺโขโต	วิรุฬฺหิห พุทฺธะสาสะเน,
อะโรโค สุกฺโขโต โหหิ	สะหะ สัฟเพหิ ญาตฺติภิ.
สา อັตตะลัทธิธา สุกฺขิตา	วิรุฬฺหา พุทฺธะสาสะเน,
อะโรคา สุกฺขิตา โหหิ	สะหะ สัฟเพหิ ญาตฺติภิ.
เต อັตตะลัทธิธา สุกฺขิตา	วิรุฬฺหา พุทฺธะสาสะเน,
อะโรคา สุกฺขิตา โหถะ	สะหะ สัฟเพหิ ญาตฺติภิ.

ติโรกฺุทฺทะกัณฺฑะสุตตะคาถา (ย่อ)

อะทาสิ เม อะทาสิ เม	ญาตฺติमितฺตา สะขา จะ เม,
เปตานัง ทักขินฺนัง ทักขา	ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง.
นะ หิ รุณฺณัง วา โสโก วา	ยา วิญญา ประริทเวนะ,
นะ ตัง เปตานะมัตถายะ	เอวัง ติฏฺฐันติ ญาตะโย.
• อะยฺญจะ โข ทักขินฺนา ทินฺนา	สังฆัมหิ สุปะติฏฺฐิตา,
ทิมะรัตตัง หิตายัสสะ	ฐานะโส อูปะกัปปะติ.

โส ญาตฺติธัมโม จะ อะยัง นิสฺสสิโต,
เปตานะ ปุชา จะ กะตา อูฬารา,
พะลัณฺจะ ภิกฺขุณะมะนุปปะทินนัง
ตุมฺเหหิ ปุณฺณัง ปะสุตฺตัง อะนัปปะกัณฺติ.

เกณียานุโมทนาคาถา

อัคริหุตตัง มุขา ยัญญา	ลาวิตติ นันทะโรส มุขัง,
ราชา มุขัง มะนุสสานัง	นะทีนัง สาคะโร มุขัง.
นักขัตตานัง มุขัง จันโท	อาทิจโจ ตะปะตัง มุขัง,
ปุญญะมากังขะมานานัง	สังโฆ เว ยะชะตัง มุขัง.
ภะณิสสามะ มะยัง คาลา	กาละทาน์ปะปะทีปิกา,
เอตา สุนันตุ สักกัจจิง	ทายะกา ปุญญะกามิโน.

สังคะหะวัตตุคาถา

ทานัญจะ เปยยะวัชัญจะ	อิตถะจะรียา จะ ยา อิธะ,
สะมานัตตะตา จะ ธัมเมสุ	ตัตถะ ตัตถะ ยะถาระหัง.
เอเต โห สังคะหา โลเก	ระถัสสาณีวะ ยายะโร,
เอเต จะ สังคะหา นาสสุ	นะ มาตา ปุตตะการะณา,
ละภะละ มานัง ปุชัง วา	ปีตา วา ปุตตะการะณา.
ยัสมา จะ สังคะหา เอเต	สะมะเวกขันติ ปิณทิตา,
ตัสมา มะหัตตัง ปโปปนติ	ปาสังสา จะ ภะวันติ เตติ.

สัทธะมัตถุ สัทธะมัตถุ
เอตัสสิมิง ระตะนัตตะยัสสิมิง

สัทธะมัตถุ อิหัง พระลัง
สิมปะสาทะนะ เจตะโส

บทสวดมนต์ต่าง ๆ และบทแผ่เมตตา ตั้งชะณิกะปัจจะเวกชะณะวิธี

(นำ) หันพระ มะยัง ตั้งชะณิกะปัจจะเวกชะณะ ปาฐัง ภาณามะ เสฯ
(รับ) ประภิสังขา โยนิโส จิวะรัง ประภิสเววามิ, ยาวะเทวะ-
สีตัสสะ ประภีฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ประภีฆาตายะ, ทังสะมะ-
กะสะวาตาตะปะสิริงสะปะสัหมัคคัสสานัง ประภีฆาตายะ,
ยาวะเทวะ หิริโกปีนะปะภิจฉาทะนัตถังฯ

ประภิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ประภิสเววามิ, เนวะ
ทัวายะ นะ มะทายะ นะ มัณฑะนายะ นะ วิภูสะนายะ
ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระ-
ติยา พรัหัมมะจะรียานุกตะหายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง
ประภีหังขามิ นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาทธา
จะ เม ภาะวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติฯ

ประภิสังขา โยนิโส เสนาสะนัง ประภิสเววามิ, ยาวะเทวะ
สีตัสสะ ประภีฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ประภีฆาตายะ, ทังสะมะ-
กะสะวาตาตะปะสิริงสะปะสัหมัคคัสสานัง ประภีฆาตายะ,
ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ประภิสัสถานารามัตถังฯ

ประภิสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะกะลัษชะปะริกขารัง
ประภิสเววามิ, ยาวะเทวะ อุปปันนानัง เวชยาพาธิกานัง
เวทะนानัง ประภีฆาตายะ, อัปปิยาปัจจะปะระมะตยาติฯ

ธาดุปะฏีกุละปัจจะเวกขณะะวีสี

(นำ) หันทะ มะยัง ธาดุปะฏีกุละปัจจะเวกขณะะ ปาฐัง ภะณามะ เสฯ
(รับ) ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาดุหมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
จิวะรังฯ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาดุหมัตตะโก
นิสสัตโต นิขชีโว สุญโญฯ สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จิวะรานิ
อะชิลุจณะนียานิ อิมัง ปุติกายัง ปัตถวา อะติวियะ ชิลุจณะนียานิ
ชายันติฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาดุหมัตตะเมเวตัง
ยะทิทัง ปิณฑะปาโตฯ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาดุ
หมัตตะโก นิสสัตโต นิขชีโว สุญโญฯ สัพโพ ปะนายัง
ปิณฑะปาโต อะชิลุจณะนियो อิมัง ปุติกายัง ปัตถวา อะติวियะ
ชิลุจณะนियो ทายะติฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาดุหมัตตะเมเวตัง
ยะทิทัง เสนาสะนังฯ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาดุ
หมัตตะโก นิสสัตโต นิขชีโว สุญโญฯ สัพพานิ ปะนะ อิมานิ
เสนาสะนานิ อะชิลุจณะนียานิ อิมัง ปุติกายัง ปัตถวา
อะติวियะ ชิลุจณะนียานิ ชายันติฯ

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาดุหมัตตะเมเวตัง
ยะทิทัง ทิถานะปัจจะยะภะสัชชะปะริกขาโรฯ ตะหุปะภุญชะโก
จะ ปุคคะโล ธาดุหมัตตะโก นิสสัตโต นิขชีโว สุญโญฯ สัพโพ
ปะนายัง ทิถานะปัจจะยะภะสัชชะปะริกขาโร อะชิลุจณะนियो
อิมัง ปุติกายัง ปัตถวา อะติวियะ ชิลุจณะนियो ทายะติฯ

อะตีตะปัจจะเวกขณะวิธึ

(นำ) หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณมะ เสฯ
(รับ) อังคะ มะยา อะปัจจะเวกचितฺวา ยัง จิวะรัง ประริกฺขตัง,
ตัง ยาวะเทวะ สัตฺสสะ ประภูมาตายะ, อุณฺ्हัสสะ ประภูมา-
ตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงสะปะสัสมัฝสสานัง
ประภูมาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปีนะประภูจนาทะนัตถังฯ

อังคะ มะยา อะปัจจะเวกचितฺวา โย ปีนทะปาโต
ประริกฺขโต, โส เนวะ ทวาเย นะ มะทายะ นะ มัณทะนายะ
นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา
ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา พรัหฺมะจะริยานุคทะหายะ,
อิตติ ปุราณฺญจะ เวทะนัง ประภูหังขามิ นะวัลญจะ เวทะนัง
นะ อุปปาเทสสามิ, ยาทฺธา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา
จะ ผาสุวิหาโร จาติฯ

อังคะ มะยา อะปัจจะเวกचितฺวา ยัง เสนาสะนัง
ประริกฺขตัง, ตัง ยาวะเทวะ สัตฺสสะ ประภูมาตายะ, อุณฺ्हัสสะ
ประภูมาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงสะปะสัสมัฝส-
สานัง ประภูมาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง
ประภูสัถลานารามัตถังฯ

อังคะ มะยา อะปัจจะเวกचितฺวา โย ทิลานะปัจจะยะ-
เภสัชชะปะริกขาโร ประริกฺขโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนानัง
เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง ประภูมาตายะ, อัพยาปัชฌะ-
ปะระมะตยาติฯ

อะภินันท์หะปิจะเวกชะณะปาฐะ

ชะรา ธัมมโหมหิ ชะรัง อะนะตีโต, (ตา)

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้,

พะยาธัมมโหมหิ พะยาธิง อะนะตีโต, (ตา)

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้,

มะระณะธัมมโหมหิ มะระณัง อะนะตีโต, (ตา)

เรามีความตายเป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความตายไปไม่ได้,

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว,

เราจักละเว้นเป็นต่าง ๆ ก็ว่าจะต้องได้พลัดพรากจาก ของรัก

ของเจริญใจทั้งสิ้นไป

กัมมัสสะโกมฺหิ กัมมะทายาทิ (ทา) กัมมะโยนิ

กัมมะพันธุ กัมมะประภูติสสะระโณ, (ณา)

เรามีกรรมเป็นของของตน, มีกรรมเป็นผู้ให้ผล,

มีกรรมเป็นแดนเกิด, มีกรรมเป็นผู้ติดตาม, มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย,

ยัง กัมมัง ภาวิสสามิ กัลลยาณัง วา ปาปะกัง วา

ธัสสะ ทายาทิ (ทา) ภาวิสสามิ,

เราจักทำกรรมอันใดไว้, เป็นบุญหรือเป็นบาป,

เราจักเป็นทายาท ก็ว่าจะต้องได้รับผลของกรรมนั้นสืบไป,

เอวัง อัมเหหิ อะภินันท์หัง ปิจจะเวกขิตฺัพพัง.

เราทั้งหลายควรพิจารณาอย่างนี้ ทุกวัน ๆ เกิด.

---

* ในวงเล็บ { } สำหรับสตรีสวด

กายคตาสติภาวนา

อะยัง โข เม กาโย	กายของเรานี้แล
อุทธัง ปาทะตะลา	เมืองบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา
อะโร เกสมะตตะกา	เมืองต่ำแต่ปลายผมลงไป
ตะอะปะริยันโต	มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ
ปุโร นานิปปะการัสสะ อะสุจิโน,	เต็มไปด้วยตัวของไม้สะอาค
	มีประการต่างๆ
อัทถิ อิมัสมิง กาเย	มีอยู่ในกายนี้
เกสา คือ ผมทั้งหลาย,	โลมา คือ ขนทั้งหลาย,
นะปา คือ เล็บทั้งหลาย,	ทันตา คือ ฟันทั้งหลาย,
ตะโง คือ หนัง,	มังสัง คือ เนื้อ,
นะหารู คือ เอ็นทั้งหลาย,	อัญฐิ คือ กระดูกทั้งหลาย,
อัญฐิมิณฺหัง เชื้อในกระดูก,	วิกกิง ม้าม,
หะทะยัง หัวใจ,	ยะกะนัง คับ,
กิโลมะกิง พังผืด,	ปีหะกิง ไต,
ปีปผาสัง ปอด,	อันตัง ใสใหญ่,
อันตะคณฺหัง ใสน้อย,	อุททะริยยัง อาหารใหม่,
กะวีสัง อาหารเก่า,	
มัตตะเก มัตตะลุงกิง	เชื้อในสมองศีรษะ,
ปีตตัง น้ำดี,	เสรมฺหิง น้ำเสลด,

ปุกุโพพ น้ำเหลือง,
เสโท น้ำเหลือง,
อัสสุ น้ำตา,
เขโพ น้ำตาช,
ละสิกา น้ำไขข้อ,

เอวะมะยัง เม กาโย
อุทธัง ปาทะตะลา
อะโร เกสมะตตะกา
ตะอะปะริยันโต
ปุโร นานันปะการัสสะ อะสุจิโน.

โลหิตัง น้ำเลือด,
เมโท น้ำมันชั้น,
วะสะลา น้ำมันเหลว,
สิงฆาณิกา น้ำมัน,
มุตตัง น้ำมันคร.

กายของเราเนื้ออย่างนี้,
เมืองบนแต่พื้นเท้าชั้นนภ,
เมืองต่ำแต่ปลายผมลงไป,
มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ,
เต็มไปด้วยตัวของไม่สะอาด
มีประการต่างๆ อย่างนี้แล.

อุริยเสงฆ์เสฎฐาของพระผู้มีพระภาค
เป็นผู้ตรวจของตำแหน่ง เป็นผู้ตรวจของเครื่องรับ
เป็นผู้ตรวจของท่าบุญ เป็นผู้ตรวจท่าอันนุชติ
เป็นนาบุญของโสดาที่ได้นาบุญอันนิงงอ่า
ชนเหล่าใดผู้ใดในอุริยเสงฆ์
ชนเหล่านั้นชื่อว่าผู้ใดในสิ่งที่ไม่ดี
ก็อุบายอันผู้ใดไม่ทำบุญผู้ใดผู้ใดในสิ่งที่ไม่ดี
(ในอุทฺตปิฎก พระสุตตันตปิฎก เล่ม ๑๔ พระสุตตถ(๑๕๖๖))

คำนมัสการรอยพระพุทธรูปบาท

(นำ) หันตะ มะยัง ปาทะลัญชนะนะปาฐัง ภาณามะ เส.
วันทามิ พุทธัง ภาวะปะระติณณัง,
ข้าพเจ้าขอนมัสการพระพุทธเจ้า ผู้ข้ามพ้นฝั่งแห่งภพ,
ติโลกะเกตุจ ติภาวะกะนาถัง,
ผู้เป็นธงชัยของไตรโลก ผู้เป็นนาถะอันเอกของไตรภพ,
โย โลกะเสฏโฐ สะกะลัง กิเลสัง, เฉตฺวานะ โพเธสิ
ชะนัง อะนันทัง.
ผู้ประเสริฐในโลก ตัดกิเลสทั้งสิ้นได้แล้ว ช่วยปลุกชนหาที่สุคมีได้
ให้ตรัสรู้มรรคผลและนิพพาน.
ยัง นัมมะทายะ นะทียา ปุริเน จะ ติเร,
รอยพระบาทใด อันพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้
ในหาคทรายแทบฝั่งแม่น้ำนัมมะทา,
ยัง สัจจะพันธุระทีริเก สุมะนา จะ ลัตเต,
รอยพระบาทใด อันพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้
เหนือเขาสังฆะพันธุระและเหนือยอดเขาสุมะนา,
ยัง ตัตถะ โยนะกะปุเร มุนินโน จะ ปาทัง,
รอยพระบาทใด อันพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ ในเมืองโชนะกะ,
ตั้ง ปาทะลัญชนะมะหัง สิระสา นะมามิ.
ข้าพเจ้าขอนมัสการพระบาท และรอยพระบาทนั้นๆ
ของพระมุนีด้วยเศียรเกล้า.

สุวิณณะมาลิกะ สุวิณณะปีฬพะเต, สุมะนะกุญเญ
โยนะกะปุเร นัมมะทายะ นะทียา, ปัญจะปาทวะระรัง
ฐานัง อะหัง วันทาமி ทูระโต.

ข้าพเจ้าขอนมัสการสถานที่ที่มีรอยพระบาทอันประเสริฐ

๕ สถานที่ทั่วโลก, คือที่เขาสุวรรณมาลิกะ ๑, ที่เขาสุวรรณบรรพต ๑,
ที่เขาคเขาสุมนะกุญ ๑, ที่โยนะกะบุรี ๑, ที่แม่น้ำนัมมะทา ๑.

อิจเจวะมัจฉันตะนะมัสสะเนยยัง, นะมัสสะมาโน
ระตะนัตตะยัง ยัง,

ข้าพเจ้าขอนมัสการอยู่ซึ่งพระรัตนตรัยโต,

อันบุคคลควรไหว้โดยส่วนนี้, ด้วยประการดังนี้.

บุญญาภิธานัง วิปลัง อะลัตถัง,

ได้แล้วซึ่งกองบุญอันไพบูรณ์,

ดีสถานภาวณะ หะตันตะรายิ.

ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัยนั้น จงกำจัดภัยอันตรายเสียเถิด.

อามันตะยามิ โห ภิกขะเว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราขอเตือนท่านทั้งหลาย,

ประวิเวทะยามิ โห ภิกขะเว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เราขอให้ท่านทั้งหลายทราบไว้ว่า,

ขะยะวะยะธัมมา สังขารา,

สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา.

อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ.

ขอท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน,

ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด, ด้วยประการดังนี้แล.

ทศธรรมสูตร

- ทะสะอิเม ภิกขะเว ธัมมา
ปีพะชะติเตนะ
อะภินฺหัง ปิจจะเวกขิตฺตัพพัง
• กะตะเม ทะสะ
• เวว์ณณียัมหิ อัจญฺปะตะโตติ
• ประระปะฏิพัทธา เม ชีวิกาติ
• อัญโญ เม อากัปปโป
กะระณียติ
• กัจฉิ นุ โห เม อิตตา
สีละโต นะ อุปะวะตะตีติ
• กัจฉิ นุ โห มัง อะนุวิจจะ
วิญญู สะพรัหฺมะจารี สีละโต
นะ อุปะวะทันตีติ
• สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ
นानาภาโว วินาภาโวติ
- ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ธรรมสิบประการนี้ อันบรรพชิต
ควรพิจารณาเนื่องๆ
สิบอย่างนี้คือ
บัดนี้เรามีเพศต่างจากคฤหัสถ์แล้ว
อาการกิริยาใดๆ ของสมณะ
เราต้องทำอาการกิริยานั้นๆ
การเลี้ยงชีพของเราเนื่องด้วยผู้อื่น
เราควรทำตัวให้เขาเลี้ยงง่าย
อาการภาจวาจาอย่างอื่น ที่เรา
จะต้องทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้
ยังมีอยู่อีก มิใช่เพียงเท่านั้น
ตัวเราเองก็เตือนตัวเราเอง
โดยศีลได้หรือไม่
ท่านผู้รู้ใคร่ครวญแล้ว
ก็เตือนตัวเราโดยศีล
ได้หรือไม่
เราจะละเว้นเป็นต่าง ๆ ก็ว่า
จะต้องได้ปลื้มปราศจาก ของรัก
ของเจริญใจทั้งสิ้นไป

- กัมมัชสะโกมฺหิ กัมมะทายาโท
กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ
กัมมะประภูตะระโณ,
ยัง กัมมัง กะวิสสามิ
กัลลยาณัง วา ปาปะกัง วา
ทัสสะ ทายาโท ภาะวิสสามิติ
เรามีกรรมเป็นของ ๆ คน
มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็น
แดนเกิด มีกรรมเป็นผู้ติดจม
มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราจักทำ
กรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือ
เป็นบาป เราจักเป็นทาสทาส คือว่า
จักต้องได้รับผลของกรรมนั้นสืบไป
- กะถัมภูทัสสะ เม
รัตตินทิวา วิติปะตันตติ
กัจฉิ นุ โข หัง
สุญญาตาระ อะภิระมามีติ
อัทถิ นุ โข เม
อุตตะริมะนุสสะธัมมา,
อะละมะริยะญาณะทัสสะนะ-
วิเสโส อะธิตะโธ,
โสหัง ปังณิเม กาละ
สะพัรัหฺมะจาริหิ ปุฏฺฐุ นะ
มังกุ ภาะวิสสามิติ
วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เรา
ทำอะไรอยู่
เราชินดีในที่
สังคหรือไม
- อิเม โข ภิกขะเว
ทะสะ ธัมมา
ปีพะชะเตนะ
อะภินฺหัง ปังอะเวกขิตฺัพพาติ.
คุณวิเศษของเราเมื่ออยู่หรือไม่
ที่จะทำให้เราเป็นผู้ไม่เก้อเจิน
ในเวลาเพื่อนบรรพชิต
ถามในกาลภายหลัง
- อิก่อนภิกษุทั้งหลาย
ธรรมสืบประการนี้
อันบรรพชิต
ควรพิจารณาเนื่อง ๆ อย่างนี้แล

สามเนรลิกขา (ลิกขาบท ๑๐)

• อະนุญญาสิ โข ภะคะวา	พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล
• สามะเนรานิัง ทะสะ ลิกขาปะทานิ เตสุ จะ สามะเนเรหิ ลิกขิตุง	ซึ่งลิกขาบทสิบประการแก่ สามเนรทั้งหลาย และเพื่อให้สามเนรศึกษาใน ลิกขาบทเหล่านั้นคือ

• ปาณาติปาตา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากการทำ สัตว์ที่มีชีวิตในคกส่งไป

• อะทินนาทานา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากการ ถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้

• อะพรัหฺมะจะริยา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากกรรม อันเป็น ข้ำศึกแก่พรหมจรรย์

• มุสาวาทา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากการพูดปด

• สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากเหตุ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือคือ การดื่มกินสุรา และเมรัย

• วิกาสะโภชะนา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจากการ บริโภคอาหารในเวลาวิกาล

• นัจจะตีตะวาทีตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี	เจตนาเครื่องงดเว้นจาก การขับร้องฟ้อนรำ และประโคม ดนตรี และดูการเล่นต่างๆ

• มาลาถันชะวิเลปะนะธารณะมัตตะนะชะวิภูสะนัฏฐานา

เวระมะณี

เจตนาเครื่องง คเว้นจากการรัศทรง
คอกไม้คกแต่งค้วช คอกไม้ของหอม
เครื่องช้อมเครื่องทา

• อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี

เจตนาเครื่องง คเว้นจากการนั่ง
หรืออนเหนือที่นั้งที่นอนอันสูงอันใหญ่

• ชาตะรุปะระชะตะปะฎีกะพะณา เวระมะณี

เจตนาเครื่องง คเว้นจากการรับเงินและทอง

นาสนังคะ ๑๐

• อะนุญญาสิ โป ภาคะวา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

• ทะสะหิ อังเทหิ สะมันนาตะตั้ง | เพื่อยังสามเณรผู้ประกอบค้วช
สามะเณรัง นาเสตุง | องค์สืบให้จับหาช

• กะตะเมหิ ทะสะหิ | องค์สืบอะไรบ้าง

• ปาณาติปาตี โหติ | คือสามเณรชอบทำสัตว์ที่มีชีวิตให้ตกลงไป

• อะทินนาทายี โหติ | สามเณรชอบถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้

• อะพรัหมะจาโร โหติ | สามเณรไม่ชอบประพฤติพรหมจรรย์

• มุสาวาที โหติ | สามเณรชอบพูดปด

• มัชชะปายี โหติ | สามเณรชอบดื่มกินของเมา

• พุทธีสสะ อะวันณัง ภาสะติ | สามเณรกล่าวดีเตือน พระพุทธเจ้า

- รัชมังสละ อะวันณัง ภาสะติ สามเณรกล่าวติเตียนพระธรรม
- สังฆัสสะ อะวันณัง ภาสะติ สามเณรกล่าวติเตียนพระสงฆ์
- มิจฉาทิฏฐิโก โหติ | สามเณรเป็นผู้มีความเห็นผิดจากธรรมวินัย
- ภิกขุณี พุสะโก โหติ | สามเณรชอบประทุษร้ายภิกษุณี
- อะนุญญาสิ โป ภะตะวา | พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล
- อิเมหิ ทะสะหิ อังเตหิ | เพื่อยังสามเณรผู้ประกอบด้วย
 สมนันนาคะตัง สามะเณรัง
 นาเสตุนติ | องค์สืบเหล่านี้ให้จับหา,
 คังนี้

ทัณฑกรรม ๕

- อะนุญญาสิ โป ภะตะวา | พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล
- ปิญจะหิ อังเตหิ | เพื่อทำทัณฑกรรมคือลงโทษแก่
 สมนันนาคะตัสสะ สามะเณรัสสะ | สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์
 ทัณฑะกัมมัง กาทุง | ทำอย่าง
 องค์ทำอย่างอะไรบ้าง
- กะตะเมหิ ปิญจะหิ | คือสามเณรพยายามทำให้ภิกษุ
 ภิกขุณัง อะลาภายะ | เสื่อมลาภที่ควรจะได้
- ปะริสัสกกะติ | สามเณรพยายามทำสิ่งที่ไม่เป็น
 ภิกขุณัง อะนัตถายะ | ประโยชน์แก่ภิกษุทั้งหลาย
- ปะริสัสกกะติ

- ภิกขุหนึ่ง อะนาวาสายะ | สามเณรพยายามทำไมให้ภิกษุ
 ประริสสักกะติ | อยู่อย่างสงบ
- ภิกขุ อักโกสะติ | สามเณรค่าและพูดขู่ภิกษุ
 ประริภาสะติ | ทั้งหลาย
- ภิกขุ ภิกขุหิ เกเทติ | สามเณรขู่ให้ภิกษุแตกกัน
- อะนุญญาสิ โข ภาตะวา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล
- อิเมหิ ปัญจะหิ อังเทหิ | เพื่อทัณฑกรรมแก่สามเณรผู้ทำ
 สมนันนาคะตัสสะ สามเณรวิสสะ | ผิดประกอบด้วยองค์ห้าอย่าง
 ทัณฑะกัมมัง กาทุนติ | เหล่านี้, ดังนี้

พรหมวิหาร (เมตตาตน)

อะหัง สุขิโต โหมิ,	นิททุกโข โหมิ,
อะเวโร โหมิ,	อัพยาปิขโณ โหมิ,
อะนีโฆ โหมิ,	สุขี อิตตานัง परिहरามิ.

(เมตตาสัตว์)

(เมตตา) สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ, สัพเพ สัตตา
 อะเวรา โหนตุ, สัพเพ สัตตา อัพยาปิขณา โหนตุ, สัพเพ
 สัตตา อะนีฆา โหนตุ, สัพเพ สัตตา สุขี อิตตานัง
 परिहरันตุ,

(กรรณา) สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา ปะมุจันตุ,
 (มุทิตา) สัพเพ สัตตา สัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 (อุเบกขา) สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา
 กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะประฏิสะระณา, ยัง กัมมัง
 กะวิสสันติ กัลลยานัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทา
 ภาวิสสันติ.

คำแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล

- สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ
 อะเวรา สุขะชีวิโน,
 ขอให้สัตว์ทั้งหลาย อย่าได้มีเวร
 แก่กันและกันเลย จงเป็นผู้ดำรงชีพ
 อยู่เป็นสุขทุกเมื่อเถิด
- กะตัง ปุญญังพะลัง มัยหัง
 สัพเพ ภาติ ภาวันตุ เต.
 ขอให้สัตว์ทั้งหลายจงได้เสวย
 ผลบุญ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญ
 ด้วยกาย วาจา ใจ แล้วนั้นเทอญ.

ที่จะทำอย่างใดก็ได้
 แต่ประพฤติชอบธรรมและวาตะ โทณะ และโง่หะได้
 รู้แจ้งเห็นจริง จิตหลุดพ้นไม่ยึดมั่นถือมั่น
 ที่ใจปล่อยปละและอนาตต
 เขาปล่อยได้ปล่อยทิ้งได้จากภพชาติ
 (พูดด้วยเป็นภาษาธรรม)

อิมิณา ปุญญะกัมเมนาตีอาทิกาปัตติทานะคาถา

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ
อาจะริยูปะการา จะ

สุริโย จันทิมา ราชา
พริห์มะมารา จะ อินทา จะ
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ
สุขัง จะ ติวริัง เทนตุ

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ
ชิปปาหัง สุละเภ เจวะ
เย สันตानะ หินา ธัมมา
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ
อุชฺฐิตัง สะติปัญญา
มารา ละภันตุ โนกาสัง
พุทธาตีปะวะโร นาถ
นาถ ปิจเจกะพุทธโร จะ
เตโสตตะมานุภาเวนะ

อุปัชฌายา กุณฺตตะรา,
มาตาปีตา จะ ญาตะกา.
(ปิยา มะมัง)

คุณะวันตา นะราปี จะ,
โลกะปาตา จะ เทวะตา.
มัชฌัตตา เวริกาปี จะ,
ปุญฺญานิ ปะกะทานิ เม,
ชิปปัง ปาเปถะ โว มะตัง.

อิมิณา อุททิสะนะ จะ,
ตัมहुปาทานะเอเทะนัง.
ยาวะ นิพพานะโต มะมัง,
ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว.
สัลเลโข วิริยัมหิณา,
กาตุญจะ วิริเยสุ เม.
ธัมโม นาถ ะรุตตะโม,
สังโฆ นาถตตะโร มะมัง,
มาโรกาสัง ละภันตุ มา.*

* ถ้าสวดคนเดียวเปลี่ยนเป็น เม

ปิตติทานะคาถา (ย่อ)

• ปุณฺณสฺสทานิ กะตฺสสะ
ยานันฺณฺยานิ กะตานิ เม,
เตสฺสญจะ ภาติโน โหนตุ
สฺสทานันตาปปะมาณะกา.

ขอสัตว์ทั้งหลายไม่มีที่สุด ไม่มีประมาณ
จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญ ที่ข้าพเจ้าได้ทำใน
บัดนี้ แลแห่งบุญทั้งหลายอื่นที่ข้าพเจ้า
ได้ทำแล้ว

• เย ปิยา คุณะวันทา จะ
มัยฺหัง มาตาปิตาทะโย,
ทิฏฐวา เม จาปยะทิฏฐวา วา
อัญญเณ มัชฌัตตะเวรีโน,
สฺสตา ติฏฐันติ โลกัสสมิง

คือชนเหล่าใดเป็นที่รัก ผู้มีคุณมีมารดา
และบิดาของข้าพเจ้า เป็นต้น ที่ข้าพเจ้า
ได้เห็น หรือแม้ไม่ได้เห็น แลสัตว์ทั้งหลายอื่น
ที่เป็นกลาง แลมีเวรกันตั้งอยู่ในโลก

• เต ภูมมา จะตุโยนิกา,
ปฺปญฺเจกะจะตุวฺการา
สังสะรันตา ภาวาภาเว.

เกิดในภุมิ ๓ เกิดในกำเนิด ๕ มีขันธ ๕
แลขันธ ๑ แลขันธ ๕ ท่องเที่ยว
อยู่ในภพน้อยแลภพใหญ่

• ญาตัง เย ปิตติทานัมเม
อะนุโมทันตุ เต สะยฺยัง,

สัตว์เหล่าใดทราบการให้ส่วนบุญของข้าพเจ้า
แล้ว ขอสัตว์เหล่านั้นจงอนุโมทนาเองเถิด

• เย จิมัง นปฺปะชานันติ
เทวา เตสัง นิเวทะยุง.

ก็สัตว์เหล่าใด ยังไม่ทราบการให้ส่วนบุญของ
ข้าพเจ้านี้ ขอเทพทั้งหลายพึงแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น

• มะยา ทินนानะ ปุณฺณญานัง
อะนุโมทนะเหตุนา,

เพราะเหตุคืออนุโมทนาบุญทั้งหลาย
ที่ข้าพเจ้าให้แล้ว

• สัพเพ สฺสตา สะทา โหนตุ
อะเวรา สุปะชีวิน.

ขอสัตว์ทั้งปวง จงอย่ามีเวร
อยู่เป็นสุขเสมอเถิด

• เขมปฺปะทฺสญจะ ปิโปปนตุ
เตสาสา สิชมะตัง สุภาฯ

แลจงถึงทางอันเกษมเถิด ขอความหวังอันดี
ของสัตว์เหล่านั้น จงสำเร็จเทอญ

เทวะตาทีปิตติทานะคาถา

ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสินี,

อุเป ฆะเร โภธิฆะเร ตะหิง ตะหิง,
ตา ธัมมะทานเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา,
โสตถิง กะโรนเตระะ วิหาระมัตถะเล.
เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว,
สาราณิกา ทานะปะถี อูปาสะกา,
คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสะรา,
สัพปาณะภูตา สุขิตา ภาวันตุ เต.
ชะลาพุชา เยปี จะ อัมมทะสัมภะวา,
สังเสทชะชาตา อะถะโวปะปาติกา,
นียยานิกัง ธัมมะวะรัง ปะภูจจะ เต,
สัพเพปี ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง.

ฐาตุ จีรัง สะตัง ธัมโม	ธัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา,
สังโฆ โหตุ สัมมัตโต วะ	อิตถายะ จะ หิตายะ จะ.
อัมเห รักษะตุ สัพพธัมโม	สัพเพปี ธัมมะจารีโน,
วุกถิง สัมปาปุณเณยามะ	ธัมเม อะริยัพปะเวทิตะ.

ติโลกะวิชะยะราชาปะตติทานะคาถา

ยังกัญจิ กุสะลิ่ง กัมมัง	กัตตัพพัง กิริยั้ง มะมะ,
กาเยนะ วาจา มะนะสา	ติทะเส สุกะตัง กะตัง.
เย สัตตา สันญิน อัตถิ	เย จะ สัตตา อะสันญิน,
กะตัง ปุญญะผะลิ่ง มัย्हัง	สัพเพ ภาติ ภาวันตุ เต.
เย ตัง กะตัง สุวิทัง	ทินนัง ปุญญะผะลิ่ง มะยา,
เย จะ ตัตถะ นะ ชานันติ	เทวา คันถ์วา นิเวทะยุง.
สัพเพ โลกัมหิ เย สัตตา	ชีวันตาหาระเหตุกา,
มะนุญญัง โภชะนัง สัพเพ	ละภันตุ มะมะ เจตะสาติ.

สุมังคะละคาถา

โหตุ สัพพัง สุขังคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะทเวตะตา,
สัพพะพุทธานุภาเวนะ	โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.
โหตุ สัพพัง สุขังคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะทเวตะตา,
สัพพะธัมมานุภาเวนะ	โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.
โหตุ สัพพัง สุขังคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะทเวตะตา,
สัพพะสังฆานุภาเวนะ	โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.

เมตตายังิ กิณฺจิ

ยังิ กิณฺจิ กุสะลัง กัมมัง สัพเพหิ กะเตหิ กะตัง ปุณฺณัง
โน, อะนุโมทันตุ สุนันตุ โภจนโต เย เทวา อัสสมิง ฐาน
อะธิตะตา ทีมา युกา สะทา โหนตุ สุชิตา โหนตุ ทุกขา
ปะมุจันตุ, มาตาปิตา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ,
สัพเพ ญาคิตา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ, สัพเพ
อะญาติตา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ, สัพเพ ปิตา
สัพเพ ยักขา สัพเพ เปตา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ,
สัพเพ อาจะริยุปัทธายา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ,
สัพเพ นิกขัตตา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ, สัพเพ
เทวา สุชิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุจันตุ, สัพเพ สัมปัตตีนัง
สะมิชมันตุ โว.

เมตตานิสังสะสุตตะปาโฐ

เอวัมเม สุตัง, เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, สāvัตถิยัง
วิหะระติ, เขตตะวะเน อะนาถะปิณฺฑิกัสสะ, อาราเม. ตัตถะ
โฆ ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภาทันเตติ เต
ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสโสสง. ภาคะวา เอตะทะโวจะ.

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา, อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
พะหุสีกะตายะ, ยานิกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญฺฐิตายะ

ประวิจิตายะ สุธสมารัทธายะ, เอกาทะสถานิสังสา ปาฏิกังขา,
กะตะเม เอกาทะสะ. สุขัง สุปะติ สุขัง ประวิพุชณะติ,
นะ ปาปะกััง สุป็นัง ปัสสะติ, มะนุสสานัง ปิโย โหติ
อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ. เทวะตา รัักขันติ, นาสสะ อັคคิ
วา วิสััง วา สัตถัง วา กะมะติ, ตุวะภูัง จิตตัง สะมาธิยะติ,
มุขะวัณโณ วิปปะสีทะติ, อะสัम्मุฬุโห กาลัง กะโรติ,
อุตตะรัง อັปะปะฏิวิชฌันโถ ฬัรัหมะโลกุปะโถ โหติ.

เมตตายะ ภิกขะเว เจโถวิมุตติยา, อาเสวิตายะ
ภาวิตายะ พะหุสัีกะตายะ, ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ
อะนุญจึตายะ ประวิจิตายะ สุธสมารัทธายะ, อิเม เอกา-
ทะสถานิสังสา ปาฏิกังขาติ. อิทะมะโว จะ กะตะวา, อັคคะ-
มะนา เต ภิกขุ กะคะวะโถ ภาสิตัง อะภินันทุนติ.

จะตุรึปปะมัณฺญาปาโฐ

อັคคิ โห เตนะ กะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัสมพุทเธนะ, จะตัสโส อັปะปะมัณฺญาโย สัมมะทักขาตา.

อิธะ ภิกขุ เมตตาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง
ผะริตฺวา วิหะระติ, ตะถา พุตฺติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา
จะตุตถัง, อิติ อุททะมะโธ ติริยััง สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ
สัพพาวันตัง โลกััง, เมตตาสะหะคะเตนะ เจตะสา,

วิปุลเนนะ มะหัตตะเตนะ อัมปะมาณเนนะ อะเวเรนะ อัมภยา-
ปัมชณเนนะ ฆะริตฺวา วิหะระติ.

กะรุณาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง ฆะริตฺวา
วิหะระติ, ตะธา พุตฺติยัง ตะธา ตะตฺติยัง ตะธา จะตุตถัง, อิติ
อุทฺธะมะโร ติริยัง สัมพะริ สัมพัตตะตายะ สัมพาวันตัง
โลกัง, กะรุณาสะหะคะเตนะ เจตะสา, วิปุลเนนะ มะหัตตะเตนะ
อัมปะมาณเนนะ อะเวเรนะ อัมภยาปัมชณเนนะ ฆะริตฺวา วิหะระติ.

มุกฺกิตาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง ฆะริตฺวา
วิหะระติ, ตะธา พุตฺติยัง ตะธา ตะตฺติยัง ตะธา จะตุตถัง, อิติ
อุทฺธะมะโร ติริยัง สัมพะริ สัมพัตตะตายะ สัมพาวันตัง
โลกัง, มุกฺกิตาสะหะคะเตนะ เจตะสา, วิปุลเนนะ มะหัตตะเตนะ
อัมปะมาณเนนะ อะเวเรนะ อัมภยาปัมชณเนนะ ฆะริตฺวา วิหะระติ.

อุเปกขาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง ฆะริตฺวา
วิหะระติ, ตะธา พุตฺติยัง ตะธา ตะตฺติยัง ตะธา จะตุตถัง, อิติ
อุทฺธะมะโร ติริยัง สัมพะริ สัมพัตตะตายะ สัมพาวันตัง
โลกัง, อุเปกขาสะหะคะเตนะ เจตะสา, วิปุลเนนะ มะหัตตะเตนะ
อัมปะมาณเนนะ อะเวเรนะ อัมภยาปัมชณเนนะ ฆะริตฺวา วิหะระติ.

อิมมา โห เตนะ ภาคะวะตา ขานะตา ปัสสะตา อระหะตา
สัมมาสัมพุทฺธะนะ, จะตฺสโส อัมปะมัณฺเณโย สัมมะทักขาตาติ.

วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไป
ในสังฆสันนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้าง ตัวด้านซ้าย รับเครื่อง ตักการะถวาช
พระอุปัชฌายะ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่า อุ้มผ้าไตร
ประนมมือเปล่งวาจา ถึง สรณะและ ขอบรรพชาด้วยคำมคชชุตตามจตุ
จตุลภาคว่า

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง
คัจฉามิ, ัมมัมลฺยูจะ ภิกขุสังฆลฺยูจะ. ละภายยาหัง ภันเต, ตัสสึระ ภะคะวะโร,
ัมมมะวินชเย ปีพพัชชัง, ละภายยัง อุปะถัมปะตัง.*

(คำแปล) ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้
ปรินิพพานนานแล้วกับทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก ท่าน
เจ้าข้า ขอข้าพเจ้า พึ่งใ้ได้บรรพชา พึ่งใ้ได้อุปสมบทในพระธรรมวินัยของพระ
ผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

พุทฺธัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง
คัจฉามิ, ัมมัมลฺยูจะ ภิกขุสังฆลฺยูจะ. ละภายยาหัง ภันเต, ตัสสึระ ภะคะวะโร,
ัมมมะวินชเย ปีพพัชชัง, ละภายยัง อุปะถัมปะตัง.*

ตะติยมฺปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง
คัจฉามิ, ัมมัมลฺยูจะ ภิกขุสังฆลฺยูจะ. ละภายยาหัง ภันเต, ตัสสึระ ภะคะวะโร,
ัมมมะวินชเย ปีพพัชชัง, ละภายยัง อุปะถัมปะตัง.*

อะหัง ภันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ
ละเทคฺควา, ปีพพาละ มะัง ภันเต, อะนุกัมปิัง อุปาทายะ.

(คำแปล) ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าขอบรรพชา ขอท่านโปรดรับผ้ากาสาชะ
เหล่านี้ แล้วรับข้าพเจ้าให้บรรพชาเถิดเจ้าข้า

---

*ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า ละภายยัง อุปะถัมปะตัง ออกเสีย

ทูลติงมณี ออหัง ภัณฑ, ปัพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ
ละภเตหังวา, ปัพพาทธะ มัง ภัณฑ, อณุกัมปิัง อูปาทายะ.

ตะติงมณี ออหัง ภัณฑ, ปัพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ
ละภเตหังวา, ปัพพาทธะ มัง ภัณฑ, อณุกัมปิัง อูปาทายะ.

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชา วางไว้ตรง
หน้าคัก แล้วกล่าวสอนถึงคุณของพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอก ตะจะ
ป็ญจะกะกัมมัฏฐาน (กรรมฐานมีหนึ่งเป็นที่ ๕) ให้ว่าตามไปที่ละบท
โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

เกสา (ผม), โลมา (ขน), นชชา (เล็บ), ทันตา (ฟัน), ตะโ (หนัง).
(อนุโลม)

ตะโ, ทันตา, นชชา, โลมา, เกสา. (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้ว พระอุปัชฌายะชักอั้งตะออกจากไตรสวมไม้เท้า ตั้งให้
ออกไปครองไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระอาจารย์รับ
เครื่องสักการะถวายท่านแล้ว กราบ ๓ หน นิ่งคุกเข่า ประนมมือเปล่งวาจา
ขอธรรมและศีล ดังนี้

ออหัง ภัณฑ, สระณะสีลัง ยาจามิ.

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอธรรมและศีล

ทูลติงมณี ออหัง ภัณฑ, สระณะสีลัง ยาจามิ.

ตะติงมณี ออหัง ภัณฑ, สระณะสีลัง ยาจามิ.

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำนัมัสการมาให้ผู้มุ่งบรรพชา ว่าตามไปดังนี้
นะโม ตัสสึระ ภาคะวะโรโต อระระโโต สัมมาสัมพุทฺธัสสึระ. (ว่า ๓ หน)

แต่นั้น ท่านจะตั้งด้วยคำว่า "เอวัง ะทหิ" (เจ้าจงว่าอย่างนี้) หรือ
"ยะมะหัง ะทหามิ ตัง ะทหิ" (เจ้าจงว่าตามเรา) จึงรับว่า "ฮามะ ภัณฑ"
(ขอรับเจ้าข้า)

ครั้นแล้วท่านนำไปให้เปล่งวาจาถึงสรณคมน์ตามไปที่สะพานศ คังนี้

	พุทชัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ทุติยัมปิ	พุทชัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ	พุทชัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ.

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า "(ติ) สระระณะคะมะนัง นิปฏิคัง" พึงรับว่า "อามะ ภัณฑ" คำคัมภีร์พระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่าการบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้ ที่นั่น พึงสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามท่านไปคังนี้

ปลาตติปลาตา เวระมะณี.	เว้นจากการฆ่าสัตว์
อะทินนาทานา เวระมะณี.	เว้นจากการลักของเขา
อะพรัทัมจะจริยา เวระมะณี.	เว้นจากกรรมไม่ใช่พรหมจรรย์
มุสวาทา เวระมะณี.	เว้นจากการพูดไม่จริง
สุราเมระยะมัชชปะมาทัญญานา เวระมะณี.	เว้นจากการดื่ม น้ำเมาคือสุราและเมรัย
วิกาละโภชณา เวระมะณี.	เว้นจากการบริโภคอาหารสามวิกาล
นัจจะคีตะวาทีตะวิตุกะทิสัณหา เวระมะณี.	เว้นจากการฟ้อน ขับ ประโคม และตุการตะเล่น
มาตากันธะวีเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวีสุสะนัญญานา เวระมะณี.	เว้นจากการตัด ทา ดอกไม้ ของหอม

อุจจาตยะขณะมหาตยะณา เวระมะณี. เว้นจากการนอนบน
ที่นอนอันสูงใหญ่

ชาตธรูปะระชคปะฎีกคหะณา เวระมะณี. เว้นจากการยินดีใน
การรับเงินทอง

อิมทมิ ทะละ ลิกขาปะทานิ ตะมาทิมามิ. (ว่า ๓ ทน)

(คำแปล) ข้าพเจ้าสมาทานสิกขาบท ๑๐ เหล่านี้

(เสร็จแล้วพึงกราบ ๓ ทน) การบรรพชาเป็นสามเณรจบพิธีเพียงเท่านี้
ต่อไปเป็นพิธีอุปสมบทสำหรับการบวชเป็นพระภิกษุ

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ้มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะ
ในสังฆตณินิภาควางไว้ข้างตัว คำนข้าย รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบ
๓ ทน นิ่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสังข์ ว่าดังนี้

อะหัง ภันเต นิสสังข์ ยาจามิ.

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอนิสังข์เจ้าข้า

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต นิสสังข์ ยาจามิ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต นิสสังข์ ยาจามิ.

อุปัชฌาโย เม ภันเต โทหิ. (ว่า ๓ ทน)

(คำแปล) ขอท่านเป็นอุปัชฌายะของข้าพเจ้าเถิด เจ้าข้า

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า **โอปาโยกัง** (ขอบด้วยอุบาย), **ปะฏิรูปีง**
(สมควร), **ปาสาทิเณะ** **ถัมปาตหิ** (จงให้ถึงพร้อมด้วยชอาหารอันน่าเสีอมใส).
บทใดบทหนึ่งพึงรับว่า **สาธุ ภันเต** (ดีแล้ว เจ้าข้า) ทุกบทไป แต่
นั้นสามเณรพึงกล่าวรับเป็นนุระให้ท่านว่าดังนี้

อัชชะคัลเลทานิ เถโร, มัย्हัง ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร.
(ว่า ๓ ทน) เสร็จแล้วกราบลง ๓ ทน

(คำแปล) ตั้งแต่วันนี้ไป พระเถระเป็นภาระของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า
ช่อมเป็นภาระของพระเถระ

คำคับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว
พระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจา เหาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบท นอก
บาตรและจีวร ผู้มุ่งอุปสมบทพึงรับว่า อามะ ภัณฑะ ๕ ทน ดังนี้

คำบอกบาตรจีวร	คำรับ
๑. อะยันตะ ปิตโต. (น้บาตรของเจ้า?)	อามะ ภัณฑะ.
๒. อะยัง ฉังฆาภู. (น้ผ้าทาบของเจ้า?)	อามะ ภัณฑะ.
๓. อะยัง อุตตะราสังโกล. (น้ผ้าห่มของเจ้า?)	อามะ ภัณฑะ.
๔. อะยัง อันตะระวาละโกล. (น้ฝ้านุ่งของเจ้า?)	อามะ ภัณฑะ.

ต่อจากนั้น พระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า "กิจจะ
อะมูมฺหิ โอกาเส ทิฏฐาหิ" พึงถอยออกลุกขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้
พระอาจารย์ท่านสวดสมมติตนเป็นผู้สอนช่อม แล้วออกไปสวดถาม
อันตราสิกขธรรม พึงรับว่า นัตถิ ภัณฑะ (ไม่มีเจ้าข้า) ๕ ทน และ อามะ ภัณฑะ
(ขอรับเจ้าข้า) ๘ ทน ดังนี้

ถาม	ตอบ
๑. กุญฺฐัง (โรคเรื้อน?)	นัตถิ ภัณฑะ.
๒. คัณโฑ (โรคฝี?)	นัตถิ ภัณฑะ.
๓. กิลาสิ (โรคกลาก?)	นัตถิ ภัณฑะ.
๔. โสสิ (โรคมือกร้อหรือหืด?)	นัตถิ ภัณฑะ.
๕. อะปะมาโร (โรคลมบ้าหมู?)	นัตถิ ภัณฑะ.
๑. มนะฺสุโลลลึ (เจ้าเป็นมนุชย์?)	อามะ ภัณฑะ.
๒. ปุริโลลลึ (เจ้าเป็นชาย?)	อามะ ภัณฑะ.
๓. ภุชิสโลลลึ (เจ้าเป็นโทมิษ'ทาส?)	อามะ ภัณฑะ.

๔. **อะนะโณลลิตี** (เจ้าหาหนีสินมิได้?) **อามะ ภัณฑะ.**
๕. **นะลลิตี ราชะภาโฏ** (เจ้ามิใช่ราชภัฏคือข้าราชการ?) **อามะ ภัณฑะ.**
๖. **อะนุญญาโณลลิตี มาตาปิตุหิ** (เจ้าเป็นผู้อันบิดามารดาอนุญาตแล้ว?)
อามะ ภัณฑะ.
๗. **ปะริปุณณะวีละติวัลโลลลิตี** (เจ้าเป็นผู้มีอายุครบ ๒๐ แล้ว?)
อามะ ภัณฑะ.
๘. **ปะริปุณณะภัณฑะ ปิตตะชีวะรัง** (บาตรจีวรของเจ้ามีครบแล้ว?)
อามะ ภัณฑะ.
๑. **กัณหาโมลลิตี** (เจ้าชื่อ?) **อะหัง ภัณฑะ...(๑) ...นามะ.**
(ข้าพเจ้าชื่อ...)
๒. **โก นามะ เต อุปัชฌาย** **อุปัชฌาย** **เม ภัณฑะ** **ฮายัถัมมา**
(พระอุปัชฌายะของเจ้าชื่อ?) **...(๒)...นามะ.** (พระอุปัชฌายะ
ของข้าพเจ้าชื่อท่าน...)

ถ้าตอบพร้อมกันให้เปลี่ยน **เม** เป็น **โณ**

ช่อง.....(๑).....ที่ว่างไว้ พระอุปัชฌายะหรืออาจารย์ท่านจะตั้งชื่อ
ของอุปสัมปทาเปกขะ กรอกลงช่องนี้ไว้ก่อนวันบวช และช่อง...(๒).....
ที่ว่างไว้ในช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอกตามชื่อของ
พระอุปัชฌายะ ซึ่งท่านจะบอก และกรอกให้ไว้ก่อนวันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะ
เข้ามา อุปสัมปทาเปกขะจึงเข้ามาในสังฆสถานนิบาตกราบลงตรงหน้าพระ
อุปัชฌายะ ๓ ทน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือเปล่งวาจาขออุปสมบท ว่าดังนี้

สังฆัม ภัณฑะ, อุปะถัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภัณฑะ,
สังโฆ อะนุกัมปังงิ อุปาทายะ.

(คำแปล) ข้าพเจ้าขออุปสมบทต่อสงฆ์เจ้าข้า ขอสงฆ์โปรดยกข้าพเจ้า
ขึ้นเถิด เจ้าข้า

ทูลติพยัมปิ ภัณฑ, ตั้งฆัง อุปะถัมปะทัง ยาจามิ, อุดลุมปะตุ มัง
ภัณฑ, ตั้งโฆ อญุกัมปิง อุปาทายะ.

ตะติพยัมปิ ภัณฑ, ตั้งฆัง อุปะถัมปะทัง ยาจามิ, อุดลุมปะตุ มัง
ภัณฑ, ตั้งโฆ อญุกัมปิง อุปาทายะ.

ถ้าพร้อมกันให้เปลี่ยน ยาจามิ เป็น ยาจามะ เปลี่ยน มัง เป็น โฆ
ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว พระอาจารย์สวดสมมติ
คนถามอันตราชิกกรรม อุปสัมปทาเปก ขะพังรับว่า นัตถิ ภัณฑ ๕ ทน อามะ
ภัณฑ ๘ ทน คอบชื้อคนและชื้ออุปัชฌายะรวม ๒ ทน โดยนัยหนหลัง
แต่นั้นจึงนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้วท่านเอา
บาตรออกจากตัว ฟังกราบ ๓ ทน นั่งพับเพียบประนมมือ ฟังพระอุปัชฌายะ
บอก อนุสาสนีไปจนจบแล้วรับว่า อามะ ภัณฑ แล้วกราบ ๓ ทน

- จบวิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง -

บุตรอุปัชฌาย์ทูลภรรษัฏโฏ หันไปแลดูในอากาศ
ก็ไฉนพินันตฺวาภรรษัฏโฏ,
หันไปในท่ามกลางมหาสมุทร ก็ไฉนพินันตฺวาภรรษัฏโฏ,
หันเข้าไปสู่ช่องกุหา ก็ไฉนพินันตฺวาภรรษัฏโฏ,
(เพราะ) เขาอยู่แลดูในประเทศแห่งแผ่นดินใต้
พินันตฺวาภรรษัฏโฏ, ประเทศแห่งแผ่นดินนั้น หาจังอยู่ไฉน
(พระอุปัชฌาย์บอกทุกภคินิภพ ตุตฺตนิภพ ตั้งแต่ ๑ ภคคิ ๒ ภคคิ ๓
ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า ๓๔)

อนุศาสน์ ๘ อย่าง

คือ คำสอนที่อุปัชฌาย์หรือกรรมวาจาจารย์บอกแก่ภิกษุใหม่ในเวลาอุปสมบทเสร็จ ประกอบด้วย นิสัย ๔ และ อกรณียะ ๔

นิสัย ๔ คือปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต

๑. **เที่ยววิมลทบาศ** บรรพชิตอาศัยโภชนะ คือข้าวอันหาได้ด้วยกำลังปลีแข้งเธอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเกลือเพื่อ, ภัตถวาชสงฆ์, ภัตถเฉพาะสงฆ์ การนิมนต์ ภัตถวาชตามสลาก ภัตถวาชในบิณฑุ ภัตถวาชในวันอุโบสถ ภัตถวาชในวันปาฏิบพ ก็ได้.

๒. **นุ่งห่มผ้าบังสุกุล** บรรพชิตอาศัยบังสุกุลจีวร. เธอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเกลือเพื่อ, ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม (แพร) ผ้าขนสัตว์ ผ้าป่าบ ผ้าแกมกัน (เช่นผ้าขี้ริ้วแกมไหม) ก็ได้.

๓. **อยู่โคนไม้** บรรพชิตอาศัยโคนต้นไม้เป็นเสนาสนะ. เธอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเกลือเพื่อ, วิหาร (กุฎีปกติ) เรือนมุงแถบเดี่ยว (เพิง) เรือนชั้น เรือนโล้น (หลังคาตัด) ถ้ำ ก็ได้.

๔. **ฉันขาดองด้วยน้ำมูตรนำ** บรรพชิตอาศัยมูตรนำเป็นยา. เธอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเกลือเพื่อ, เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย (น้ำตาล) ก็ได้

อกรณียะ ๔ คือกิจที่ไม่ควรทำ

๑. **เสพเมถุน** อันภิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงเสพเมถุนกรรม โดยที่สุกแม้ในศิรัจจนตัวเมีย. ภิกษุใดเสพเมถุนกรรม, ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดามูตร. เปรียบเหมือนมูตรถูกตัดศีรษะแล้ว ไม่อาจมีศีรษะเป็นอยู่.

ภิกษุก็เหมือนกันเทพเมถุนธรรมแล้ว ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดาบุตร. การนั้น เธอไม่พึงทำตลอดชีวิต

๒. **ลักของเขา** อันภิกษุอุปสมบทแล้ว ไม่พึงถือเอาของอันเขาไม่ได้ ให้เป็นส่วนขโมย โดยที่สุทธมาชเอาถึงเส้นหญ้า ภิกษุใดถือเอาของอันเขา ไม่ได้ให้เป็นส่วนขโมย บาทหนึ่งก็ตี ควรแก่บาทหนึ่งก็ตี เกินบาทหนึ่งก็ตี, ไม่เป็นสภณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดาบุตร. เปรียบเหมือนใบไม้เหลือง หล่นจากขั้วแล้ว ไม่อาจจะเป็นของเขียวสด ภิกษุก็เหมือนกัน ถือเอาของ อันเขาไม่ได้ให้เป็นส่วนขโมย บาทหนึ่งก็ตี ควรแก่บาทหนึ่งก็ตี เกินบาท หนึ่งก็ตี, ไม่เป็นสภณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดาบุตร. การนั้นเธอไม่พึงทำ ตลอดชีวิต

๓. **ฆ่าสัตว์** อันภิกษุอุปสมบทแล้วไม่พึงแกลึ่งพรากสัตว์จากชีวิต โดยที่สุทธมาชเอาถึงมดค้ำมดแดง. ภิกษุใด แกลึ่งพรากกายมนุษย์จาก ชีวิต โดยที่สุทธมาชเอาถึงครรภ์ให้ตก, ไม่เป็นสภณะ ไม่เป็น เชื้อสาย พระศาสดาบุตร. การนั้นเธอไม่พึงทำตลอดชีวิต

๔. **พูดอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน** อันภิกษุอุปสมบทแล้ว ไม่ควร พูดอวดคุณคุณวิเศษธรรมโดยที่สุทธว่าเราอินดีโนเรือนร้าง, ภิกษุใดมีความ อหยาอันลามกครอบงำแล้ว พูดอวดคุณคุณวิเศษธรรม อันไม่มีอยู่ อันไม่เป็น จริง, คือ ฌานก็ตี วิโมกข์ก็ตี สมาธิก็ตี สมาบัติก็ตี มรรคก็ตี ผลก็ตี, ไม่ เป็นสภณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดาบุตร. เปรียบเหมือนต้นตาลมียอดคั่ววน แล้ว ไม่อาจจะงอกอีก, การนั้นเธอไม่พึงทำตลอดชีวิต

ในศีล สมาธิ ปัญญา นั้น สมาธิอันศีลอบรมแล้ว มีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่. ปัญญาอันสมาธิอบรมแล้ว มีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่. จิต อันปัญญาอบรมแล้ว ช่อม้วนจากอาสวะโดยชอบ.

วิธีสาสิกขา

เมื่อถึงกำหนด พระสงฆ์ผู้จะนั่งเป็นพยานเข้าประชุมพร้อมกันภิกษุผู้จะต้องการลาสิกขา พึงแสดงอาบัติเมื่อแสดงอาบัติหมดจดดีแล้ว พาดผ้าสังฆาฏิเข้าไปนั่งกระห่องหันหน้าตรงต่อพระพุทธรูป กราบลงด้วยเบญจางค-ประคิษฐ์ ๓ หน ประนมมือ เปล่งวาจา “นโม” ๓ จบแล้ว กล่าวอติตบัจฉเวกขณัมทั้ง ๕ ปัจจัย พอให้สงฆ์ได้ยิน (ถ้าผู้สึกหลายรูปว่าพร้อมกันก็ดี) เมื่อจบแล้วผินหน้าไปทางพระสงฆ์องค์พยาน กราบลง ๓ หน เปล่งวาจาทั้งอรรถทั้งแปล พร้อมด้วยเจตนาที่จะละเพศออกเป็นคฤหัสถ์ กราวละคนว่า “สิกขัง ปิจจักขามิ” “ข้าพเจ้าขอลาสิกขา” “ลิตฺติ มังธารอะ”^{*} ขอท่านทั้งหลายจงจำข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นคฤหัสถ์” ถ้าความรู้สึกใจตั้งเที่ยงลงว่าเป็นคฤหัสถ์แน่แล้วกล่าว ๓ จบก็ได้ แต่ถ้าใจยังไม่แน่วแน่พอจะว่าก็ครั้งก็ได้ ว่าไปจนตกลงใจ เมื่อว่าไปจนปลงใจแล้ว กราบสงฆ์ ๓ หน ออกไปผลัดผ้า

เมื่อโศกสันนิบาต อันใดถูกลงโทษอยู่เป็นนิตย์,

พญายอภัยจะร้องเวียง บันเทิงอะไรอันหนอ?

เขื่อนไฉนหลายอันขวางฉัดปรกตลงแล้ว

ทำไฉนจึงไฉนแสวงหาประทับแล้ว?

(พระสุตตันตปิฎกสุตตนิคาเย สุตตนิบาต เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ๓๘๖: ๓)

ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๒๕๖๑)

* ถ้าพระสงฆ์ผู้จะนั่งเป็นพยานมีรูปเดียว เปลี่ยนคำว่า ธารอะ เป็น ธารหิ

หมวดวินัยกรรม

วิธีทำพินทุ์กับปะ (๑) (๒) (๔)

เป็นธรรมเนียมของภิกษุจะนุ่งห่มผ้าใหม่ ต้องทำจุดหรือแหววงกลมที่เอวเศษแห่งผ้า ขนาดไม่เล็กกว่าหลังนิ้วมือและไม่ใหญ่กว่า แหวงตามกึ่งของหมายเพื่อจะให้จำได้หรือเพื่อทำให้เสียสี ไม่ทำอย่างนั้นก่อนนุ่งห่ม มีสิกขาบทปรับอาบัติปาจิตตีย์ (ในสิกขาบทที่ ๘ แห่งสุราปานวรรค) เมื่อจะทำพึงเปล่งวาจา หรือผูกใจขณะที่ทำอยู่ว่า

“อิมัง พินทุ์กับปัง อะโรมิ”

(คำแปล) เราทำมาขจุด

อธิษฐาน (๑) (๓) (๔)

อธิษฐานมี ๒ คือ

๑. อธิษฐานด้วยกาย เอามือจับหรือสูบนริขารที่จะอธิษฐานแล้ว ทำความผูกใจตามคำอธิษฐาน

๒. อธิษฐานด้วยวาจา คือ ลั่นคำอธิษฐาน ไม่ผูกของตัวชกาก็ได้ แจกออกเป็น ๒ คือ

๒.๑ อธิษฐานในหัตถบาท ของอยู่ภายใน ๒ สอกคืบ หรือศอก ๑ ในระหว่าง

๒.๒ อธิษฐานนอกหัตถบาท ของอยู่ห่างตัวเกิน ๒ สอกคืบหรือศอก ๑ ในระหว่าง

{๑} มุทพลิกขาวรรณนา หน้า ๒๒๗, ๔๔๖-๔๖๖

{๒} วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๖๔-๑๖๕

{๓} วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๖๐-๑๖๕, {๔} ญลสมบทวิธี หน้า ๕๑-๕๔

คำอธิษฐานบริหารต่าง ๆ

คำอธิษฐานบริหารสิ่งเดียวในหัตถบาธ ว่าดังนี้

สังฆาฏี (ผ้าทาบ)	"อิ มํ สังฆาฏี อธิษฐานามิ"
อุตุตราสงค์ (ผ้าห่ม)	"อิ มํ อุตุตราสงค์ อธิษฐานามิ"
อันตราวาสก (ผ้าปูรอง)	"อิ มํ อันตราวาสก อธิษฐานามิ"
บาตร	"อิ มํ ปตฺตํ อธิษฐานามิ"
ผ้านิสีทนะ (ผ้าปูนั่ง)	"อิ มํ นิสีทนํ อธิษฐานามิ"
ผ้าปีศิสี	"อิ มํ กณฺหุปรุจฺจนาที อธิษฐานามิ"
ผ้าอาบน้ำฝน	"อิ มํ วสุตฺติกสฺมาฏีกํ อธิษฐานามิ"
ผ้าปูนอน	"อิ มํ ปจฺจตุรณํ อธิษฐานามิ"
ผ้าเช็ดหน้าเช็ดปาก	"อิ มํ มุขปฺปุลฺลณฺโจถํ อธิษฐานามิ"
ผ้าเป็นบริวาร	"อิ มํ ปริกฺขารโถถํ อธิษฐานามิ"
ผ้าประคตเอว	"อิ มํ กายพฺนชนํ อธิษฐานามิ"

ถ้าจะอธิษฐานผ้าหลายผืนควบกัน ให้อธิษฐานดังนี้ :-

ผ้าปูนอน	"อิ มานิ ปจฺจตุรณานิ อธิษฐานามิ"
ผ้าเช็ดหน้าเช็ดปาก	"อิ มานิ มุขปฺปุลฺลณฺโถถานิ อธิษฐานามิ"
ผ้าเป็นบริวาร	"อิ มานิ ปริกฺขารโถถานิ อธิษฐานามิ"

ถ้าของอยู่ห่างตัว พึงใช้อธิษฐานนอกหัตถบาธล้วนๆ ตามแบบนั้น แต่เปลี่ยนบทว่า "อิ มํ" เป็น "เอตํ" เปลี่ยนบทว่า "อิ มานิ" เป็น "เอตานิ"

เมื่อจะอธิษฐาน ถ้าเป็นบริวารที่กำหนดให้มีแต่สิ่งเดียว ของเดิมมีอยู่แล้ว จะเปลี่ยนใหม่ต้องเลิกของเดิมเสียก่อน ยกเลิกบริวารเดิมท่านเรียกว่า ปัจจุจตุรณํ หรือถอนอธิษฐาน มีแบบวางไว้ แสดงผ้าสังฆาฏีเป็นตัวอย่างว่าดังนี้

“อิมฺ สจฺจมาภฺยํ ปจฺจุทฺตฺตฺรามี”

ชกเล็กบริวารอื่น พึงเปลี่ยนตามชื่อถ้าเป็นบริวารที่จะใช้บุงห่ม
พึงอ้อมไม้ให้ได้ดี และทำพินทุ์กัปปะ ตามแบบอันกล่าวแล้วก่อนจึงอธิษฐาน

วิกัปป (๑) (๒) (๓) (๔)

(ทำให้เป็น ๒ เจ้าของ, ฝาก)

ฝ้านอกจากของอธิษฐานมีประมาณเพียงชาว ๘ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้ว
พอเป็นชั้นไม้ประกอบเป็นจีวรได้ เรียกว่า อติเรกจีวร ภิกษุผู้มีเป็นสิทธิของตนได้
เพียง ๓๐ วัน มีเกินกำหนดนั้นไปมีสิทธิขานทปรับอาบัติปาจิตต์ยี่ที่ให้สละของ
นั้นเสีย ภิกษุปรารถนาจะเอาไว้ใช้ นอกจากการอธิษฐาน พึงทำให้เป็นของ
๒ เจ้าของในระหว่างตนกับภิกษุอื่น เรียกว่า วิกัปป วิกัปปแก่สามเณรท่านก็
อนุญาต แต่ทำกันมากในระหว่างภิกษุด้วยกัน

วิกัปปมี ๒ คือ

๑. วิกัปปต่อหน้า คือ วิกัปปต่อหน้าผู้รับในหัตถณาส

จีวรผืนเดียว ว่า “อิมฺ จีวรํ ตฺยฺหํ วิกัปปฺเปมิ”

จีวรหลายผืน ว่า “อิมฺหิ จีวรานิ ตฺยฺหํ วิกัปปฺเปมิ”

บาตรใบเดียว ว่า “อิมฺ ปตฺตํ ตฺยฺหํ วิกัปปฺเปมิ”

บาตรหลายใบ ว่า “อิมฺ ปตฺเต เต ตฺยฺหํ วิกัปปฺเปมิ”

๒. วิกัปปลับหลัง คือ วิกัปปให้สหธรรมิกรูปใดรูปหนึ่ง ผู้ไม่ได้อยู่
เฉพาะหน้าลั่นวาจาต่อหน้าสหธรรมิกรูปอื่น ในที่นี้จักไม่ขอกกล่าวโดย

{๑} บุพพสิกขาธรรมนา หน้า ๔๕๔-๔๖๖

{๒} วินัยบฺช เล่ม ๑ หน้า ๑๖๖-๑๖๘

{๓} วินัยบฺช เล่ม ๒ หน้า ๑๖๕-๑๖๗

{๔} อุปสมบทวิธี หน้า ๕๔-๕๖

ละเอียดย ในทางปฏิบัติที่ทำกันมา ใช้วิกัปต่อหน้าก็เพียงพอให้สำเร็จประโยชน์ตามต้องการได้แล้ว

วิกัปต่อหน้า ถ้าของอยู่นอกหัตถบาธ ให้ว่า

“เอต” แทน “อิม”

“เอตานิ” แทน “อิมานิ”

“เอต” แทน “อิม”

จีวรที่วิกัปไว้ จะบริโศกต้องขอให้ผู้รับก่อนก่อน ไม่ทำอย่างนั้น และบริโศก มีลักษณะทปรับอาบัติปาจิตตีย์

คำถอนวิกัปต่อหน้า ในหัตถบาธ ว่าดังนี้ :-

ผู้ถอนแก้ว่า

จีวรผืนเดียว “อิม จีวรํ มยุรํ สนฺตคํ ปริภุญฺช วา วิสฺซุขฺหิ วา
ยถาปจฺจยํ วา กโรหิ”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวรานิ มยุรํ สนฺตคานิ ปริภุญฺช วา วิสฺซุขฺหิ วา
ยถาปจฺจยํ วา กโรหิ”

ผู้ถอนอ่อนกว่า

จีวรผืนเดียว “อิม จีวรํ มยุรํ สนฺตคํ ปริภุญฺชถ วา วิสฺซุขฺชถ วา
ยถาปจฺจยํ วา กโรถ”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวรานิ มยุรํ สนฺตคานิ ปริภุญฺชถ วา
วิสฺซุขฺชถ วา ยถา ปจฺจยํ วา กโรถ”

ถ่าถอนนอกหัตถบาธ พึงเปลี่ยน

“เอต” แทน “อิม”

“เอตานิ” แทน “อิมานิ”

นอกนั้นคงว่าอย่างเดียวกันกับถอนในหัตถบาธ

บาธที่วิกัปไว้แล้ว ไม่มีกำหนดให้ถอนก่อนจึงบริโศก พึงใช้เป็นของวิกัปเกิด แต่เมื่อจะอธิษฐานพึงให้ถอนก่อน คำที่จะพึงใช้เปลี่ยนแปลงไปตามชื่อของกัฐี ตามจำนวนของกัฐี ตามฐานะที่ของ ตั้งอยู่ที่กัฐี พึงเทียบเคียงกับคำถอนวิกัปจีวรเกิด

คำเสียดสละไตรจีวรล่วงราตรี (๑)

จีวรเป็นนิสัคคีย์ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรีนั้น พึงสละแก่
สงฆ์ก็ได้ แก่คณะก็ได้ แก่บุคคลก็ได้

คำเสียดสละแก่บุคคล ว่าดังนี้ :-

“อิทํ เม ภนฺเต จีวรํ รัตติวิปฺปวตฺตํ อลฺยลตฺร ภิกฺขุสุมฺมตฺติยา
นิสฺสํหํ อิมํ ายสุมฺโถ นิสฺสํขามิ”

ถ้าเสียดสละจีวร ๒ ผืน ว่า “ทุวิจีวร”

ถ้าเสียดสละทั้ง ๓ ผืน ว่า “ติจีวร”

ถ้าผู้เสียดสละแก่กว่า พึงว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต”

จีวรเป็นนิสัคคีย์ ยังไม่ได้สละ บริโภคต้องทุกกฎ สละแล้ว ได้คืนมา
ยังปรารถนาอยู่ พึงอธิษฐานเป็นไตรจีวรใหม่

เมื่อสละนั้น พึงตั้งสละให้ขาด แล้วจึงแสดงอาบัติ ภิกษุผู้รับเสียดสละ
นั้น หากจะถือเอาเสียดที่เด็ดเข้าของเดิมก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะเรียกคืนได้ แต่
เป็นกรรมเนียมอันดีของเธอ เมื่อรับแล้วคืนให้เจ้าของเดิม ไม่ทำอย่างนั้น
ต้องทุกกฎ

คำคืน ให้ ว่าดังนี้ :-

จีวรผืนเดียว “อิมํ จีวรํ ายสุมฺโถ ทมฺมิ”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวรานิ ายสุมฺโถ ทมฺมิ”

บุคคลใดได้ตรวจเห็นบุญว่า “บุญมีประมาณน้อยสักใดบ้าง”
แม้ใจนึกก็ยังตั้งจิตอุทิศถวายที่ศาลสงฆ์ (ที่ละหมาด) ได้ในวันใด

ชระชน (ท่านผู้เป็นบุญ) ส่งสงฆ์บุญแก่ผู้จะน้อยๆ
ปล่อยใจตั้งจิตอุทิศบุญได้วันนั้น

(พระคัมภีร์ปิฎกทุกกนิบาต ตตฺตนิบาต ๔๕๖ ภาควั ๑ ภาคที่ ๒ ๑๒๖๖ ๖
ฉบับสงฆ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า ๓๐)

คำเสียดสละอติเรกจีวรล่วง ๑๐ วัน

คำเสียดสละแก่บุคคล ของอยู่ในหัตถบาท ว่าดังนี้ :-

จีวรผืนเดียว "อิทฺ เม ภนฺเต จีวรํ ทสฺสาทิกฺกณฺตุํ
นิตฺตสุคฺคิยํ, อิมาทฺ อายสฺมุโต นิตฺตชฺชามิ"

จีวรหลายผืน "อิมานิ เม ภนฺเต จีวรานิ ทสฺสาทิกฺกณฺตานิ
นิตฺตสุคฺคิยานิ, อิมานาทฺ อายสฺมุโต นิตฺตชฺชามิ"

ถ้าสละของอยู่นอกหัตถบาทว่า

"เอตํ" แทน "อิทฺ"

"เอตาทฺ" แทน "อิมาทฺ"

"เอตานิ" แทน "อิมานิ"

"เอตานาทฺ" แทน "อิมานาทฺ"

ถ้าผู้เสียดสละแก่พระมากกว่าผู้รับให้ว่า "อาวุโส" แทน "ภนฺเต"

คำขึ้นให้ ว่าดังนี้ :-

จีวรผืนเดียว "อิมํ จีวรํ อายสฺมุโต ทมฺมิ"

จีวรหลายผืน "อิมานิ จีวรานิ อายสฺมุโต ทมฺมิ"

ถ้าของอยู่นอกหัตถบาท พึงเปลี่ยนโดยนัยดังกล่าวแล้วนั้น

คำเสียดสละอติเรกบาตรล่วง ๑๐ วัน ^(๑)

บาตร เป็นของทรงอนุญาตให้เป็นบริวารของภิกษุเฉพาะใบเดียว เรียกบาตรอินธุวาน บาตรตั้งแต่ใบที่ ๒ ขึ้นไป เรียกอธิธกบาตร ภิกษุให้ล่วง ๑๐ วันไป เป็นนิสัททกคิยปาจิตตีย์

---

(๑) วินัยบุข เล่ม ๑ หน้า ๘๔-๘๕

คำเสียดสละแก่บุคคล ของอยู่ในหัตถ์ หมายถึง :-
บาตรใบเดียว "อัม เม ภนฺเต ปตุโต ทสฺสทตฺตฺกฺกนฺโต
นิสฺสสุทฺธิโย, อิมํ ํ อายสฺมโต นิสฺสชฺชามิ"

ถ้าผู้เสียดสละแก่พรรณาว่าผู้รับให้ว่า

"ฮาวุโส" แทน "ภนฺเต"

คำสั้นให้ ว่าดังนี้

บาตรใบเดียว "อัม ปตุตํ อายสฺมโต ทมฺมิ"

วิธีแสดงอาบัติ

โทษที่เกิดเพราะความละเมิด ในข้อที่พระพุทธเจ้าห้ามเรียกว่าอาบัติ โดยต้นเค้าแบ่งเป็น ๒

๑. อดกิจฉานัตติ เป็นอาบัติที่แก้ไขไม่ได้ เรียกโดยชื่อว่า ปาราชิก ต้องเข้าแล้ว เป็นขาดจากภิกษุภาพไม่มีสังวาสกับสงฆ์อีก

๒. ติตถกิจฉานัตติ เป็นอาบัติที่ยังแก้ไขได้ แจกออกไปเป็น ๒ ประการ คือ

๒.๑ ครุณานัตติ เป็นอาบัติหนัก เรียกโดยชื่อว่า ติงฺฆมาทิสฺส มีวิธีปลดเปลื้องสำเร็จด้วยสงฆ์

๒.๒ ลหุณานัตติ เป็นอาบัติเบา เรียกโดยชื่อว่า อุตฺถัจฉัย ปาจิตฺตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฏ ทุพฺภาสิต เบากว่ากันลงมาโดยลำดับ มีวิธีปลดเปลื้องด้วยการแสดง คือ เปิดเผยแก่ภิกษุอื่นแม้เพียงรูปเดียวก็ได้

วิธีแสดงอาบัติ ๓ อย่าง คือ

๑. แสดงอาบัติตัวเดียว วัตถุอย่างเดียว

๒. แสดงอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน

๓. แสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

๑. แสดงอาบัติตัวเดียว วัตถุประสงค์เดียว

ผู้แสดง { มากกว่า } ว่า สห { อาวุโส }
          { ซ่อนกว่า }

เอง.....อาปตฺติ อานฺโน คํ ปฏฺิเทสฺมิ."

ที่ลงจุดไว้เน้นสำหรับออกชื่ออาบัตินี้ :-

อุตุตฺตจฺฉยํ	สำหรับอาบัติ	อุตุตฺตจฺฉย		
นิตฺตฺตฺตฺติยํ	ปาจิตฺติยํ	สำหรับอาบัติ	ปาจิตฺติยํ	ที่ให้สละของ
ปาจิตฺติยํ	สำหรับอาบัติ	ปาจิตฺติยํ	ล้วน	
ทุคฺคฏํ	สำหรับอาบัติ	ทุคฺคฏ		
ทุพฺพภาสิตํ	สำหรับอาบัติ	ทุพฺพภาสิต		

๒. แสดงอาบัติหลายตัว วัตถุประสงค์เดียวกัน

ผู้แสดง { มากกว่า } ว่า สห { อาวุโส }
          { ซ่อนกว่า }

สมฺพทุลา.....อาปตฺติโย อานฺโน ตา ปฏฺิเทสฺมิ"

ที่ลงจุดไว้เน้นออกชื่ออาบัตินี้ :-

อุตุตฺตจฺฉยาโย	สำหรับอาบัติ	อุตุตฺตจฺฉย		
นิตฺตฺตฺตฺติยาโย	ปาจิตฺติยาโย	สำหรับอาบัติ	ปาจิตฺติยํ	ที่ให้สละของ
ปาจิตฺติยาโย	สำหรับอาบัติ	ปาจิตฺติยํ	ล้วน	
ทุคฺคฏาโย	สำหรับอาบัติ	ทุคฺคฏ		
ทุพฺพภาสิตาโย	สำหรับอาบัติ	ทุพฺพภาสิต		

๓. แสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

ผู้แสดง { เก่งกว่า
อ่อนกว่า } ว่า สกั { อาวุโส
ภุมต }

สมุทฺทสา นานาวตฺตกาโย...อาปตฺติโย อาปนุโห ตา ปฏิกาสมิ”
ที่ลงจุดไว้ นั่นสำหรับออกชื่ออาบัติ ใช้ชื่ออย่างเดียวกับที่ใช้ในวิธีแสดงที่ ๒
ยกเว้นอาบัติทฎภาสิต ซึ่งต้องเพราะพูดล้อกันอย่างเฉิว ไม่มีต่างวัตถุใช้
แสดงแบบอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน

วิธีแสดงอาบัติทั้ง ๓ วิธี จะต่างกันเฉพาะตอนผู้แสดงว่าออกชื่อ
อาบัติในประโยคแรกเท่านั้น ประโยคต่อไปว่าเหมือนกัน ดังนี้ :-

ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ปุตฺถลี อาวุโส”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ปุตฺถส ภุมต”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“อาม อาวุโส ปุตฺตสมิ”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“อาม ภุมต ปุตฺตสมิ”
ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“อายตี อาวุโส สัวฺรยฺยาตี”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“อายตี ภุมต สัวฺรยฺยาตี”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ตาสฺสุ สฺสุสฺสุ อาวุโส สัวฺริสฺสุสมิ”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ตาสฺสุ สฺสุสฺสุ ภุมต สัวฺริสฺสุสมิ”

อาบัติวัตถุเดียวกัน ก็กนุต้องเหมือนกัน เช่น มือตีเรกจีวรตวง ๑๐
วันด้วยกัน เรียกว่า สภาคาบัตติ แปลว่า อาบัติ มีส่วนเสมอกัน ห้ามไม่ให้
แสดง ห้ามไม่ให้รับต่อกัน ถ้าขึ้นทำท่านปรับทุกกฎทั้งผู้แสดงและผู้รับ แต่
ท่านยอมรับว่าอาบัตินั้นเป็นอันแสดงแล้ว

อนึ่ง การแสดงอาบัติ ท่านให้แสดงโดยควรแก้ชื่อแก้วัตถุแก้จำนวน
แสดงผิดชื่อใช้ไม่ได้ แสดงผิดวัตถุและผิดจำนวน ข้างมากแสดงเป็นน้อย

ใช้ไม่ได้ ข้างน้อยพลั่งเป็นมก เช่น อาบัติตัวเดียว แสดงว่า "ล้มพระพุทฺธา"
หรือวัตรเดียว แสดง "นานวัตรอุทโย" เช่นนี้ใช้ได้

อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติมี ๖ อย่าง คือ

๑. ต้องด้วยไม่ระอาช
๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่าเป็นอาบัติ
๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วจึงทำ
๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร
๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร
๖. ต้อง ด้วยลืมสติ

นิสสัย (๑) (๒) (๓)

ภิกษุมีพรรษาช่อน ๕ จัดเป็นนวกะผู้ใหม่ ต้องถือภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเป็นอุปัชฌายะ และอาศัยภิกษุรูปนั้นอยู่รับโอวาท อนุศาสน์ของภิกษุนั้น ในครั้งแรกที่ทรงอนุญาตอุปัชฌายะ ภิกษุผู้อุปสมบทอยู่แล้ว แต่ช่อน ๕ พรรษา ก็จำถืออุปัชฌายะ

คำขอนิสสัยอุปัชฌายะ ว่าดังนี้ :-

"อุปัชฌายโ ม ภนุเต โหหิ" (๑ ทน)

(ขอท่านเป็นอุปัชฌายะ ของข้าพเจ้าเถิด เจ้าข้า)

เมื่อภิกษุผู้ที่นวกะนั้นขออาศัยรับว่า "สาธุ" (คือ), "สธุ" (เบาใจ), "โอปายิก" (ชอบแก่อุบาส), "ปฐิฐูป" (สมควรอยู่), "ปาสาทิเกน

{๑} บุพพสิกขาพรรณนา หน้า ๓๕๓-๔๐๑

{๒} วินัยบข เล่ม ๒ หน้า ๔๒-๕๑

{๓} อุปสมบทวิธี หน้า ๑๐

สมุทปาเทหิ” (จงให้ถึงพร้อมด้วยอาการอันน่าเลื่อมใสเถิด) บทโคตบทหนึ่ง ๓ ครั้ง เว้นระยะให้ภิกษุผู้ขอนิสังข์ตอบรับว่า “สาธุ ภนฺเต” ทุกบทไป เป็นอันถืออุปัชฌายะแล้ว ภิกษุผู้รับให้ฟังจึงได้ชื่อว่า “อุปัชฌายะ” ภิกษุผู้ฟังจึงได้ชื่อว่า “ถัฏฐิวาทริก” กิริยาที่ฟังจึงเรียกว่า “นิสังข์”

แต่นั้นผู้ขอนิสังข์จึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านสืบไปว่า

“อชฺชตคฺคฺคาทณฺเฑ โเอโร, มยฺหํ ภาโร, อทฺมุณี เอรุสฺสึ ภาโร” (๓ ทน)
(ตั้งแต่วันนี้ไป พระเถระย่อมเป็นภาระของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าย่อมเป็นภาระของพระเถระ)

ภิกษุผู้ไม่ได้อยู่ในปกครองของอุปัชฌายะ ต้องถือภิกษุอื่นเป็นอาจารย์ และอาศัยท่านแทนอุปัชฌายะ

วิธีถืออาจารย์ก็เหมือนกันวิธีถืออุปัชฌายะ ต่างแต่คำขอว่า

“อาจริโย เม ภนฺเต โทหิ, อายสฺมโต นิสฺสาย วุจฺจามิ” (ว่า ๓ ทน)

ภิกษุผู้รับให้ฟังจึงได้ชื่อว่า “อาจารย์” ภิกษุผู้อิงอาศัยได้ชื่อว่า “อันตควาลิก” ภิกษุมีพรรษาห่อน ๕ เป็นนวกะอยู่ แม้เป็นผู้มีความรู้ ทรงธรรมทรงวินัย จะไม่ถือนิสังข์ อยู่ในปกครองของอุปัชฌายะหรือของอาจารย์ไม่ชอบ ทรงห้ามไว้ ภิกษุเดินทาง ภิกษุผู้ใช้ ภิกษุผู้เข้าป่าเพื่อเจริญสมณธรรมชั่วคราวในที่ใดที่ท่านผู้ให้นิสังข์ไม่ได้และมีเหตุขัดข้องที่จะไปอยู่ในที่อื่นไม่ได้ จะอยู่ในที่นั้นด้วยศุภใจว่า เมื่อใดมีท่านผู้ให้นิสังข์ได้มาอยู่ จักถือนิสังข์ในท่านนั้นก็ใช้ได้

ภิกษุผู้มีพรรษาได้ ๕ แล้ว แต่ยังห่อน ๑๐ เมืองกสมบัตติพอรักษาคณผู้อยู่ตามลำพังได้ ทรงพระอนุญาตให้พ้นจากนิสังข์ อยู่ตามลำพังได้ เรียกว่า “นิสสังข์มุตตะกะ” ฝ่ายภิกษุผู้มีความรู้ไม่พอจะรักษาคณแม้พ้น ๕ พรรษาแล้ว ก็ยังต้องถือนิสังข์

จำพรรษา

เป็นธรรมเนียมของภิกษุ เมื่อถึงฤดูฝน หุตุอยู่ที่เดียวไม่เที่ยวไปไหน ๓ เดือนต้นฤดู เรียกว่า จำพรรษา ถึงวันเข้าพรรษา พึงเข้าไปประชุม อธิษฐานพรรษาพร้อมด้วยสงฆ์ในอุโบสถหรือในวิหาร

คำอธิษฐานพร้อมกัน ว่าดังนี้

“อิมสูมี อาวาเส, อิม เตมาลี, วสุลี อุปลมิ”

คำอธิษฐานทีละรูป ว่าดังนี้

“อิมสูมี อาวาเส, อิม เตมาลี, วสุลี อุปลมิ”

เมื่ออธิษฐานพึงผูกใจว่า จักอยู่ค้างคืนในเขตอาวาสตลอด ๓ เดือน ถ้าภิกษุทำกุฎีอยู่จำพรรษาในป่าเฉพาะรูป ควรกำหนดเขตเฉพาะกุฎีกับบริเวณแล้วกล่าวคำอธิษฐานพรรษา ว่า

“อิมสูมี วิหาร, อิม เตมาลี, วสุลี อุปลมิ”

ถึงวันเข้าพรรษา ไม่เข้าพรรษา เที่ยวเร่ร่อนไปเสีย ไม่สมควรเข้าพรรษาแล้วต้องอยู่แรมคืนตลอด ๓ เดือน ถ้ามีเหตุจำเป็น ทรงอนุญาตให้ไปได้ แต่ให้กลับมากายใน ๗ วัน เรียกว่าไปด้วย สัตตทากรรมนิยะ เช่นนี้ พรรษาไม่ขาด ถ้าไปเสียด้วยไม่คิดกลับ หรือคิดจะกลับแต่เกิน ๗ วันไป พรรษาขาด ไม่เข้าพรรษาหรือขาดพรรษาเพราะมีเหตุไม่จำเป็นการถือเป็นละเมิดธรรมเนียม ถูกปรับอาบัติทุกกฏ

คำสัตตทาหะกะระณีนียะ

สัตตทากรรมนิยํ ภิกขุํ เม อตุถิ, ตตุมา มยาลนุตพุพํ, อิมสูมี
สัตตทาพยุภานุเตเร นิวตุติสุตถามิ.

แปลว่า กิจที่ต้องทำสัตตทาหะของผมมีอยู่ เพราะฉะนั้นผมจำต้องไป
ผมจักกลับมาภายใน ๗ วันนี่

เหตุไปด้วยสัตตาหะกะระณียะ

- ก. สหกรรมิกหรือมารดาบิดาเจ็บไข้ รู้เข้า ไปเพื่อรักษาพยาบาลก็ได้
  - ข. สหกรรมิกกระตั้นจะสึก รู้เข้า ไปเพื่อระงับก็ได้
  - ค. มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เป็นต้นว่า วิหารชำรุดลงในเวลานั้น ไปหา
เครื่องทัพพะสัมภาระมาปฏิสังขรณ์ได้อยู่
  - ง. ทายกต้องการจะบำเพ็ญกุศล ส่งคนมานิมนต์ ไปเพื่อบำรุงศรัทธา
ของเขาได้อยู่
- แม้ธุระอื่นนอกจากนี้ที่เป็นกิจลักษณะ อนุโลมตามนี้เกิดขึ้น ไปก็ได้
เหมือนกัน

อานิสงส์จำพรรษา

ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาคลอกกาลจนได้ปวารณาแล้ว ย่อมได้อานิสงส์
แห่งการจำพรรษา นับแต่วันปฏิบัตไปเดือนหนึ่ง คือ

๑. เทียบไปไม่ต้องบอกลา ตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค
ในปาจิ ตติยภัณฑ์ (รับนิมนต์ฉันแล้วไปที่อื่นไม่ต้องบอกลาภิกษุ)

๒. เทียบจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ

๓. จันคณโฑชน์ (จันอาหารเป็นหมู่ เว้นแต่สมัย) และปรัมปรโฑชน์
(รับนิมนต์ไว้แล้วไปจันโฑชนะที่อื่นก่อน) ได้

๔. เก็บอธิเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา

๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้น เป็นของได้แก่พวกเธอทั้งหลาย

ทั้งได้ออกาสเพื่อจะกรานกฐินจะได้รับอานิสงส์ ๕ ข้างคั้นนั้น เพิ่ม
ออกไปอีก ๕ เดือนตลอดฤดูอุเหมันต์

ระเบียบคำขอขมาโทษต่อท่านผู้ควรเคารพ คำขอขมาพระรัตนตรัย

ระตนะรัตตะเย ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง
อะปะราชัง ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาพระเถระ

เอร ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาพระอุปัชฌาย์

อุปัชฌายะ ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาพระอาจารย์

อาจเรเย ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาพระสงฆ์

สังฆะ ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาบุคคลทั่วไป

อัยถัมมันเต ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาโทษบิดามารดา

มาตาปีเตเร ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง
อะปะราชัง ขมะตุ โน ภันเต

(ถ้าว่าคนเดียว คำว่า ขมะตุ โน เป็น ขมะอะ เม)

คำขอขมารวม

ระตะนัตตะเย ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง
อะปะราชัง ขมะตุ โน ภันเต.

อาจะริเย ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง อะปะราชัง
ขมะตุ โน ภันเต.

มาตาปีเตเร ปะมาทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, ถัพพัง
อะปะราชัง ขมะตุ โน ภันเต.

กรรมชั่วอันใดที่เป็นบาปอกุศล อันข้าพเจ้าได้ประมาทพลาดพลั้ง
ล่วงเกินในคุณพระพุทธรเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ในครูบาอาจารย์ ตลอดจน
บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย สามเณรธิดาของข้าพเจ้า ด้วยกาย วาจา ใจ ทั้งต่อ
หน้าและลับหลัง จำได้หรือจำไม่ได้ก็ดี ทั้งที่มีเจตนาหรือหาเจตนาไม่ได้ ขอให้
ท่านผู้มีพระคุณทั้งหลายเหล่านั้นจงลูแก่โทษ โปรดอโหสิกรรมให้ข้าพเจ้า
เพื่อไม่ให้เป็นบาป เป็นเวร เป็นกรรมต่อไปอีก ขอความสุข ความเจริญ
ความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เสนียดจัญไร อันตรายใดๆ อย่าได้มาพ้องพาท
ความมีโชค มีชัย จงเกิด จงมีแก่ข้าพเจ้า ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ตลอดกาล
นานเทอญฯ สาธุ

เมื่อจะขอขมาโทษจากผู้ใด ให้กราบ ๓ ครั้งก่อน แล้วว่านโมฯ ๓ จบ
ต่อไปกล่าวคำขอขมา ๓ จบ แล้วหมอบลงว่า "ขะมามะ ภันเต" ตาม
ระยะคำบาสีท่านอธิษฐานว่า "อะหัง ขะมามิ ตูมฺเหทธิปิ เม ขะมิถัพพัง"

ขอขมา (๑)

ในพระพุทธศาสนา มักนิยมว่า ผู้ใดทำล่วงเกินผู้อื่น ผู้นั้นไม่ควรทำเลขตามเลข เมื่อรู้สึกตัวแล้วพึงขอโทษ เรียกว่าขอขมา แปลว่าขอให้อุดโทษ และผู้ใดถูกล่วงเกินและได้รับขอขมา ผู้นั้นไม่ควรถือโกรธไม่รู้หาย พึงรับขมาขอมอดโทษให้ การขอขมาจึงเป็นกรรมเนืองมทำกันสืบมา ในวันเข้าพรรษา และในวันต่อจากนั้นตามกาล อยู่ในวัดเดียวกันหรือในต่างวัด เป็นกิจอันผู้น้อยทำแก่ผู้ใหญ่ แม้ไม่เคยได้ล่วงเกินกัน ก็ยังทำอยู่

คำขอขมา ว่าดังนี้ :-

ผู้ขอขมารูปเดียว "เณร ปมาเทน, ทวารตุตเณน กตฺ,
สพฺพํ อปรารํ ขมถ เม ภาณุเต"

ผู้รับขมาว่า "อหํ ขมามิ, ตยาปิ เม ขมิตพฺพํ"

ผู้ขอขมารูปเดียวรับว่า "ขมามิ ภาณุเต"

ผู้ขอขมาหลายรูปว่า "เณร ปมาเทน, ทวารตุตเณน กตฺ,
สพฺพํ อปรารํ ขมตุ โน ภาณุเต"

ผู้รับขมาว่า "อหํ ขมามิ, ตุมฺภกริปี เม ขมิตพฺพํ"

ผู้ขอขมาหลายรูปรับว่า "ขมาม ภาณุเต"

ถ้าผู้รับขมา เป็นพระมหาเถระผู้มีอาวุโสมาก พึงใช้คำว่า "มทาเณร" รองจากนั้นลงมาว่า "เณร" รองลงมาอีกว่า "อาจริเย" ต่ำกว่านั้นว่า "อายตุมฺภูเต" พึงเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคล ผู้รับขมา

เป็นธรรมเนียมที่ผู้รับขมาต้องกล่าวคำให้พร ฉะนั้นเมื่อขอขมาแล้ว ผู้ขอขมาพึงหมอบรอรับพรจากท่าน เมื่อท่านให้พรจบ รับว่า "สาธุ ภาณุเต"

คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา

“เอว โหตุ เอว โหตุ, โย จ ปุพฺเพ ปมฺหฺชิตฺวา ปจฺจมา โส
นปฺปมฺจจติ, โสมี โสภํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว จนฺทิมมา, ยสฺส ปาเป กตํ
กมฺมํ กุสฺสณ ปหิยฺยติ, โสมี โสภํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว จนฺทิมมา,
อภิวาทนสฺสิลิสฺส นิจฺจํ วุฑฺฒนาปจายิน, จตุตฺตาริ ธมฺมา วฑฺฒนฺติ อายู
วณฺโณ สฺขํ พลํ.”

อุโบสถ (๑) (๒)

อุโบสถ ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. ตั้งฆอุโบสถ คือ ภิกษุประชุมกันตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไป มี
พระพุทธานุญาตให้สวดปาฏิโมกข์

ภิกษุผู้จะเข้าฟังปาฏิโมกข์ต้องชำระตนให้บริสุทธิ์จากอาบัติที่เป็น
เทสนาคาณินี้ คือแก้ได้ด้วยการแสดง ส่วนอาบัติที่เป็นวุฏฐานะคาณินี้ จะ
พ้นได้ด้วยการอยู่กรรมคือ ตั้งชาติเสส ท่านให้บอกไว้แก่ภิกษุแม้รูปหนึ่งว่า
ข้าพเจ้าต้องอาบัติตั้งชาติเสส มีวัตถุอย่างนั้นๆ แล้วฟังปาฏิโมกข์ได้

กำลังสวดปาฏิโมกข์ค้างอยู่ มีภิกษุพวกอื่นมาต้งเข้า ถ้ามากกว่า
ภิกษุผู้ชุมนุมอยู่ ท่านให้สวดตั้งต้นใหม่ แต่ถ้าเท่ากันหรือน้อยกว่า ให้เธอผู้
มาใหม่ฟังส่วนที่ยังเหลือต่อไป ถ้าสวดจบแล้ว จึงมีภิกษุอื่นมาแม้มากกว่า
ไม่ต้องกลับสวดอีก ให้เธอผู้มาใหม่ฟังบอกปาริสฺสทธิ ในสำนักผู้สวดผู้ฟัง
ปาฏิโมกข์แล้ว

คำแสดงปาริสฺสทธิเป็นการสังฆมว่าดังนี้ :-

“ปฺริสฺสุทฺโธ อภํ ภนฺเต, ปฺริสฺสุทฺโธติ มํ ตั้งโฆ ธาเรตุ”

ถ้าผู้แสดงมีพระมาแก่กว่าภิกษุทั้งหมด ใช้คำว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต”

(๑) บุพเพสิกขาวรรณนา หน้า ๔๖๑-๔๖๑

(๒) วินัยมูข เล่ม ๒ หน้า ๘๐-๑๐๗

คำขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และตั้งญัตติปวารณา

ก่อนจะขึ้นอาสนะเพื่อสวดปาฏิโมกข์หรือตั้งญัตติปวารณา ผู้สวดต้องนั่งกระโหะงประนมมือต่อหน้าคณะสงฆ์ กล่าวว่

“โอกาสั เม ภนฺเต เตโร เทตฺ, ปาฏิโมกฺขํ อุตฺตเถสิตฺ.”

(ปาฏิโมกข์)

หรือ “โอกาสั เม ภนฺเต เตโร เทตฺ, วินยถถํ กเถตฺ.” (ปาฏิโมกข์)

หรือ “โอกาสั เม ภนฺเต เตโร เทตฺ, ปวารณาลตฺถิ ธเปตฺ.”

(ปวารณา)

ถ้าในคณะสงฆ์นั้นไม่มีภิกษุเกิน ๑๐ พรรษา อาจจะไม่เปลี่ยน “เตโร” เป็น “สงฺโฆ” ก็ได้ และเมื่อสวดบุพเพกิจจะต้องให้ผู้อาวุโสในที่นั้น กล่าวคำอัมเขตนาเสียก่อนจึงจะเริ่มสวดได้ ถ้าสวดโดยไม่มีผู้กล่าวเชิญผู้สวดจะต้องอาบัติทุกกฏ

เหตุที่สวดปาฏิโมกข์ย่อ

ท่านแสดงไว้ ๑๐ อย่างคือ

๑. พระภษาเสด็จมา
๒. โจรมาปล้น
๓. ไฟไหม้
๔. น้ำหลากมา
๕. คนมามาก
๖. ฝนเข้าภิกษุเข้าในอาวาส
๗. ลี้ภัยภัยมีเสื่อเป็นต้นเข้ามาในอาวาส
๘. ฝูงสัตว์เลื้อยเข้ามาในที่ชุมชน
๙. ภิกษุอาพาธด้วยโรคภัยขึ้นในที่ชุมชนเนิ่น
๑๐. มีอันตรายแก่พระภิกษุ

วิธีสวดปาฏิโมกข์ย่อ (๑) (๒)

สวดนิทานบทเทศตั้งแต่ "สุณาคู เม ภนุเต สฺขโม, ไปจนถึง มาตุ
โหติ. แล้วสวด

อุทฺทมิฏฺฐํ โห อายสุมนฺโตะ นิทานํ,

ตถุถายสุมนฺเต ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺตํ ปริสุทฺธา?

ทฺฐิตฺตมฺปิ ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺตํ ปริสุทฺธา?

ตถิตฺตมฺปิ ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺตํ ปริสุทฺธา?

ปริสุทฺธาตถุถายสุมนฺโตะ : ตสฺมา ตฺวญฺหิ, เอวเมตํ ชารณามิ.

จบนิทานบทเทศครั้งนี้แล้ว อุทเทศสนอกนั้นประกาศเอาด้วยสุตตะว่า

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ จตฺตารो ปาราชิกา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ เทรสสิ สฺขมาทิสฺเสธา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ เทว อนฺนิตฺตา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ ทิสฺสิ นิสฺสึลฺลคฺคิยา ปาจิตุตฺติยา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ เทวญฺจฺจติ ปาจิตุตฺติยา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ จตฺตารो ปาฏิเทสฺสนิยา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ เตชฺชิตฺตา ชฺมฺมา,

สุตฺตา โห อายสุมนฺเตหิ สิตฺตฺตาธิกรณฺณสฺสมถา ชฺมฺมา,

เอตฺตคํ ตสฺสึ ภควโต สุตฺตฺตาคคํ สุตฺตฺตปริยาปนฺนํ อญฺจฺจฺจมาถึ
อุทฺทเทถึ อากจฺจฺจติ, ตจฺจฺจ สฺขฺพเพทฺเว สฺมคฺคฺคหิ สฺมโมทมาเนหิ อวิทมา-
เนหิ สิกฺขิตฺตพฺพํ.

(๑) บุพพสิกขาธรรมนา หน้า ๔๕๗-๔๕๘

(๒) วินัยบฺช เล่ม ๒ หน้า ๑๐๒-๑๐๔

อนึ่ง ไม่มีอันตราช ถ้าสวดปาฏิโมกข์โดยย่อ ท่านปรับอาบัติทุกกฎ อุทเทสโตสวคค้ำงอยู่ อันตราชมีมา แม้อุทเทสนั้นพึงประกาศด้วยสุตะ แต่นิทานาทเทสสวคค้ำงไม่จบ อช่าพึงประกาศด้วยสุตะ พึงสวดให้จบเสียก่อน อุทเทสนอกนั้นพึงประกาศด้วยสุตะ เมื่อไม่มีอันตราช พึงสวดโดยพิสดาร จนจบ

๒. **คณะอุโบสถ** คือ มีภิกษุเพียง ๓ รูป ๒ รูป ท่านห้ามไม่ให้สวด ปาฏิโมกข์ ให้บอกความบริสุทธิของตนแก่กันและกัน ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๓ รูป ให้รูปหนึ่งสวดประกาศด้วยญัตติว่า

“สุณนุตุ เม ภนุเต อายสุมนุตา, อชฺชุโปสถ ปญฺจนโรถ, ยทายสุมนุทานํ ปตุตถลลฺลํ, มยํ อลฺลสมลฺลํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กรณฺยาม.”

ถ้าท่านผู้สวดแก่กว่าเพื่อน พึงกล่าวว่า **“อาวุโส”** แทน **“ภนุเต”** ถ้าเป็นวัน ๑๕ ค่ำ พึงกล่าวว่า **“จาตุทฺทโร”** แทน **“ปญฺจนโรถ”** ในลำดับนั้น ภิกษุผู้เถระพึงบอกความบริสุทธิของตนว่า

“ปาริสฺสุทฺธิ อหํ อาวุโส, ปาริสฺสุทฺธิติ มํ ชาเรหิ” ๓ ทน ภิกษุนอกนี้ ก็พึงทำอย่างนั้นตามลำดับพรรษา พึงบอกว่า

“ปาริสฺสุทฺธิ อหํ ภนุเต, ปาริสฺสุทฺธิติ มํ ชาเรถ.” ๓ ทน ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ เป็นแต่บอกปาริสฺสุทฺธิแก่กันและกัน ผู้แก้บอกว่า **“ปาริสฺสุทฺธิ อหํ อาวุโส, ปาริสฺสุทฺธิติ มํ ชาเรหิ.”** ๓ ทน ผู้อ่อนกว่า บอกว่า **“ปาริสฺสุทฺธิ อหํ ภนุเต, ปาริสฺสุทฺธิติ มํ ชาเรถ”** ๓ ทน

๓. **บุคคตอุโบสถ** คือ ภิกษุอยู่รูปเดียว ถึงวันอุโบสถ ท่านให้รอ ภิกษุอื่นจนสิ้นเวลา เห็นว่าไม่มาแล้วให้อธิษฐานว่า **“อชฺช เม อุโปสถ”**

ปวารณา (๑) (๒) (๓)

ในวันเพ็ญแห่งเดือนกัศติกาต้นที่เต็ม ๓ เดือนนับแต่วันจำพรรษา มีพระพุทธบาทอนุญาตให้ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาถ้วนไตรมาส ทำปวารณาแทนอุโบสถ ปวารณาด้วยที่ ๓ สถานที่ คือ ด้วยได้เห็น ด้วยได้ยิน ด้วยรังเกียจ ปวารณานั้น จักเป็นความอนุโมทนาแก่กันและกัน และจักเป็นความขังกันและกัน ให้ออกจากอาบัติ และจักเป็นความทำวินัยในเบื้องต้นหน้าแก่กันและกันแห่งท่านทั้งหลาย

ปวารณา ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. สังฆปวารณา คือ ปวารณาเป็นการสงฆ์จำนวนภิกษุ ผู้ประชุมต้องมี ๕ รูปเป็นอย่างน้อย มีจำนวนมากกว่าอุโบสถ ๑ รูป เข้าใจว่า เมื่อเป็นผู้ปวารณา ๑ รูป อีก ๔ รูป จะได้ครบองค์ เป็นสงฆ์ ทำปวารณาเป็นการสงฆ์ โดยปกติให้ปวารณารูปละ ๓ หน แต่ถ้ามีเหตุขัดข้องจะปวารณารูปละ ๒ หน หรือ ๑ หนก็ได้ หรือพรรษาเท่ากันให้ว่าพร้อมๆ กันก็ได้ จะปวารณาอย่างไรพึงประกาศแก่สงฆ์ให้รู้ด้วยญัตติก่อน

วิธีตั้งญัตตินั้นพึงรู้อย่างนี้ :-

๑. ถ้าจะปวารณา ๓ หน พึงตั้งญัตติว่า

“สุณาคู เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปญฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตุตฺถกฺกฺกฺ, สงฺโฆ เทวาจิกํ ปวารายย”

๒. ถ้าจะปวารณา ๒ หน พึงตั้งญัตติว่า

“สุณาคู เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปญฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตุตฺถกฺกฺกฺ, สงฺโฆ เทวาจิกํ ปวารายย”

---

(๑) มุทพสิกขาธรรมนา หน้า ๕๐๘-๕๑๕

(๒) วินัยนุช เล่ม ๑ หน้า ๑๐๗-๑๑๓

(๓) วินัยนุช เล่ม ๒ หน้า ๑๐๓-๑๐๕

๑. ถ้าจะปวารณาหนเดียว พึงตั้งญัตติว่า

“สุตฺตมาตุ เม ภนฺเต สฺวโฆ, อชฺช ปวารณา ปญฺจณเรสี, ยถิ สฺวณฺณสุตฺต
ปตฺตกคฺคฺสํ, สฺวโฆ เอกวาจิกํ ปวารณฺย”

๕. ถ้าจะจัดภิกษุมีพรรษาเท่ากัน ให้ปวารณาพร้อมกัน พึงตั้งญัตติว่า

“สุตฺตมาตุ เม ภนฺเต สฺวโฆ, อชฺช ปวารณา ปญฺจณเรสี, ยถิ สฺวณฺณสุตฺต
ปตฺตกคฺคฺสํ, สฺวโฆ สฺมานวสุตฺติกํ ปวารณฺย”

จะปวารณาพร้อมกัน ๓ คน ๒ คน หรือหนเดียวได้ทั้งนั้น

๕. ถ้าจะไม่ระบุประการ พึงตั้งญัตติครอบทั่วไปว่า

“สุตฺตมาตุ เม ภนฺเต สฺวโฆ, อชฺช ปวารณา ปญฺจณเรสี, ยถิ สฺวณฺณสุตฺต
ปตฺตกคฺคฺสํ, สฺวโฆ ปวารณฺย” จะปวารณาที่ไหนก็ได้ แต่ท่านห้ามไม่ให้ผู้มี
พรรษาเท่ากัน ปวารณาพร้อมกัน

อนึ่ง ถ้าผู้ตั้งญัตติมีพรรษามากกว่าเพื่อน พึงว่า “อาวุโส” แทน
“ภนฺเต” และถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๕ พึงว่า “จาตุทฺทสี” แทน “ปญฺจณเรสี”
ครั้นตั้งญัตติแล้ว ภิกษุผู้เฒ่า พึงนั่งคุกเข่าประนมมือกล่าว
ปวารณาต่อสงฆ์ว่า

“สฺวณฺโ อาวุโส ปวารณฺมิ, ทิฏฺเฐน วา สุตฺเตน วา ปริสฺสูกาย วา,
วทณฺตุ มํ อายสฺมณฺโศ อณฺุมุขี อฺุปาทาย, ปตฺตสฺมฺโศ ปฏิกฺกิริสฺสตามิ,

ทฺุคฺคิยมุขี อาวุโส สฺวณฺโ ปวารณฺมิ... ฯลฯ...ปฏิกฺกิริสฺสตามิ,

คฺคิยมุขี อาวุโส สฺวณฺโ ปวารณฺมิ... ฯลฯ...ปฏิกฺกิริสฺสตามิ.

ภิกษุ นอกนี้ พึงปวารณาตามลำดับพรรษาทีละรูป เว้นไว้แต่ตั้งญัตติ
ให้ผู้มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน โดยนัยนั้นเปลี่ยนให้ คำว่า

“สฺวณฺมฺภนฺเต” แทน “สฺวณฺโ อาวุโส” และ

“ภนฺเต” แทน “อาวุโส”

๒. **คณฺสปวารณา** คือ ปวารณาเป็นการคณะ จำนวนภิกษุ ผู้ประชุม
มี ๕ รูป หรือ ๓ รูป หรือ ๒ รูป อย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้ามีภิกษุ ๕ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยอุตติว่า

“สุตฺตํ เม อายสฺมฺนุโต, อชฺช ปวารณา ปญฺจเรตี, ยทา-
ยสฺมฺนุตาณํ ปตฺตกฺกฺกํ, มยํ อสฺสุมสฺสํ ปวาระยาม” ถ้าเป็นวัน
ปวารณาที่ ๑๕ พึงว่า “จาตุทฺทสี” แทน “ปญฺจเรตี”

ถ้ามีภิกษุ ๓ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยอุตติว่า

“สุตฺตํ เม อายสฺมฺนุตา, อชฺช ปวารณา ปญฺจเรตี, ยทา-
ยสฺมฺนุตาณํ ปตฺตกฺกฺกํ, มยํ อสฺสุมสฺสํ ปวาระยาม”

ครั้นตั้งอุตติแล้ว พึงกล่าวปวารณาต่อกันและกัน ตามลำดับพรรษา
ดังนี้

“อหํ อวฺุโธ อายสฺมฺนุเต ปวารมิ, ทิฏฺเฐน วา สุตฺเตน วา
ปรีตฺตกาย วา, วทนฺตุ มํ อายสฺมฺนุโต อนุกมฺปิ อฺุปาทาย, ปตฺตสฺนุโต
ปฏิกฺกริสฺสามิ,

ทฺุติยมฺปิ อวฺุโธ อายสฺมฺนุเต ปวารมิ...๗๓๗...ปฏิกฺกริสฺสามิ,

ตฺุติยมฺปิ อวฺุโธ อายสฺมฺนุเต ปวารมิ...๗๓๗...ปฏิกฺกริสฺสามิ.

ถ้ารูปอ่อนกว่า พึงว่า “ภนฺเต” แทน “อวฺุโธ”

ถ้ามีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งอุตติ ให้กล่าวปวารณาต่อกันและกันเลย ดังนี้

“อหํ อวฺุโธ อายสฺมฺนุตํ ปวารมิ, ทิฏฺเฐน วา สุตฺเตน วา ปรีตฺตกาย
วา, วทนฺตุ มํ อายสฺมา อนุกมฺปิ อฺุปาทาย, ปตฺตสฺนุโต ปฏิกฺกริสฺสามิ,

ทฺุติยมฺปิ อวฺุโธ อายสฺมฺนุตํ ปวารมิ...๗๓๗...ปฏิกฺกริสฺสามิ,

ตฺุติยมฺปิ อวฺุโธ อายสฺมฺนุตํ ปวารมิ...๗๓๗...ปฏิกฺกริสฺสามิ.

ถ้ารูปอ่อนกว่า พึงว่า “ภนฺเต” แทน “อวฺุโธ”

๓. ปุคฺคตปวารณา คือ อธิษฐานเป็นการบุคคล ภิกษุผู้อยู่ จำพรรหารูป
เดียว ครั้นถึงวันปวารณา ท่านให้รอกภิกษุอื่นจนถึงเวลา เห็นว่าไม่มาแล้ว
ให้อธิษฐานว่า “อชฺช เม ปวารณา”

อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณาวาร

๑. ปฏิทินทางจันทรคติ กำหนดเวลาที่ดวงจันทร์หมุนรอบ โลกเป็น ๑ เดือน ใช้เวลา ๒๙.๕๓๐๕๙๓ วัน รวม ๑๒ เดือน เป็น ๑ ปี (๒๙.๕๓๐๕๙๓ x ๑๒ = ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ วัน)

๒. ปฏิทินทางสุริยคติ กำหนดเวลาที่โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ เป็น ๑ ปี ใช้เวลา ๓๖๕.๒๕๘๖๘๐ วัน

๓. ถ้าใช้เฉพาะทางจันทรคติ ฤดูต่างๆ อาจจะไป เช่น ฤดูจำพรรษาซึ่งเป็นหน้าฝนอาจตกในหน้าหนาว หรือ หน้าร้อน เพราะ ฤดูต่างๆ ขึ้นกับตำแหน่งของโลกรอบดวงอาทิตย์

๔. ถ้าใช้เฉพาะทางสุริยคติ จะทำให้การกำหนดวันในแต่ละเดือนทำได้ลำบาก เพราะไม่สามารถเห็นข้อแตกต่างของดวงอาทิตย์ในแต่ละวันได้ แต่สามารถเห็นข้อแตกต่างของ ดวงจันทร์ ในแต่ละวันได้โดยง่าย

๕. ปีสุริยคตินยาวกว่าปีจันทรคติ ๓๖๕.๒๕๘๖๘๐ - ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ = ๑๐.๘๙๑๕๕๘ วัน ๓ ปี จะคลาดกัน ๓๒ วันเศษจึงเกิดการทศอธิกมาส คือ เพิ่มเดือนทางจันทรคติขึ้นอีก ๑ เดือน ทำให้ปีนั้นเดือนทางจันทรคติมี ๑๓ เดือน ส่วนเศษอีก ๒ วันกว่า ก็นำไปผนวกในปีต่อไป

๖. ปฏิทินราชการไทยโดยปกติให้ปีทางจันทรคติมี ๑๒ เดือน เดือนคู่จะมี ๓๐ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๕ วัน) เดือนคี่มี ๒๙ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๔ วัน) เรียกว่า 'ปกติวาร' เฉลี่ยแล้ว ๑ เดือนมี ๒๙.๕ วัน ดังนั้นใน ๑ เดือนกาลแห่งดวงจันทร์จะมากกว่าในปฏิทินอยู่ ๒๙.๕๓๐๕๙๓๕ - ๒๙.๕ = ๐.๐๓๐๕๙๓๕ วัน เวลานี้สะสมไปเรื่อยๆ จนครบ ๑ วัน จึงเกิดทศอธิกวารคือในเดือน ๗ ซึ่งเป็นเดือนคี่จะมี ๓๐ วัน (มีแรม ๑๕ ก่ำ) แต่จะมีการทศอธิกวารในปีใดยังไม่มีหลัก

เกณฑ์แน่นอน เมื่อเห็นว่าจันทร์ดับ จันทร์เพ็ญบนท้องฟ้าต่างจากปฏิทินจึง
ค่อยศึกษาค้นคว้า

๗. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงลิดปีกขคมนาวิธีขึ้น
เพื่อให้การนับวันขึ้นแรมในปฏิทินปีกขคมนาตรงกับกาลจันทร์ดับจันทร์
เพ็ญบนท้องฟ้าโดยไม่ต้องมีการเพิ่มอธิกวารอีก และให้ตรงกับวันที่
พระพุทธรองค์ทรงกำหนดให้ทำวัตรกรรมอย่างแท้จริง

๘. ครั้งพุทธกาลให้จันทร์คติอิงสุริยคติ เช่น การกำหนดวันเข้า
พรรษาในวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาส ให้เลื่อนเป็นวันแรม
๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง

๙. ปีกข์ แปลว่า ปีกหรือฝักฝ้าย เดือนหนึ่งมี ๓๐ วัน ปีกข์ของ
เดือนก็คือปีกหนึ่งของเดือนเท่ากับ ๑๕ วัน

ปีกข์ถ้วน คือ ปีกข์นี้ห่างจาก ปีกข์ที่แล้วถ้วน ๑๕ วันพอดี

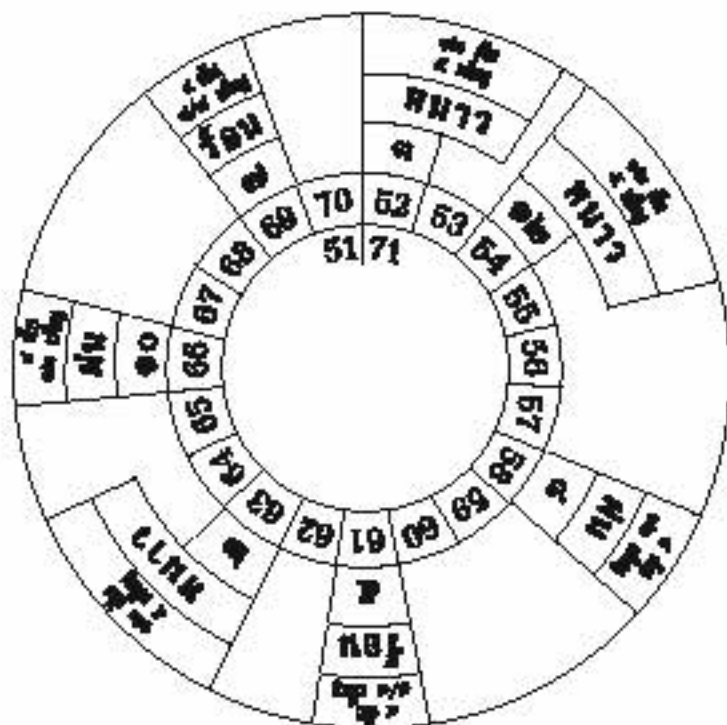
ปีกข์ขาด คือ ปีกข์นี้ห่างจากปีกข์แล้ว ๑๕ วัน ขาดปีกข์อยู่หนึ่งวัน

๑๐. ปกติสุรทิน คือ ตามปฏิทินสุริยคติ คือ ปีนั่นเดือนกุมภาพันธ์
มี ๒๘ วัน ตามปกติ

อธิกสุรทิน คือ ตามปฏิทินสุริยคติ ปีนั่นเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๙ วัน

เธอคงพิจารณาดูภายใน อันใดใสสะอาด สว่างเต็มเหตุนั้น
เมื่อจบมณเฑาะพินทุ์ทิเลงา เมื่อถึงท่าแต่กระหองของมณเฑาะพิน
เมื่อท่าอยู่อย่างนี้ ก็ละมอดนตวงกำหนดนิบัติทั้งปวง
มอดนตวงแล้วอันใด ก็ละเป็นผู้ดับเย็น
ภณิต๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑

ปฏิทินแห่งอธิกมาส

อธิบายแผนภาพ

๑. ตัวเลขฝรั่งวงในสุดบอก พ.ศ. ๒๕.. (๒๕๕๒-๒๕๗๐ เท่ากับครบ ๑ รอบทุก ๑๘ ปี)
๒. ตัวเลขไทยวงถัดออกมาบอกเดือนไทย (เดือนทางจันทรคติ) ที่อธิกมาสจะมาในปีนั้น ๆ (มีเดือน ๑๐, ๗, ๓, ๑๒, ๘, ๕, ๒)
๓. คำว่า "ร้อน, ฝน, หนาว" ในวงถัดออกมาอีก คือ ฤดูที่อธิกมาสตกในปีนั้น ๆ
๔. วงนอกสุดบอกระยะเวลาที่จะลงอุโบสถสวดปาฏิโมกข์ ในฤดูนั้น ๆ ตั้งแต่อุโบสถแรกถึงอุโบสถสุดท้ายรวม ๑๐ อุโบสถ เช่น ๔ คับ ๘/๘ เพ็ญ หมายถึง ลงอุโบสถแรกวันแรม ๑๕ ค่ำ (วันคับ) เดือน ๔ และลงอุโบสถสุดท้ายวันขึ้น ๑๕ ค่ำ (วันเพ็ญ) เดือน ๘ หลัง

วิธีใช้

๑. ถ้าต้องการตรวจคู่อริกมาสในอนาคต ก็ให้นับ พ.ศ. เพิ่มขึ้นตามทิศตามเข็มนาฬิกา ถ้าต้องการตรวจคู่อริกมาสในอดีต ก็ให้นับ พ.ศ. ลดลงตามทิศทวนเข็มนาฬิกา

๒. ถ้าปีใดคู่อริกมาสในฤดูหนาว ๒, ๓, หรือ ๑๒ จะไปมีเดือน ๘ สองหนในปีถัดไปเช่น ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ถ้าดูตามแผนภาพอริกมาสจะมาในเดือน ๓ ดังนั้นจะไปมีเดือน ๘ สองหน ในปีถัดไป คือ พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็จะเริ่มสวด "อริกมาสวเสน..." ในอุโบสถแรกของฤดูหนาว (วันดับเดือน ๑๒ ปศุขปี ๒๕๕๒) จนถึงอุโบสถสุดท้ายของฤดูหนาว (วันเพ็ญเดือน ๕ ค่ำปี ๒๕๕๓) รวมเป็น ๑๐ อุโบสถ

การแบ่งฤดูและการบอกฤดู

ในรอบ ๑ ปี พระพุทธศาสนาแบ่งเป็น ๓ ฤดู แต่ละฤดูโดยปกติจะนาน ๔ เดือน

ปีปกติ คือ ปีที่ไม่มีอริกมาส

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เข้าพรรษาแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ

เดือน ๑๒ หมดหน้ากรฐิน (สวดข้อ ข.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ

เดือน ๕ (สวดข้อ ก.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ

เดือน ๘ (สวดข้อ ก.)

ปีที่อริกมาสมาในฤดูฝน คือ อริกมาสตกเดือน ๘ หรือ

เดือน ๑๐

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ แรก ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ

เดือน ๑๒ (รวม ๕ เดือน) (สวดข้อ ง.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๕
(เหมือนปีปกติ) (สวคข้อ ก.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๕ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘
(เหมือนปีปกติ) (สวคข้อ ก.)

ปีที่อธิกมาสในฤดูหนาว คือ อธิกมาสตกเดือน ๒ เดือน ๓
หรือ เดือน ๑๒

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๕
(รวม ๕ เดือน) (สวคข้อ ก.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๕ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘
หลัง (สวคข้อ ก.)

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๑๒ (สวคข้อ ข.)

ปีที่อธิกมาสในฤดูร้อน คือ อธิกมาสตกเดือน ๕ หรือ
เดือน ๗

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๕ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘
หลัง (รวม ๕ เดือน) (สวคข้อ ก.)

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๑๒ (สวคข้อ ข.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๕ (เหมือนปกติ) (สวคข้อ ก.)

เมื่อต้นทางสายนี้ (บรรดามีองค์ ๘)
พวกเขื่อนฝักห่อหุ้ม ทางสายนี้ เราได้ทันพอดี
หลังเวลาที่เราได้รู้ชื่อตอนสุดท้ายคือกัณเฑาะ
(พูดตอนเป็นพระธรรมเทศนา)

วิธีเปลี่ยนบุพพกิจพระปาฏิโมกข์ (๑)

ก. ฤคูปกติ

๑. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, สฺตฺตฺต อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๒. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, เอยฺโก อุโปสถโธ อตฺติกฺกนฺตฺโต, ฉ อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๓. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, เทว อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, ปฺลฺลช อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๔. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, ตฺโย อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, จตฺตาริ อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๕. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, จตฺตาริ อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, ตฺโย อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๖. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, ปฺลฺลช อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, เทว อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๗. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, ฉ อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, เอยฺโก อุโปสถโธ อวสฺสิญฺจโธ.

๘. อนุช อุโปสถตา อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, สฺตฺตฺต อุโปสถตา อตฺติกฺกนฺตฺตา, อนุช อุโปสถตา ปฺริญฺญสฺสา.

ข. ฤคูปวารณา ไม่มีอธิกมาส

(หมายถึงกลางพรรษา)

๑. สฺตฺตฺต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เอยฺโก อุโปสถโธ สฺมฺปนฺตฺโต, ฉ จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา อวสฺสิญฺจตา.

{๑} คู่มือบุพพกิจพระปาฏิโมกข์ฯ หน้า ๑-๕

๒. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก
อุโปสถโต สฺมฺปฺตฺโต, เ ओโก อุโปสถโต อตฺตฺกฺกนฺตฺโต, ปฺลฺย จ อุโปสถตา เอกา
จ ปวารณา อวสฺสิญฺจตา.

๓. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก อุโปสถโต
สฺมฺปฺตฺโต, เทว อุโปสถตา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, จตฺตฺตารโ จ อุโปสถตา เอกา จ
ปวารณา อวสฺสิญฺจตา.

๔. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก
อุโปสถโต สฺมฺปฺตฺโต, ตโย อุโปสถตา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, ตโย จ อุโปสถตา เอกา จ
ปวารณา อวสฺสิญฺจตา.

๕. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก อุโปสถโต
สฺมฺปฺตฺโต, จตฺตฺตารโ อุโปสถตา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, เทว จ อุโปสถตา เอกา จ
ปวารณา อวสฺสิญฺจตา.

๖. (วันปวารณา) สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺขณ เอกา ปวารณา สฺมฺปฺตฺตา, ปฺลฺย อุโปสถตา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, เทว อุโปสถโต
อวสฺสิญฺจตา.

๗. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก อุโปสถโต
สฺมฺปฺตฺโต, ปฺลฺย จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, เ ओโก อุโปสถโต
อวสฺสิญฺจโต.

๘. สตุต จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก อุโปสถโต
สฺมฺปฺตฺโต, จ จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา อตฺตฺกฺกนฺตฺตา, สตุต จ อุโปสถตา
เอกา จ ปวารณา ปฺริญฺญตฺตา.

ค. อุกฺกมฺมอชฺชิตฺตมาสฺส โฉนฺนปวารณา

(หมายถึงนออกพรรษา)

๑. อชฺชิตฺตมาสฺสวเสน ทสฺส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เ ओโก อุโปสถโต
สฺมฺปฺตฺโต, นว อุโปสถตา อวสฺสิญฺจตา.

๒. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, เอกโก อุโปสถโธ อตฺตักฺกนฺโต, ธฺวส อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๓. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, เทว อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, สสฺส อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๔. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, ตโย อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, จ อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๕. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, จตฺตาริ อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, ปสฺยจ อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๖. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, ปสฺยจ อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา จตฺตาริ อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๗. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, จ อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, ตโย อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๘. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, สสฺส อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, เทว อุโปสถตา อวตฺธิฏฺฐา.

๙. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, ธฺวส อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, เอกโก อุโปสถโธ อวตฺธิฏฺฐ.

๑๐. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถตา, อิมินา ปกฺขณ เอกโก อุโปสถโธ
ธมฺพตฺโต, นว อุโปสถตา อตฺตักฺกนฺตา, ทส อุโปสถตา ปรีปฺพสุตฺตา.

ง. อุตฺตที่มีอธิกมาส และปวารณาด้วย

(หมายถึงกลางพรรษา)

๑. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ
เอโก อุโปสถโธ ธมฺพตฺโต, ธฺวส จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา อวตฺธิฏฺฐา.

๒. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺขณ
เอโก อุโปสถโธ ธมฺพตฺโต, เอกโก อุโปสถโธ อตฺตักฺกนฺโต, สสฺส จ อุโปสถตา
เอกา จ ปวารณา อวตฺธิฏฺฐา.

๓. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ເຫຼວ ອຸໂປສຕາ ອຕິກຸກນຸຕາ, ຈ ຈ ອຸໂປສຕາ
ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ອວສິງຄາ.

๔. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ຕ໌ໂຍ ອຸໂປສຕາ ອຕິກຸກນຸຕາ, ປລຸທ ຈ
ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ອວສິງຄາ.

๕. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ຈຕຸຕາໂຣ ອຸໂປສຕາ ອຕິກຸກນຸຕາ, ຈຕຸຕາໂຣ
ຈ ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ອວສິງຄາ.

๖. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ປລຸທ ອຸໂປສຕາ ອຕິກຸກນຸຕາ, ຕ໌ໂຍ ຈ
ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ອວສິງຄາ.

๗. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ຈ ອຸໂປສຕາ ອຕິກຸກນຸຕາ, ເຫຼວ ຈ
ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ອວສິງຄາ.

๘. (วันปวารณา) อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ
ປວາຣຣາ, ອິມິນາ ປກຸເໜ ເອກາ ປວາຣຣາ ສມຸປຕຸຕາ, ສຕຸຕ ອຸໂປສຕາ
ອຕິກຸກນຸຕາ, ເຫຼວ ອຸໂປສຕາ ອວສິງຄາ.

๙. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ສຕຸຕ ຈ ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ
ອຕິກຸກນຸຕາ, ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ອວສິງຄາ.

๑๐. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถตา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ປກຸເໜ ເອໂຄ ອຸໂປສໂຕ ສມຸປຕຸໂຕ, ອງຸຣ ຈ ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ
ອຕິກຸກນຸຕາ, ນວ ຈ ອຸໂປສຕາ ເອກາ ຈ ປວາຣຣາ ປຣິປຸສຸຜາ.

การนับพระภิกษุ

ในการนับพระภิกษุตั้งแต่ ๕ ถึง ๑,๐๐๐ รูปนั้น ต้องใช้วิธีสวด
ต่างๆ กันดังนี้

๑. มีภิกษุ ๕-๘๘ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๕-๘๘ มาต่อข้างหน้า
“ภิกษุ สมนิပါတิคา โทหนติ” เช่น มีภิกษุ ๗๗ รูปจะ สวดว่า “สตุตสตุตติ
ภิกษุ สมนิပါတิคา โทหนติ”

๒. มีภิกษุ ๘๘-๑๘๘ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๘๘-๑๘๘ มาต่อข้างหน้า
“สมนิပါတิโก โทติ” เช่น มีภิกษุ ๑๒๓ รูปจะสวดว่า “เตวีสตุยตุตตรภิกษุสตุ
สมนิပါတิโก โทติ”

๓. มีภิกษุ ๒๐๐-๒๘๘ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๒๐๐-๒๘๘ มาต่อ
ข้างหน้า “ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ” เช่น มีภิกษุ ๒๖๗ รูปจะสวด
ว่า “สตุตสสุยตุตตรานิ ทว ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ”

๔. มีภิกษุ ๓๐๐-๓๘๘, ๔๐๐-๔๘๘, ๕๐๐-๕๘๘, ๖๐๐-๖๘๘,
๗๐๐-๗๘๘, ๘๐๐-๘๘๘, ๙๐๐-๙๘๘ รูป ให้ทำเช่นเดียวกับในข้อ ๓.
เพียงแต่เปลี่ยนจาก “ทว” เป็น “ตีณิ, จตุตทริ, ปรยจ, ฉ, สตุต, อฎฐ, นว”

ตามเลขหลักร้อยของจำนวนพระที่เปลี่ยนไปตามลำดับ เช่น

มีภิกษุ ๓๖๗ รูปจะสวดว่า

“สตุตสสุยตุตตรานิ ตีณิ ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ”

มีภิกษุ ๔๕๐ รูปจะสวดว่า

“จตุตทริสตุตตรานิ จตุตทริ ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ”

มีภิกษุ ๕๑๒ รูปจะสวดว่า

“ทวาทสตุตตรานิ ปรยจ ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ”

มีภิกษุ ๖๕๘ รูปจะสวดว่า

“เอกุณปรยลสตุตตรานิ ฉ ภิกษุสทานิ สมนิပါတานิ โทหนติ”

มีภิกษุ ๗๗๑ รูปจะสวดว่า

"เอกสถตุตตุตตุตตุตตุต ตตุต วิกฤษุตตทานิ สมนิปติตานิ โทษติ"

มีภิกษุ ๘๓๕ รูปจะสวทว่า

"จตุตธีตตุตตุตตุตตุต อกุช วิกฤษุตตทานิ สมนิปติตานิ โทษติ"

มีภิกษุ ๘๘๘ รูปจะสวทว่า

"เอกุณตตุตตุตตุตตุต นว วิกฤษุตตทานิ สมนิปติตานิ โทษติ"

๕. มีภิกษุ ๑,๐๐๐ รูป จะสวทว่า "วิกฤษุตตถุสฺส สมนิปติตํ โทษติ"

๔. จตุตทาโร	๕. ปลายจะ	๖. จ
๗. ตตุต	๘. อกุช	๙. นว
๑๐. ทถิ	๑๑. เอกาทถิ	๑๒. พารถิ
๑๓. เทรถิ	๑๔. จตุตตุทถิ	๑๕. ปลายณวถิ
๑๖. โถฬถิ	๑๗. ตตุตตรถิ	๑๘. อกุชารถิ
๑๙. เอกุณวีสถิ	๒๐. วีถิ	๒๑. เอกวีสถิ
๒๒. พาวีสถิ	๒๓. เทวีสถิ	๒๔. จตุวีสถิ
๒๕. ปลายวีสถิ	๒๖. ฉพพิถิ	๒๗. ตตุตวีสถิ
๒๘. อกุชวีสถิ	๒๙. เอกุณทีถิ	๓๐. สิมทีถิ
๓๑. เอกจตุตธีถิ	๓๒. ทวุจตุตธีถิ	๓๓. เตะจตุตธีถิ
๓๔. จตุตจตุตธีถิ	๓๕. ปลายจตุตธีถิ	๓๖. ฉจตุตธีถิ
๓๗. ตตุตจตุตธีถิ	๓๘. อกุชจตุตธีถิ	๓๙. เอกุณจตุตทาฬิถิ
๔๐. จตุตทาฬิถิ	๔๑. เอกจตุตทาฬิถิ	๔๒. ทวุจตุตทาฬิถิ
๔๓. เตะจตุตทาฬิถิ	๔๔. จตุจตุตทาฬิถิ	๔๕. ปลายจตุตทาฬิถิ
๔๖. ฉจตุตทาฬิถิ	๔๗. ตตุตจตุตทาฬิถิ	๔๘. อกุชจตุตทาฬิถิ
๔๙. เอกุณปลายลาถิ	๕๐. ปลายลาถิ	๕๑. เอกปลายลาถิ
๕๒. ทวุปลายลาถิ	๕๓. เตะปลายลาถิ	๕๔. จตุปลายลาถิ
๕๕. ปลายปลายลาถิ	๕๖. ฉปลายลาถิ	๕๗. ตตุตปลายลาถิ
๕๘. อกุชปลายลาถิ	๕๙. เอกุณถฎฐิ	๖๐. ฎฐิ

๖๑. เอกถฎฐิติ	๖๒. ทวีตฎฐิติ	๖๓. เภตฎฐิติ
๖๔. จตุตฎฐิติ	๖๕. ปรยจตฎฐิติ	๖๔. จตฎฐิติ
๖๕. ตตตตตฎฐิติ	๖๖. อฎฐิติ	๖๕. เอกุณตตตตตติ
๖๖. ตตตตติ	๖๗. อฎฐิตตฎฐิติ	๖๖. ทวีตตตตตติ
๖๗. เภตตตตตติ	๖๘. เอกตตตตตติ	๖๗. ปรยจตตตตตติ
๖๘. จตตตตตติ	๖๙. จตุตตตตตติ	๖๘. อฎฐิตตตตตติ
๖๙. เอกุณาสีติ	๗๐. อสีติ	๖๙. เอกาสีติ
๗๐. ทวาสีติ	๗๑. คยาสีติ	๗๐. จตุรวาสีติ
๗๑. ปรยจาสีติ	๗๒. จฬาสีติ	๗๑. ตตตตตตตติ
๗๒. อฎฐาสีติ	๗๓. เอกุณนวุติ	๗๒. นวุติ
๗๓. เอกนวุติ	๗๔. เทวนวุติ	๗๓. เตนวุติ
๗๔. จตุนวุติ	๗๕. ปรยจนวุติ	๗๔. จนวุติ
๗๕. ตตตตตนวุติ	๗๖. อฎฐนวุติ	๗๕. เอกุณวิกฤษุสตี
๑๐๐. วิกฤษุสตี		

๓๗๖
 ๓๗๗
 ๓๗๘
 ๓๗๙
 ๓๘๐
 ๓๘๑
 ๓๘๒
 ๓๘๓
 ๓๘๔
 ๓๘๕
 ๓๘๖
 ๓๘๗
 ๓๘๘
 ๓๘๙
 ๓๙๐
 ๓๙๑
 ๓๙๒
 ๓๙๓
 ๓๙๔
 ๓๙๕
 ๓๙๖
 ๓๙๗
 ๓๙๘
 ๓๙๙
 ๔๐๐

๓๗๖
 ๓๗๗
 ๓๗๘
 ๓๗๙
 ๓๘๐
 ๓๘๑
 ๓๘๒
 ๓๘๓
 ๓๘๔
 ๓๘๕
 ๓๘๖
 ๓๘๗
 ๓๘๘
 ๓๘๙
 ๓๙๐
 ๓๙๑
 ๓๙๒
 ๓๙๓
 ๓๙๔
 ๓๙๕
 ๓๙๖
 ๓๙๗
 ๓๙๘
 ๓๙๙
 ๔๐๐

๓๗๖
 ๓๗๗
 ๓๗๘
 ๓๗๙
 ๓๘๐
 ๓๘๑
 ๓๘๒
 ๓๘๓
 ๓๘๔
 ๓๘๕
 ๓๘๖
 ๓๘๗
 ๓๘๘
 ๓๘๙
 ๓๙๐
 ๓๙๑
 ๓๙๒
 ๓๙๓
 ๓๙๔
 ๓๙๕
 ๓๙๖
 ๓๙๗
 ๓๙๘
 ๓๙๙
 ๔๐๐

กฐิน

เดือนหนึ่งทำบุญอุทิศ ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นคราวที่ภิกษุทั้งหลายทำจีวรเปลี่ยนของเดิม เป็นคราวที่ทายกถวายผ้าแก่สงฆ์เพื่อประโยชน์นี้ มีพระพุทธทานุญาตเป็นพิเศษไว้ เพื่อสงฆ์ยกล้วนไม่พอแจกกันให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งรับเอาไปทำจีวรผืนใดผืนหนึ่งในไตรจีวร ภิกษุนั้นทำตั้งแต่ซัก กะ ตัด เย็บ ย้อม เสร็จในวันนั้น ทำพินทุ กัปปะ อธิษฐานเป็นจีวรครอง เป็นจีวรกฐิน เรียกว่า **กรานกฐิน** แปลว่า จึงไม่สะดุ้ง อธิบายว่า ครั้งก่อนพระไม่ชำนาญในการเย็บจีวร ต้องเอาเข้าจึงที่ไม่สะดุ้งเย็บ เสร็จแล้วบอกแก่ภิกษุทั้งหลายเพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ทั้งภิกษุผู้กรานทั้งภิกษุผู้อนุโมทนา ย่อมได้อานิสงส์แห่งการกรานกฐิน เดือนเขตกฐินจำพรรษาทั้ง ๕ ออกไปได้อีก ๕ เดือนตลอดฤดูเหมันต์

วิธีกฐินอย่างธรรมยุต

คำถวายผ้ากฐินทาน

(ว่านโม ๓ ทน)

“อิมัง ภันเต สปะริวารัง กะฐินะทุตถัง สังฆัสสะ โอลัชชะยามะ, สากุ โห ภันเต สังโฆ, อิมัง สปะริวารัง กะฐินะทุตถัง ปะฐิกคัณฑากุ, ปะฐิกกะเทหังวา จะ, อิมินา ทุตถัสสะ กะฐินัง อัคคระระตุ, อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.”

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้แก่พระสงฆ์. ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, ก็แล ครั้นรับแล้ว จงกรานกฐินด้วยผ้านี้, เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ.”

(สงฆ์รับว่า “สาธุ” พร้อมกัน)

คำอุปโลภณ์กฐิน

(องค์ที่ ๑ ว่า)

“อิทานิ โข อาวุโส (หรือ อิทานิ โข ภนุเต), อิถํ สปริวารํ
กฉินทุสุตํ สขมสุตํ กฉินตุถารารทกาเลเยว ออุปฺปนฺนํ, อีทิสฺส จ กาลสฺส เอวํ
ออุปฺปนฺนสฺส ทุสฺสเสว กฉินตุถาโร วสุตํ วุตฺตถานํ ภิกฺขุณฺณํ ภควตา อนุสฺสวาทสฺส,
เยว อากฺขมทสฺส สขมสุตํ ปสฺสจ กปฺปิสฺสทฺตฺติ. อนามนุชจาโร, อสฺมา
ทานจาโร, คณฺโฆรณํ, ยาวทคฺคตจิวฺรํ, โย จ ตคฺคต จิวฺรรูปฺปาโท โส เณรํ
ภวิสฺสทฺติ. จตุสฺสปี เหมนุติเกสุ มาเสสุ จิวฺรกาลสฺส มหฺนตฺติกโถ ภวิสฺสทฺติ.
อิทานิ ปน สขุโฆ อากฺขตฺติ นุ โข กฉินตุถารํ, อุกาทฺทฺ นากฺขตฺติ?”

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “อากฺขมท ภนุเต” ผู้แก่พรรษากว่าพึงว่า
แต่บท “อากฺขมท” ถึงบท “ภนุเต” พึงนั่งถึงบท ต่อไปพึงรู้โดยนัยนี้

คำแปล “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย, (ข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย),
บัดนี้แล ผ้ากฐินกับทั้งบริวารอันนี้ เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ในกาลอันควรกราน
กฐินนั้นแหละ (ในกาลอันควรแก่ลาตไม้ตะเคิงที่เดียว), ก็พระผู้มีพระภาค
เจ้าได้ทรงอนุญาตการกรานกฐิน แก่ภิกษุทั้งหลาย ผู้ได้อยู่จำพรรษาแล้ว
ด้วยผ้าที่เกิดขึ้นแล้วอย่างนี้ ในกาลเช่นนี้, อาศัยการกรานกฐินไรเล่า เป็น
เหตุอันสงฆ์ ๕ จักสำเร็จแก่สงฆ์ ผู้ปรารถนาอยู่. คือเที่ยวไปด้วยไม่ต้อง
บอกลา ๑ เทียวจาริกไปด้วยไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ ๑ จันฉณะโคจร
ได้ ๑ เก็บบอติเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา ๑ จีวรลาภเกิดขึ้นในอวาสนั้น
จักเป็นของได้แก่พวกเธอ ๑ ทั้งจีวรกาล ของเธอเหล่านั้นจักได้ทำให้เป็นกาล
มาก ยืดออกไปในฤดูเหมันต์ ๔ เดือน. ก็บัดนี้ สงฆ์ปรารถนาจะกรานกฐิน,
หรือไม่ปรารถนา?

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ปรารถนา
จะกรานกฐินนั้นอยู่”

(องค์ที่ ๒ ว่าดังนี้)

“โส โข ปน ภนุเต กถินตุถาริ, ภควตา ปุคฺคตฺตฺส อตุถารวส-
เนว อนุลฺลาต, นาลฺลตฺตฺร ปุคฺคตฺตฺส อตุถารา อตุถตฺ โทติ กถินนฺติ ทิ
วฺตุตฺ ภควตา, น สฺวโฆ วา ลโฆ วา กถินํ อตุถรติ, สฺวณฺตฺส จ คณฺตฺส จ
สวามคฺคิยา ปุคฺคตฺตฺสว อตุถารา, สฺวณฺตฺสปี คณฺตฺสปี ตฺตฺสว ปุคฺคตฺตฺสปี
อตุถตฺ โทติ กถินํ, อิทานิ กถฺตฺสิมฺ กถินทฺตฺสํ ทตฺตฺสว กถินํ อตุถริตุํ, โย
ชิลฺลณจิวโร วา ทุพฺพลจิวโร วา, โย วา ปน อุตฺตฺสทิตฺตฺสติ อชฺชว จิวรกมฺมํ
นิฏฺฐาเปตุวา, สฺพพฺวิธานํ อปฺริหาเปตุวา กถินํ อตุถริตุํ, สฺมตฺโต
ภวิตฺตฺสติ.”

(สงฆ์พึงนั่งอยู่)

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็การกรานกฐินนั้นแล พระผู้มีพระภาค
เจ้าได้ทรงอนุญาต ด้วยอำนาจแห่งความกรานของบุคคลอย่างเดียว, เพราะ
พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่ากฐินไม่เป็นอันกรานแล้ว นอกจากการ
กรานแห่งบุคคลดังนี้. สงฆ์หรือคณะก็หากกรานได้ไม่, เพราะอาศัยความ
กรานกฐินแห่งบุคคล โดยความพร้อมเพรียงแห่งสงฆ์ด้วย แห่งคณะด้วย
กฐินแห่งสงฆ์แห่งคณะแห่งบุคคลนั้น เป็นอันสงฆ์และคณะและบุคคลนั้นได้
กรานแล้ว. ก็บัดนี้ เราทั้งหลายจักให้ ผ้ากฐินนี้แก่ภิกษุรูปใด เพื่อจะกราน
กฐิน. ภิกษุใดมีจีวรเก่าคร่ำคร่าหรือมีจีวรภาพพลภาพ, ก็หรือว่าภิกษุใดจัก
อาจหาญ จักเป็นผู้สามารถเพื่อจะให้จีวรกรรมสำเร็จในวันนี้และ ไม่ให้
วิธีทั้งปวงเสื่อมแล้ว กรานกฐินได้.”

(องค์ที่ ๓ ว่าดังนี้)

อิธ อมฺเหสุ อายตฺมา (อิตุอนุนาโม), สฺพพมฺหุลลโลก พหุสุตฺโต
ธมฺมธโร วินยธโร, สฺพรหฺมจวรินฺ สนฺทตฺตฺสโลก สฺมาทปโลก สฺมุตฺเตชฺชโลก
สฺมปทฺสโลก, พหุณฺนํ อจฺจริโย วา อฺปฺชฌาโย วา ทฺตฺวา โอิวาทโลก
อนุสาสะโลก, สฺมตฺโต จ ตํ ตํ วินยกมฺมํ อวิโลกเปตุวา กถินํ อตุถริตุํ.

มณฑลวามทเมวํ สหุโพยํ สฺงโฆ อิมํ สปริวารํ กฉินทฺตุสฺสํ, อายสุมโต (อิตฺตณฺนามสฺส) ทาทฺตุกาโม, ศสฺสมิํ กฉินํ อตฺตธณฺเต, สหุโพยํ สฺงโฆ สมฺมุทเทว อญฺโหมทิสฺสตี, อายสุมโต (อิตฺตณฺนามสฺส) อิมํ สปริวารํ กฉินทฺตุสฺสํ ทาทฺตุ, รุจฺจติ วา โน วา สหุทฺตุสฺสิมสฺส สฺงมฺสฺส?”

สงฆ์พึงรับว่า “รุจจะติ ภาณเต”

คำแปล “บรรดาเราทั้งหลาย ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้), ท่านมีพระมาชูกาตมากกว่าสงฆ์ทั้งปวง เป็นพหูสูตทรงธรรม ทรงวินัย, แสดงให้เพื่อนพรหมจรรย์เห็นจริง ได้รับความปฏิบัติให้อาจหาญ ให้รื่นเริง (ในสัมมาปฏิบัติ), และเป็นอาจารย์ หรือเป็นอุปัชฌายะ เป็นผู้ให้อิโวาทสั่งสอนแก่กฤหัสถ์ บรรพชิตเป็นอันมาก. อนึ่ง สามารถเพื่อจะกรานกฐิน ไม่ให้วินัยกรรมนั้นๆ กำเริบ. ข้าพเจ้าสำคัญว่า สงฆ์ทั้งปวงนี้ปรารถนาจะให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้, แก่ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้), เมื่อท่านนั้นกรานกฐินอยู่, สงฆ์ทั้งปวงนี้จักอนุโมทนาโดยชอบทั่วกัน, การให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้, แก่ท่าน (ชื่อนี้), ย่อมชอบหรือไม่ชอบแก่สงฆ์ทั้งปวง?”

“ชอบละ คำข้า”

(องค์ที่ ๔ ว่าดังนี้)

ยถิ อายสุมโต (อิตฺตณฺนามสฺส), อิมํ สปริวารํ กฉินทฺตุสฺสํ ทาทฺตุ, สหุทฺตุสฺสิมสฺส สฺงมฺสฺส รุจฺจติ, สาทฺธุ ภาณเต สฺงโฆ, อิมํ กฉินทฺตุสฺสปริวาร-ภูตํ ติจีวรํ วตฺตสวาทิสฺสจฺจิตฺติกาย อคฺคาเทตฺวา, อายสุมโต (อิตฺตณฺนามสฺส) อิมินา อปฺโลคเนน ทาทฺตุ, กฉินทฺตุสฺสํ ปน อปฺโลคเนน ทิยฺยมานปี น รุหตี, ศสฺสมา ตํ อิทานิ ลตฺตติทฺตุติเยน กมฺเมเนน อคฺคฺคาเปเนน สานารเกน, อายสุมโต (อิตฺตณฺนามสฺส), เทมาติ กมฺมุทฺตนิฏฺฐานํ กโรตฺตุ.”

สงฆ์พึงรับว่า “สาธุ ภาณเต”

คำแปล “ถ้าการใช้ผ้ากฐินกับบริวารนี้, แก่ท่าน (ชื่อว่า), ควรชอบแก่สงฆ์ทั้งปวงนี้ไซ้, ขอสงฆ์จงให้ผ้าไตรซึ่งเป็นบริวารของผ้ากฐินไตรนี้

แก้ท่าน (ชื่อนี้), ด้วยการอุปโลกน์นี้เกิด อ้อทำให้ต้องถือเอาตามลำดับจำนำ
พระฉายาเลย. ก็แลผ้ากฐินแม้ศัพท์จะให้ด้วยอุปโลกน์ก็ไม่ขึ้น. (ต้องให้ด้วยญัตติ
ทุกขกรรมนั้นจึงขึ้น) เพราะฉะนั้น บัดนี้ ขอศัพท์จงทำกรรมต้นนิษฐานว่าเรา
ทั้งหลายให้ผ้ากฐินนั้น, แก้ท่าน (ชื่อนี้), ด้วยญัตติทุกขกรรม อันไม่กำเร็บ
อันควรแก่ฐานะ ฌ กาลบัดนี้แล.

“ศีละ คำข้า”

คำอธิบาย

๒ บทว่า “อิตุอนุนาม” และ “อิตุอนุนามตฺส” ที่วงเล็บไว้ นั้น
ให้เปลี่ยนตามชื่อฉายาท่านผู้จะกรานกฐินตัวอย่างเช่น ท่านผู้กรานกฐินชื่อ
สุมจฺจโล ถ้าในวงเล็บว่า “อิตุอนุนาม” ก็เปลี่ยนเป็น “สุมจฺจโล” ถ้าใน
วงเล็บว่า “อิตุอนุนามตฺส” ก็เปลี่ยนเป็น “สุมจฺจลตฺส” ดังนี้ทุกแห่งไป

แต่ถ้าท่านผู้จะกรานกฐินมีราชทินนาม เป็นพระราชาคณะหรือ
พระครู เป็นต้น ก็ให้ใช้ชื่อราชทินนามนั้นๆ แทนชื่อฉายา

บทว่า “สพฺพมหฺลโล” นี้สำหรับท่านผู้กรานกฐินแก่พระฉายาในสงฆ์
ถ้าในสงฆ์มีภิกษุผู้มีพระฉายาแก้กว่าท่านให้ยกเสียไม่ต้องว่า

คำว่า “พหุณฺโณ อจฺริโย วา อุปฺชฌาโย วา พุทฺธา” ดังนี้ นั้น ถ้า
ท่านผู้กรานนั้นเป็นแต่อาจารย์ของภิกษุทั้งหลายจงว่า “พหุณฺโณ อจฺริโย
พุทฺธา” ถ้าเป็นอุปัชฌายะจงว่า “พหุณฺโณ อุปฺชฌาโย พุทฺธา” ถ้าเป็นทั้ง ๒ อย่าง
จงว่าตามแบบ

คำอุปโลกน์จบแก้ท่านนี้

ญัตติทุกขกรรมวาจา

(๑) นโม ตตฺส ภควโต อรหโต สฺมมา สฺมฺพุทฺทตฺส. นโม ตตฺส

(๒) ภควโต อรหโต สฺมมา สฺมฺพุทฺทตฺส

(๓) นโม ตถุสส ภควโต

(๔) อรหโต สุมมา

(๕) สัมพุทธุสสุต

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น.

“สุตฺตาคฺคฺ เม ภนฺเต สจฺโฆ. อิทํ สจฺจสุตฺต กจฺจินทุสฺสํ อฺปฺปฺพนฺ. ยถิ สจฺจสุตฺต ปฺตฺตกคฺคฺ, สจฺโฆ อิมํ กจฺจินทุสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺตฺตฺนฺนามสุตฺต), ททฺยย กจฺจํ อคฺคฺริคฺคฺ, เอตฺถ ลคฺคฺติ.

สุตฺตาคฺคฺ เม ภนฺเต สจฺโฆ. อิทํ สจฺจสุตฺต กจฺจินทุสฺสํ อฺปฺปฺพนฺ, สจฺโฆ อิมํ กจฺจินทุสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺตฺตฺนฺนามสุตฺต), ทคฺติ กจฺจํ อคฺคฺริคฺคฺ. ยสุตฺตฺตฺนฺมโต ขมฺติ, อิมฺสฺส กจฺจินทุสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺตฺตฺนฺนามสุตฺต), ทานํ กจฺจํ อคฺคฺริคฺคฺ, โส คฺคฺคฺคฺคฺ, ยสุตฺตฺตฺนฺมโต ขมฺติ, โส ภเวสฺสย. ทินฺนํ อิทํ สจฺจเมว กจฺจินทุสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺตฺตฺนฺนามสุตฺต), กจฺจํ อคฺคฺริคฺคฺ. ขมฺติ สจฺจสุตฺต, ตฺตฺตฺมา คฺคฺคฺคฺ, เอวเมคฺคฺ ธวณฺณมิ,

คำแปล "ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินนี้ เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์, ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, สงฆ์พึงให้ผ้ากฐินนี้แก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อจะกรานกฐิน, นี่เป็นญัตติ. (คือคำเสนอ)

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. ผ้ากฐินนี้เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ สงฆ์ให้ผ้ากฐินนี้แก่ท่าน (ชื่อนี้), เพื่อจะกรานกฐิน ขอบแก่ท่านใด, ท่านผู้นั้นเป็นผู้หนึ่ง. ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด, ท่านผู้นั้นพึงพูด. ผ้ากฐินนี้อันสงฆ์ให้แล้วแก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อกรานกฐิน. ช่อมขอบแก่สงฆ์, เหตุนั้นสงฆ์จึงมีอยู่. ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอาการ อย่างนี้.

จบ ญัตติทุติยกรรมวาจาทำน้

กฐินัตถาวรวิธี

ภิกษุอุปถัมภ์ของศั ๘ ประการ ควรรับเป็นผู้กรานกฐิน คือ

๑. รู้จักบุพพกรรม
๒. รู้จักถอนไตรจีวร
๓. รู้จักอธิษฐานไตรจีวร
๔. รู้จักกราน
๕. รู้จักมาติกา คือหัวข้อแห่งการเคาะกฐิน
๖. รู้จักปฐิโพธ กังวลเป็นเหตุยังไม่เคาะกฐิน
๗. รู้จักการเคาะกฐิน
๘. รู้จักอานิสงส์กฐิน

บุพพกรรมแห่งการกรานกฐิน

ภิกษุได้รับผ้ากฐินแล้ว พึงทำบุพพกรรมให้แล้วเสร็จในวันนั้น ชุระอันจะพึงกระทำเบื้องต้นแห่งการกรานกฐิน เรียกว่าบุพพกรรมมี ๗ คือ

๑. ซักผ้า
๒. กะผ้า
๓. ตัดผ้า
๔. เนาหรือต้นผ้าที่ตัดแล้ว
๕. เข็บเป็นจีวร
๖. ซ้อมจีวรที่เข็บแล้ว
๗. ทำกัปปะ คือ ฟินทุ

คำกรานกฐิน

เมื่อสวคอุปกโลคนผ้ากฐินจบและทำบุพพกรรมเสร็จแล้ว ผ้ากฐินนั้นทำเป็นจีวรชนิดใด พึงปัจจุทธรรม์ (ถอน) จีวรชนิดนั้นของเดิม แล้วอธิษฐานจีวรใหม่โดยชื่อนั้น วิธีถอนท่านให้ยกผ้าเก่าทับผ้าใหม่แล้วกล่าวคำถอนว่า

อิมัง ดังฆาฏิง ปัจจุทชะรามิ

อิมัง อุตตะราสังคัง ปิจจุตตะรามิ

อิมัง อันตะระวาสะกัง ปิจจุตตะรามิ

จะถอนส้นใด ฟังกสาวแต่ฝ่าส้นนั้นโดยเฉพาะ เมื่อถอนแล้วอธิษฐาน
ฝ่าใหม่ ท่านให้ยกฝ่าใหม่กับฝ่าเก่า แล้วกล่าวคำอธิษฐาน ยกตัวอย่างเช่น
อิมัง สังฆาญิง อะธิษฐามิ

จะอธิษฐานฝ่าส้นใด ฟังกสาวแต่ส้นนั้นโดยเฉพาะ เมื่อกราบให้หัน
หน้าไปทางพระประธาน กราบ ๓ ครั้ง ตั้งนะโม ๓ จบ แล้วว่า คำกราบให้
สงฆ์ได้อินทั่วกัน ว่าดังนี้

อิมายะ สังฆาญิยา กะฐินัง อัตตะรามิ (สังฆาญิ)

อิมินา อุตตะราสังคเณะ กะฐินัง อัตตะรามิ (ฝ่าจีวร)

อิมินา อันตะระวาสะเณะ กะฐินัง อัตตะรามิ (ฝ่าสบง)

ข้าพเจ้ากราบกฐินด้วยฝ่าสังฆาญิ ฝ่าห่ม หรือฝ่าบุ่งส้นนี้

(ถ้าจะกราบส้นไหนก็ออกชื่อส้นนั้น)

คำเสนาอนุโมทนา กฐิน

“อตุลลํ อาวุโส สงฺฆสฺส กฐินํ, ธมฺมิโก กฐินตุจฺจาโร อนุโมทอ

ถ้าอ่อนกว่าผู้อนุโมทนา แม้รูปหนึ่งว่า “ภานุเต” แทน “อาวุโส”

ถ้าเท่ากับภิกษุรูปเดียวที่อ่อนกว่า ฟังว่า “อนุโมทาทิ” แทน “อนุโมทอ”

คำแปล “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย กฐินของสงฆ์ ข้าพเจ้ากราบ
เสร็จแล้ว การกราบกฐินชอบกรรมของท่านทั้งหลายอนุโมทนาเถิด”

คำอนุโมทนาภจฺจฺน

ว่าทีละรูป "อตุลตํ ภนฺเต สขฺยสฺส กจฺจํ, ชมฺมิโก
กจฺจํตุลาโร อนุโมทามิ"

ว่าพร้อมกัน "อตุลตํ ภนฺเต สขฺยสฺส กจฺจํ, ชมฺมิโก
กจฺจํตุลาโร อนุโมทามิ"

ถ้าแก่กว่าผู้ภจฺจฺนให้ว่า "อาวุโส" แทน "ภนฺเต"

คำแปล "ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภจฺจฺนของสงฆ์ท่านภจฺจฺนเสร็จแล้ว การภจฺจฺน
ภจฺจฺนชอบธรรม ข้าพเจ้าอนุโมทนา"

ทำกัปปิยะ (๑) (๒)

มีพระพุทธภาษฺญาคให้บริโศกผลไม้ม้ ด้วยสมณกัปปะกรรมที่ควร
แก่สมณะ ๕ คือ

๑. ผลจคด้วยไฟ
๒. ผลจคด้วยศัศตรา
๓. ผลจคด้วยเล็บ
๔. ผลไม้ม้ไม่มีพืช
๕. ผลมีพืชจะพืงปลัองเสียได้

พืช มีรากไม้ม้เป็นต้นซึ่งเกิดอยู่ในที่ชื่อว่า ภูตคาม เป็นวัตถุแห่ง
ปาจิตติย์ พืชนั้นเมื่อพรากให้พ้นจากที่แล้ว ชื่อว่า พืชคาม เป็นวัตถุแห่ง
ทุกกฏ พืชคามนั้น เมื่อจะบริโศกพืงบังคับอนุปสัมบันว่า "กนุปิยํ กโรหิ"
ท่านจงทำกัปปิยะดังนี้ เสียอีกแล้วจึงบริโศก เมื่อเป็นเช่นนี้ ชื่อว่าให้พ้นจาก

---

(๑) บุพพสิททชาวรรณนา หน้า ๔๔๑-๔๔๓

(๒) วินัยนุช เล่ม ๑ หน้า ๑๓๐

พืชคาม ก็และจะทำกับปีษะนั้นซึ่งทำด้วยไฟ หรือคัสตรา หรือเสียบ โดยการจด หรือแทง หรือตัดด้วยงวงยอ เข้าในประเทศอันหนึ่งแห่งพืชนั้น ในทาง ปฏิบัติมักให้อบสุกด้วยไฟเสียบจิก หรือเตี๊ยะให้ขาด กล่าวว่ “กบปียั ภนุเต” ทำกับปีษะผลมะขวิด เป็นต้น พืชข้างในหลุดจากกะลาคลอนอยู่ พึ่งให้ ต่อชออกทำกับปีษะ ถ้าติดกันอยู่ไซ้ จะทำแม้ในกะลา ก็ควร ก็แลผลอันใด เป็นของอ่อนไม่มีพืช และผลใดที่มีพืชปล่อนออกเสียบริโลกไต้ก็กิจที่จะทำ กับปีษะในผลไม้นั้นไม่มี.

กาลิก ๔

ของที่จะพึงกินกินให้สง่าคอกไป ท่านเรียกว่า กาลิก เพราะเป็น ของมีกำหนดให้ใช้ชั่วคราว จำแนกเป็น ๔ อย่าง

๑. ยาวกาลิก เป็นของที่ให้บริโลกไต้ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน มีโภชนะ ๕ คือ ข้าวสุก ขนมกุ่มมาส (ขนมสด) สัตตุ (ขนมแห้ง) ปลา เนื้อ นอกจากนี้ยังมี นมสด นมต้ม ผลไม้ เป็นต้น

๒. ยามกาลิก เป็นของที่ให้บริโลกไต้วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ได้แก่ ปานะ คือน้ำสำหรับดื่มที่คั้นและกรองด้วยผ้าละเอียดคอกออกจากผลไม้ ที่ไม่ใช่ธัญพืช (จำพวกข้าว ถั่ว เผือก มัน) เช่น มะม่วง ชมพู ลูกหว้า กล้วย มะขาง ลูกจันทร์ องุ่น ฝรั่ง มะปราง ลิ้นจี่ ฯลฯ ปานะนี้ ให้ใช้ผล ไม้สุกขนาดไม่ใหญ่กว่าผลมะตูม ห้ามต้มด้วยไฟ เป็นของที่อบสุกทำ จึงควร อรุ่มใหม่ขึ้นแล้วเป็นสันนิธิ ถ้านำมาจันอีกเป็นอาบัตินทุกกฎ

๓. ถัดตหะกาลิก เป็นของที่ให้บริโลกไต้ ๑ วัน นับตั้งแต่วันรับ ประเคน ได้แก่ เกสั ๕ คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ถ้าภิกษุ รับประเคนล่วง ๑ วันแล้ว ต้องสละแก่ผู้อื่น ถ้าได้เกสัที่สละแล้วคืนมา ท่านห้ามจัน แต่ให้ใช้ในงานนอกเช่น ตาโมไฟ ผสมสี หรือทาภาไต้

๕. ยาวชีวิต เป็นของที่ให้บริโศกได้เสมอไป ไม่จำกัดกาลจำพอกษา และใช้ประกอบเป็นยาเช่น รากไม้ ใบไม้ ผลไม้บางชนิด ขางไม้ เกลือ เป็นต้น

กาลิกระคนกัน

๑. ยามกาลิก ดัดดาทกาลิก ยาวชีวิต ๓ นี้ สิ่งใดสิ่งหนึ่งรับประทานไว้ในวันนั้นด้วยกับกับยามกาลิก ย่อมควรในกาล ไม่ควรในวิกาล

๒. ดัดดาทกาลิก ยาวชีวิต ๒ นี้ สิ่งใดสิ่งหนึ่งรับประทานในวันนั้นด้วยกับกับยามกาลิก ย่อมควรในยาม คือ วันหนึ่งไปจนชั่วรุ่ง สว่างยามไปคือ ถึงอรุณใหม่ไม่ควร

๓. ยาวชีวิต รับประทานกับ ดัดดาทกาลิก ควร ๗ วัน สว่าง ๗ วัน ไปไม่ควร

กาลิกใดๆ มีรสไม่ระคนปนกัน กาลิกนั้นๆ แม้รับประทานด้วยกันจะบริสุทธหรืออย่างไร ค้างหรือปอกเสียอย่างนั้นแล้ว และบริโศกตามกาลแห่งกาลิกนั้นๆ ก็ควร ถ้าแสมีสอนจิตระคนกันไซ้ไร ไม่ควร

ยามกาลิก ยามกาลิก ๒ นี้ เก็บไว้ในอกับปีชงกุฎี แม้เป็นของสงฆ์ชื่อว่าอันโตวฤทธะ แปลว่า อยู่ในภายใน หุงคัมให้สุกในอกับปีชงกุฎี ชื่อว่าอันโตปัลลวะ แปลว่า สุกในภายใน ภิกษุหุงคัมให้สุกเอง ชื่อว่า สามะปัลลวะ แปลว่า ให้สุกเอง ทั้ง ๓ อย่างนี้เป็นวัตถุแห่งทุกกฏ ห้ามไม่ให้จับ

ยามกาลิก ที่เก็บไว้ในอกับปีชงกุฎี ไม่เป็นอันโตวฤทธะ หุงคัมในนั้นไม่เป็นอันโตปัลลวะ แต่ทำเองในนั้น คงเป็นสามะปัลลวะ ท่านห้าม. แต่จะอุ้มของที่คนอื่นทำสุกแล้วท่านอนุญาต

หลวงเสออุปัชฌายาจารย์มหาเถรญาณวิเศษ
พระตฤาตศ เป็นเจ้าสังฆผู้ขึ้นเอกทางแห่งนั้น
ผู้บำเพ็ญสมาธิในทางสายนี้ ที่ตั้งแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
(มหาเถรญาณวิเศษธรรมบาล)

มหาปเทศ ๔

๑. สิ่งใดไม่ได้ทรงห้ามไว้ว่าไม่ควร แต่เข้ากันกับสิ่งเป็นอภัยปิยะ
ขัดกันต่อสิ่งเป็นภัยปิยะ สิ่งนั้นไม่ควร.

๒. สิ่งใดไม่ได้ทรงห้ามไว้ว่าไม่ควร แต่เข้ากันกับสิ่งเป็นภัยปิยะ
ขัดกันต่อสิ่งเป็นอภัยปิยะ สิ่งนั้นควร.

๓. สิ่งใดไม่ได้ทรงอนุญาตไว้ว่าควร แต่เข้ากันกับสิ่งเป็นอภัยปิยะ
ขัดกันต่อสิ่งเป็นภัยปิยะ สิ่งนั้นไม่ควร.

๔. สิ่งใดไม่ได้ทรงอนุญาตไว้ว่าควร แต่เข้ากันกับสิ่งเป็นภัยปิยะ
ขัดกันต่อสิ่งเป็นอภัยปิยะ สิ่งนั้นควร.

ภิกษุไม่ควรฉันเนื้อ ๑๐ อย่าง

๑. เนื้อมนุษย์

๒. เนื้อช้าง

๓. เนื้อม้า

๔. เนื้อสุนัข

๕. เนื้องู

๖. เนื้อราชสีห์

๗. เนื้อหมี

๘. เนื้อเสือโคร่ง

๙. เนื้อเสือขาว

๑๐. เนื้อเสือเหลือง

ลักษณะของการประเคนมืองค์ ๕ คือ

๑. สิ่งของพอมัชฌิมบุรุษยกขึ้นได้

๒. ภิกษุรับของมันด้วยกายหรือเนื่องด้วยกาย

๓. ผู้ให้และผู้รับน้อมเข้ามา

๔. เทวดา มนุษย์ หรือ สัตว์เร่จรจมานประเคนให้

๕. หัตถบาตปรากฏ (ระยะห่างในการประเคนไม่เกิน ๒ ศอกคืบ)

วัตถุนามาส

คือสิ่งที่มีโทษไม่ควรและต้องมี ๖ อย่าง ดังนี้

๑. ข้าวเปลือกและผลไม้อันเกิดอยู่ในที่
๒. ผู้หญิง กระเทย เครื่องแต่งกายของคนเหล่านี้ ตุ๊กตาหญิง
สัตว์เครื่องงานเทศเมื้อย
๓. ทอง เงิน มุกตม มณี ไพฑูรย์ ประพาฬ ทับทิม บุษราคัม สังข์
ที่ขัดแล้ว ศิลาชนิดดี เช่น หยก โมรา
๔. ศัสตราวุธต่างๆ ที่ใช้ทำร้ายชีวิตร่างกาย
๕. เครื่องคักสัตว์น้ำ สัตว์บก
๖. เครื่องประโคม คนตรี

อัฐยวรรต ๑๓

(เครื่องขัดเกลากิเลส ๑๓ ประการ)

หมวดที่ ๑ : ปฏิบัติด้วยจิวร

๑. ปังตุลิกังคะ   ถือกทรงผ้าบังสุกุลเป็นวัตร
๒. เตจิวะริกังคะ   ถือกทรงเพียงไตรจีวรเป็นวัตร

หมวดที่ ๒ : ปฏิบัติด้วยบิณฑบาต

๓. ปิณฑะปาติกังคะ   ถือกเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร
๔. สัณฑะนจาริกังคะ   ถือกเที่ยวบิณฑบาตไปตามแถวเป็นวัตร
๕. เอกาถะนิกังคะ   ถือกนั่งฉัน ณ อาสนะเดียวเป็นวัตร
๖. ปิตตะนิลลิกังคะ   ถือกฉันเฉพาะในบาตรภาชนะเดียวเป็นวัตร
๗. ขะตุปัจฉิมภัตติกังคะ   ถือกห้ามภักต้อนนำมาถวายเมื่อถวายหลัง
เป็นวัตร

คำอาราธนาธรรม

พร้ามา จะ โลกธาปะตี สหัมปะติ, กัตถุระตี อันธวะรัง
อะยาอะอะ, ตันตีระ ตัตตาปะระชัคคะธาติกา, เทเสตุ ฐัมมัง
อะนุกัมปิมัง ปะชัง.

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัททะสัคคตาเย), ทิสระเธนะ สหะ
ปีตุจะ สีตานิ ยาจามะ.

ทุคคัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัททะสัคคตาเย), ทิสระเธนะ
สหะ ปีตุจะ สีตานิ ยาจามะ.

ตะคคัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัททะสัคคตาเย), ทิสระเธนะ
สหะ ปีตุจะ สีตานิ ยาจามะ.

อีกนัยหนึ่ง คำอาราธนาศีล ๕ เป็นนิจจะศีล

มะยัง ภันเต, ทิสระเธนะ สหะ ปีตุจังคะสัฆันนาคะตัง,
นิจจะสีลัง ยาจามะ.

ทุคคัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระเธนะ สหะ ปีตุจังคะ-
สัฆันนาคะตัง, นิจจะสีลัง ยาจามะ.

ตะคคัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระเธนะ สหะ ปีตุจังคะ-
สัฆันนาคะตัง, นิจจะสีลัง ยาจามะ.

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัทฺษะณัฏฺฐายะ), ติธะระณณะ สหะระ
อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ.

ทุคฺคิยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัทฺษะณัฏฺฐายะ), ติธะระณณะ
สหะระ อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ.

ตะคฺคิยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัทฺษะณัฏฺฐายะ), ติธะระณณะ
สหะระ อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ.

คำอาราธนาอุโบสถศีล

มะยัง ภันเต, ติธะระณณะ สหะระ อัญฺฐังคะสสะมันนาจะตัง,
อุโปสสะถัง ยาจามะ. (๑ ทน)

คำอาราธนาศีลเหล่านี้ นิยมใช้ในเวลาดำเนินสมาทานมากคน ถ้าคนเดียว
พึงเปลี่ยยนคำว่า มะยัง เป็น อหัง และคำว่า ยาจามะ เป็น ยาจามิ.

คำอธิบาย

คำอาราธนา บางท่านใช้ตัดคำว่า (วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัทฺษะณัฏฺฐายะ) ออก
เช่นนี้ก็ใช้ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ พึงทราบความ ต่างกันที่มีคำว่า วิสุทฺธ วิสุทฺธ
รัทฺษะณัฏฺฐายะ นั้น หมายความว่าต่างคนต่างรักษาอย่างหนึ่ง ต่างคน
ต่างขออย่างหนึ่ง ขอให้ให้ที่ละสิกขาบทอย่างรวมเทียบปัจเจกสมาทาน เมื่อ
ล่วงสิกขาบทไหน ขาดเฉพาะสิกขาบทนั้น สิกขาบทอื่นไม่ขาด ถ้าสมาทานรวม
สิกขาบทใดบทหนึ่งขาดไป ก็ขาดทั้งหมด

แต่บางสำนักนิยมตัดคำว่า วิสุทฺธ วิสุทฺธ รัทฺษะณัฏฺฐายะ ออก.

สรณคณัน์ และ คีล

เบญจคีล (คีล ๕)

นมัสการ

นโม ตัสส ภะคะวะโต อรรถะโศ ตัมมาตัมพุทฺธัสส.
นโม ตัสส ภะคะวะโต อรรถะโศ ตัมมาตัมพุทฺธัสส.
นโม ตัสส ภะคะวะโต อรรถะโศ ตัมมาตัมพุทฺธัสส.

สรณคณัน์

	พุทฺธัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	ติระระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	ติระระณัง	คัจฉามิ

ถึคขาบท ๕

ป้าณาติป้าตา เวระมะณี ถึคขาปะทัง สะมาถึยามิ
อะทึนนาทานา เวระมะณี ถึคขาปะทัง สะมาถึยามิ
กาเมสุมิฉฉาฉารา เวระมะณี ถึคขาปะทัง สะมาถึยามิ
มุถึวาทา เวระมะณี ถึคขาปะทัง สะมาถึยามิ
สุธาเมระยะมัจฉะปะมาทัญญูถึนา เวระมะณี ถึคขาปะทัง สะมาถึยามิ

ท้ายศีล

ก. แบบปกติ

อิมานิ ปิญจะ สีลขาปะทานิ, สีลนระ ตูละตัง ยันติ, สีลนระ โภคะถัมปะทา, สีลนระ นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสชเชย.

ข. แบบนี้จะศีล

อิมานิ ปิญจะ สีลขาปะทานิ, นิจจะสีลระวะเสนระ สาธุคัง รักขิตัพพานิ, (รับว่า อามะ ภันค) สีลนระ ตูละตัง ยันติ, สีลนระ โภคะถัมปะทา, สีลนระ นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสชเชย.

อีกอย่างหนึ่ง นำให้สมภทานรวมว่า “อิมานิ ปิญจะ สีลขาปะทานิ สมะทียมมิ” มีที่ใช้ในบางโอกาส เช่น ในเวลาแสดงตนเป็นพุทธมามกะ แต่ไม่ต้องว่าคำลงท้ายศีลดังกล่าวแล้ว.

ศีล ๘ และอุโบสถศีล

(นมัสการ และสรณคมน์ เหมือนศีล ๕)

สิกขาบท ๘

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

อะปรัหฺมจะเรริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

สุราเมรณฺยมฺหฺชฺชปะมาทฺฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

วิกาละโภชณา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

นัจจะสีตระวาทิตะวิสุกะทิสฺสณะมาลา คันธะวิเลปะนะชาระณะ มัลลทนะวิภูสณฺฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

อุจจาละยณะมกทละยณา เวระมะณี สิกขาปะทัง สมะทียมมิ.

ท้ายศีล ๘

ก. แบบปกติ

อิมานิ อัญฺฐะ สิกขาปะทานิ, สีลนะ สุกะตัง ยันติ, สีลนะ โภคะสัมปะทา, สีลนะ นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสชเย.

ข. แบบอุโบสถศีล

เมื่อเวลาสมาทานสิกขาบทจบแล้ว พึงนำให้ว่าคำสมาทาน ดังนี้
อิมัง อัญฺฐังคะสะมันนาจะตัง, พุทธะปัลลิวุตตัง อุโปสะถัง,
อิมัญฺจะ รัตติง อิมัญฺจะ ทิวะลัง, สัมมะทเว อะภิรัคชิตุง สะมาทิมมิ.
(แปลว่า) ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งอุโบสถศีล, ที่พระพุทธเจ้าได้ ทรงบัญญัติไว้แล้วนี้ อันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ดังได้สมาทานมาแล้วนี้, เพื่อจะรักษาไว้ให้ดี ไม่ให้ขาด ไม่ให้ทำลาย, ตั้งวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ณ เวลานั้น.

ท้ายศีลอุโบสถ

อิมานิ อัญฺฐะ สิกขาปะทานิ, อัครัง รัตติทิวัง อุโปสะถะวะเสนะ สาธุกัง รัคชิตัพพานิ, (ผู้สมาทานรับว่า อามะ ภันเต) สีลนะ สุกะตัง ยันติ, สีลนะ โภคะสัมปะทา, สีลนะ นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสชเย.

คำแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

เอสาหัง ภันเต, สุนิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สะระลัง กัจจามิ, อัมมัญฺจะ ภิกขุลังอิมัญฺจะ, อุปาสะถัง (อุปาสิกัง) มัง สังโฆ ชาเรตุ, อัคระ ตลเค ปาณูปะตัง สะระลัง คะตัง.

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ, ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้เสด็จดับขันธปรินิพพานนานแล้วกับทั้งพระธรรมและ พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่ง ที่ระลึกกำจัดภัยได้จริง ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นอุปาสก (อุปาสิกา) ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

คำชักผ้าบังสุกุล

“อิมัง ปงสุกุลจีวรํ อสุทามิกํ มยุทํ ปาปฺพณาติ”

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สปะระริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสละ,
โธโธชะยามะ, สาทู โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ. อิมานิ, ภัตตานิ,
สปะระริวารานิ, ปะฐักคัณทาคู, อัมหากัง, ทังมะรัตตัง, ทิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหาร กับ
ทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ
ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลาย เหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายสังฆทานอุทิศ

อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สปะระริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสละ,
โธโธชะยามะ, สาทู โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ. อิมานิ, ภัตตานิ,
สปะระริวารานิ, ปะฐักคัณทาคู, อัมหากัญญะ, มาตานิตุอาทั้นญะ,
ญาคะกานันญะ, กาละกะคานัง, ทังมะรัตตัง, ทิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหารกับทั้ง
เครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งภัตตาหาร
กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์
และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย และแก่ญาติทั้งหลาย มีมารดาบิดา
เป็นต้น ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้าป่า

(แต่พระสงฆ์ ๔ รูปขึ้นไป)

อิมานิ มะยัง ภันเต, ป็งสุกฺกุละจีวะราณี, ตะปะริวารานี, ภิกขุ-
ตั้งฆัตตสະ,* โอโธชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุตั้งโฆ.† อิมานิ,
ป็งสุกฺกุละจีวะราณี, ตะปะริวารานี, ปะฐักคัณหาตุ, อัมหากัง, ทังมะรัตตัง,
หิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าบังสุกุลจีวร
(ผ้าป่า) กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์* ของพระภิกษุ
สงฆ์† จงรับผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

คำอปโลกนสังฆทาน

(ว่านโฆฯ ๓ หน)

ยคุเม ภนฺเต สงฺโฆ ชานาตุ, อโย ปสมภาโล เอรุสฺส ปาปุณาติ,
อเวเสสา ภาคา อเวเสสานัง ภิกขุสามเณรานัง ปาปุณฺณตุ, ยถาสูขั
ปริกฺขุชฺชนตุ. (๓ จบ)

คำอปโลกนอีกแบบหนึ่ง

(ว่านโฆฯ ๓ หน)

ยคุเม ภนฺเต สงฺโฆ ชานาตุ, เอโธ ปสมภาโล เอรุสฺส ปาปุณาติ,
อเวเสสา ภาคา อมฺหากัง ปาปุณฺณตุ, ภิกขุ จ สามเณรา จ คหฺภูตา จ,
ยถาสูขั ปริกฺขุชฺชนตุ, เอโธ ปสมภาโล... ปริกฺขุชฺชนตุ, เอโธ ปสมภาโล
...ปริกฺขุชฺชนตุ. (พระสงฆ์รับพร้อมกันว่า "สาธุ")

เมื่อถวายแต่พระภิกษุ ๑-๓ รูป ไม่ต้องอปโลกน

๑. เปลี่ยนเป็น สีละวันตัสสะ, ท่านผู้มีศีล

๒. เปลี่ยนเป็น สีละวับโต, ท่านผู้มีศีล

บทสวดมนต์พิเศษ

ปาระมี ๓๐ ทัส

(แบบครูบาศรีวิชัย)

- (นำ) หันพระ มายัง พระปาระมี คาทาโย ภาณามะ เสฯ
๑. ทานะ ปาระมี สัมปันโน, ทานะ อุปะปาระมี สัมปันโน,
ทานะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
เมตตาก ไม้ตรี กรุณา มุทิตก อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน, อิติปิโส ภาตะวา.
  ๒. สีละ ปาระมี สัมปันโน, สีละ อุปะปาระมี สัมปันโน,
สีละ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
เมตตาก ไม้ตรี กรุณา มุทิตก อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน, อิติปิโส ภาตะวา.
  ๓. เนกขัมมะ ปาระมี สัมปันโน, เนกขัมมะ อุปะปาระมี
สัมปันโน, เนกขัมมะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
เมตตาก ไม้ตรี กรุณา มุทิตก อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน, อิติปิโส ภาตะวา.
  ๔. ปัญญา ปาระมี สัมปันโน, ปัญญา อุปะปาระมี
สัมปันโน, ปัญญา ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
เมตตาก ไม้ตรี กรุณา มุทิตก อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน, อิติปิโส ภาตะวา.
  ๕. วิริยะ ปาระมี สัมปันโน, วิริยะ อุปะปาระมี
สัมปันโน, วิริยะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
เมตตาก ไม้ตรี กรุณา มุทิตก อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน, อิติปิโส ภาตะวา.

๖. ชั้นดี ปาระมี สัมปันโน, ชั้นดี อุปะปาระมี
 สัมปันโน, ชั้นดี ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.
๗. สัจจะ ปาระมี สัมปันโน, สัจจะ อุปะปาระมี
 สัมปันโน, สัจจะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.
๘. อธิษฐานะ ปาระมี สัมปันโน, อธิษฐานะ อุปะปาระมี
 สัมปันโน, อธิษฐานะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.
๙. เมตตท ปาระมี สัมปันโน, เมตตท อุปะปาระมี
 สัมปันโน, เมตตท ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.
๑๐. อุเปกขา ปาระมี สัมปันโน, อุเปกขา อุปะปาระมี
 สัมปันโน, อุเปกขา ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.
๑๑. ทะสะ ปาระมี สัมปันโน, ทะสะ อุปะปาระมี
 สัมปันโน, ทะสะ ประระมัตตะปาระมี สัมปันโน,
 เมตตท ไมตรี กรุณา มุทิตท อุเปกขา ปาระมี
 สัมปันโน, อิติปิโส ภาคะวา.

พุทฺธัง สรรณัง ทัจฉามิ นมะมามิหังฯ

พระคาถาป้องกันภัยทั้งสิบทิศ
(ของท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร)

๑. บูรพารัศมีง พระพุทธรูปคณัง บูรพารัศมีง พระธัมมเมตัง
บูรพารัศมีง พระสังฆมานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
ธัพพะทุกขั ธัพพะโสภ ธัพพะโรต ธัพพะภัย
ธัพพะเตระหะ เสเนียดัจญโร วิวัณชัยเย ธัพพะระนัง
ธัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๒. อาถเนยรัศมีง พระพุทธรูปคณัง อาถเนยรัศมีง
พระธัมมเมตัง อาถเนยรัศมีง พระสังฆมานัง
ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
ธัพพะทุกขั ธัพพะโสภ ธัพพะโรต ธัพพะภัย
ธัพพะเตระหะ เสเนียดัจญโร วิวัณชัยเย ธัพพะระนัง
ธัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๓. ทักขิณรัศมีง พระพุทธรูปคณัง ทักขิณรัศมีง
พระธัมมเมตัง ทักขิณรัศมีง พระสังฆมานัง
ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
ธัพพะทุกขั ธัพพะโสภ ธัพพะโรต ธัพพะภัย
ธัพพะเตระหะ เสเนียดัจญโร วิวัณชัยเย ธัพพะระนัง
ธัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๔. หรดีรัศมีง พระพุทธรูปคณัง หรดีรัศมีง พระธัมมเมตัง
หรดีรัศมีง พระสังฆมานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
ธัพพะทุกขั ธัพพะโสภ ธัพพะโรต ธัพพะภัย

- สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย สัพพะระนัง
 สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๕. ปัจฉิมรัสมิง พระพุทธรูปคฤง์ ปัจฉิมรัสมิง พระธัมมเมตัง
 ปัจฉิมรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะทุกขั สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย สัพพะระนัง
 สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๖. พายัพรรัสมิง พระพุทธรูปคฤง์ พายัพรรัสมิง พระธัมมเมตัง
 พายัพรรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะทุกขั สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย สัพพะระนัง
 สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๗. อุดรรัสมิง พระพุทธรูปคฤง์ อุดรรัสมิง พระธัมมเมตัง
 อุดรรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะทุกขั สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย สัพพะระนัง
 สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ
๘. อีสานรัสมิง พระพุทธรูปคฤง์ อีสานรัสมิง พระธัมมเมตัง
 อีสานรัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะ ภะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะทุกขั สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย สัพพะระนัง
 สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม รักษันตุ สุรักษันตุ ฯ

๕. อากาศรีสัมมิง พระพุทธรูปคณัง อากาศรีสัมมิง
 พระธัมเมตัง อากาศรีสัมมิง พระสังฆมานัง
 กุกกะโรคะ ภาะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะกุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเตระห์ เสนียตัจญโร วิวัณชัยเย สัพพะธะนัง
 สัพพะลาภัง ภาะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ
๑๐. ปฐวีร์สัมมิง พระพุทธรูปคณัง ปฐวีร์สัมมิง พระธัมเมตัง
 ปฐวีร์สัมมิง พระสังฆมานัง กุกกะโรคะ ภาะยัง วิวัณชัยเย
 สัพพะกุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรต สัพพะภัย
 สัพพะเตระห์ เสนียตัจญโร วิวัณชัยเย สัพพะธะนัง
 สัพพะลาภัง ภาะวันตุ เม รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

“ก่อนเสด็จขึ้นครองพระที่นั่งแปลอโศก
 ภิภษุ ปรีโตตยังตีทอ่า,
 ภิภษุ ผู้ทุติส ไฉไลอวม
 ปรีโตท่อน้ำอวองชาวแผ่นดิน
 อะประแลริฐอระไร”
 (พระปฐมบรมโองการปฐมภิภษุ เสด็จขึ้นราช เสด็จที่ ๑ ภาคที่ ๒ ๗๘๒) ๔
 ฉบับหอสมุดวชิรญาณพิมพ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๒๕๐๓)

* ถ้าสวดให้ผู้อื่นแปลขณ เม เป็น เค

พระคาถามงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ

อิมัสมิง มงคลจักรวาฬทั้ง ๘ ทิศ ประสิทธิ จงมาเป็น
กำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว
อนัตตา ราชะเสมานาเขตเตชะมันตา สะตะโยชนะนะ สะตะ-
สะหัสสานิ พุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิมัสมิง มงคลจักรวาฬทั้ง ๘ ทิศ ประสิทธิ จงมาเป็น
กำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว
อนัตตา ราชะเสมานาเขตเตชะมันตา สะตะโยชนะนะ สะตะ-
สะหัสสานิ รั้มมะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิมัสมิง มงคลจักรวาฬทั้ง ๘ ทิศ ประสิทธิ จงมาเป็น
กำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว
อนัตตา ราชะเสมานาเขตเตชะมันตา สะตะโยชนะนะ สะตะ-
สะหัสสานิ ป็องเจกะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิมัสมิง มงคลจักรวาฬทั้ง ๘ ทิศ ประสิทธิ จงมาเป็น
กำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว
อนัตตา ราชะเสมานาเขตเตชะมันตา สะตะโยชนะนะ สะตะ-
สะหัสสานิ สั้งมะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิทธิโณภน ราชายนั สักปรารถนาบุญญา
ภูทกอดทั้ง หักผงแผ่นดิน
ศรีอนันต์อันได้อันหาประโยชน์ได้
(มหุทธคุณเป็นพระพรหม)

พระคาถาชินบัญชร

(คำบูชาเจ้าพระคุณสมเด็จพระโต พรหมรังสี)

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง ณะนะกาโม ละเภ ณะนัง
อัตถิ กาเย กายะญายะ เทวานัง ปิยะตัง สุตตะวา
อิตปิโสภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวรรณโณ
มรณังสุขัง อระหัง สุตตะโต นะโมพุทฺธายะ.

๑. ขะยาสะนาตะตา พุทฺธา   เชตะวามารัง สะวาพะนัง,
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง   เย ปิวิงสุ นะราสะภา.
๒. ตัณ्हังคะราทะโย พุทฺธา   อัญฺฐะวีสะติ นายะกา,
สัพเพ ปะติฏฺฐิตา มัย्हัง   มัตตะเก เต มุนิสสะรา.
๓. สีเส ปะติฏฺฐิตโต มัย्हัง   พุทฺโธ ธัมโม ทะวิโลจนะ,
สังโฆ ปะติฏฺฐิตโต มัย्हัง   อุเร สัพพะคุณากะโร.
๔. พะทะเย เม อะนุรุทฺโธ   ถาวิปุตโต จะ ทักขิณ,
โกณทัณฺฑโณ ปิฏฺฐิภาตัสสะมิง   โมคคัลลาโน จะ วามะเก.
๕. ทักขิณ สะวะเน มัย्हัง   อาสุง อานันตะราพุโล,
กัสสะโป จะ มะหานาโม   อุภาสุง วามะโสตะเก.
๖. เกสะโต ปิฏฺฐิภาตัสสะมิง   สุริโย วะ ปะภังคะโร,
นิสินโน สิริธัมปโน   โสภิตโต มุนิปุญฺจะโว.
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร   มะเพสี จิตตะวาทะโก,
โส มัย्हัง วะทะเน นิจจัง   ปะติฏฺฐาสิ คุณากะโร.
๘. ปุณฺโณ อังकुติมาโล จะ   อุปาสิ นันตะสีวะลี,
เถรา ปิญฺจะ อิเม ชาตา   นะตาญฺเฐ คิละกา มะมะ.

๘. เสถาสีติ มหาเถรา เอเตสีติ มหาเถรา ชลันดา สีละเตชนะ	วิจิตา ชินะสวาทกา, ชิตะวันโต ชิโนระสา, อังกะมังเกสุ สัตถุตา.
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ ระชัตตัง ปัจฉโต อาสิ	ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง, วาเม อังกุลิมาละกัง.
๑๑. ชันธะโมระปะริตัตถุจะ อากาเส ระตะนัง อาสิ	อาฎานาฎิยะสุตตะกัง, เสสา ปาการะสัตถุตา.
๑๒. ชินะนานาวะระสังยุตตา วาตะปีตตาทิสัญชาตา	สัตตะปาการะลังกะตา, พาหิรัชฌัตตูปัททวา.
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ วะสะโต เม สะกัจเจนะ	อะนันตะชินะเตชะสา, สะทา สัมพุททะปัญชะเร.
๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ	วิหะรันตัง มะหีละเล, เต มหาปุริสาสะภา.
๑๕. อิจเจวะมันโต ชินานุภาเวนะ ธัมมานุภาเวนะ สังฆานุภาเวนะ สัตถัมมานุภาวะปาติโต	สุตฺโตโต สุรักโข, ชิตูปัททวา, ชิตาริสังโฆ, ชิตันตะราโย. จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

สมเด็จพระพุทธทาสภิกขุ (โต พุทฺทมุนี)
ฉบับวัชรพงษ์ ไชยติตารามวรวิหาร

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

๑. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง วังอะโส ภะคะวา
อิติปิ โส ภะคะวา สัมมาสัมพุทโธ วังอะโส ภะคะวา.
อิติปิ โส ภะคะวา วิชาจะระณะสัมป็นโน วังอะโส
ภะคะวา.

อิติปิ โส ภะคะวา สุคะโต วังอะโส ภะคะวา
อิติปิ โส ภะคะวา โลกะวิฑู วังอะโส ภะคะวา
อะระหัง ตัง ณะระณัง ทังนามี
อะระหัง ตัง ณะระณัง ทังนามี
สัมมาสัมพุทัง ณะระณัง ทังนามี
สัมมาสัมพุทัง ณะระณัง ทังนามี
วิชาจะระณะสัมป็นนัง ณะระณัง ทังนามี
วิชาจะระณะสัมป็นนัง ณะระณัง ทังนามี
สุคะตัง ณะระณัง ทังนามี
สุคะตัง ณะระณัง ทังนามี
โลกะวิทัง ณะระณัง ทังนามี
โลกะวิทัง ณะระณัง ทังนามี

๒. อิติปิ โส ภะคะวา อะนุตตะโร วังอะโส ภะคะวา
อิติปิ โส ภะคะวา ปุริสธัมมะสาระถิ วังอะโส ภะคะวา
อิติปิ โส ภะคะวา สัตถา เทวะมะนุสสานัง วังอะโส
ภะคะวา

อิติปิ โส ภะคะวา พุทฺโธ วิชฺจะโส ภะคะวา

อะนุคตะรัง ณะระณัง ทังณามิ

อะนุคตะรัง สีระสา ณะมามิ

ปุริสัทมมะสาระถิ ณะระณัง ทังณามิ

ปุริสัทมมะสาระถิ สีระสา ณะมามิ

สัตถา เทวะมะนุสสานัง ณะระณัง ทังณามิ

สัตถา เทวะมะนุสสานัง สีระสา ณะมามิ

พุทฺธัง ณะระณัง ทังณามิ

พุทฺธัง สีระสา ณะมามิ. อิติปิ โส ภะคะวา.

๓. อิติปิ โส ภะคะวา รุปะขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ
จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา เวทะนาขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา สัตฺตัญญาขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา สังขาระขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา วิญญาณะขันโธ อะนิจจะลักขะณะ-

ปาระมิ จะ สัมปันโน

๔. อิติปิ โส ภะคะวา ปะฐะวีธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อาโปธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา เตโชธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา วาโยธาคุธุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา อากาสะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา วิญญูญาณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา จักกะวาพะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา จาตุมมะหาราชิกาธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ตาวะติงสาธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ยามาธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา कुสิตาธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา นิมมานะระตีธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ประระนิมมิตะวะสะวัตตีธาคุสะมาธิ-
 ญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา กามาวะจะระธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา รุปาวะจะระธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา อะรุปาวะจะระธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา โลกุตตะระธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 ๖. อิติปิ โส ภะคะวา ประฐะมะถกณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ทุติยะถกณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ตะติยะถกณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา จะตุตถะถกณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะมะถกณะธาคุสะมาธิญาณะสัมปันโน.
 ๗. อิติปิ โส ภะคะวา อากาสาถาณัญญาจะตะนะธาคุสะมาธิ-
 ญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา วิญญาณ์ญจายะตะนะธาตุสะมาธิ-
ญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อากิณัจญญายะตะนะธาตุสะมาธิ-
ญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา เนวะสัญญาณาสัญญายะตะนะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน.

๘. อิติปิ โส ภะคะวา โสตาปัตติมัตตะธาตุสะมา
ธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทาทามิมัตตะธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาทามิมัตตะธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะมัตตะธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา โสตาปัตติมะละธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทาทามิมะละธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาทามิมะละธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะมะละธาตุสะมาธิญาณะ-
สัมปันโน.

๕. กุสะลา รั้มมา อิติปิ โส ภะตะวา อะฮา ยาวะชีวััง
พุกรััง ณะระณัง ทัจฉามิ รั้มภุทีปญจะ อิสสะโร กุสะลา รั้มมา
นะโม พุกธายะ นะโม รั้มมายะ นะโม สัจฉายะ ปญจะ พุกธา
นะมามิหัง อา ปา มะ จุ ปะ ที มะ สัจ อัง ขุ สัจ วิ ฐา ปุ กะ ยะ
ปะ อุปะตะชะตะเห ปาธายะโสฯ

โส โส ณะ ณะ อะ อะ อะ ณะ นิ เต ชะ สุ เน มะ ภู ณะ นา วิ
เว อะ สัจ วิ สุ โล ปุ ณะ พุ ภะ อิสสะวาสุ สุตะวาอิ กุสะลา
รั้มมา จิตติวิธิตติ.

อิติปิ โส ภะตะวา อะระหัง อะฮา ยาวะชีวััง พุกรััง
ณะระณัง ทัจฉามิ ฐาโพธิปญจะ อิสสะโร รั้มมา.

กุสะลา รั้มมา นันทะวิวัังโก อิติ รั้มมารั้มพุกโร สุคะลาโน
ยาวะชีวััง พุกรััง ณะระณัง ทัจฉามิ.

๑๐. จาคุมมะหาราชิก อิสสะโร กุสะลา รั้มมา อิติ วิชชา
จะระณะรั้มปโน โอุ อุ ยาวะชีวััง พุกรััง ณะระณัง ทัจฉามิ.

ถาวะติงสา อิสสะโร กุสะลา รั้มมา นันทะปญจะ สุคะโต
โลกะวิฑู มะหาเอโอ ยาวะชีวััง พุกรััง ณะระณัง ทัจฉามิ.

ยามา อิสสะโร กุสะลา รั้มมา พรหมาสัททะ ปญจะ สัตตะ
สัตตะ ปาระมี อะนุตตะโร ยะมะกะชะ ยาวะชีวััง พุกรััง
ณะระณัง ทัจฉามิ.

คูลิศก อิสสะโร กุสะลารั้มมา ปุยะปะกะ ปุริสะทัมมะธาระติ
ยาวะชีวััง พุกรััง ณะระณัง ทัจฉามิ.

นิมมานะระตี อีสสระโร กุสะลา รัมมา เหตุโปวะ สัตถา
เทวะมะนุสสานัง ตะธา ยาวะชีวัง พุทธีง ณะระณัง ทัจฉามิ.

ประระนิมมิตะวะสะวัตตี อีสสระโร กุสะลา รัมมา สังขาระ-
ขันโร ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโร พุททะปะมะ ยาวะ-
ชีวัง พุทธีง ณะระณัง ทัจฉามิ.

พรหมา อีสสระโร กุสะลา รัมมา นัตติปัจจะยา วินะปัจจะ
ภะตะวะตา ยาวะ นิพพานัง ณะระณัง ทัจฉามิ ฯ

๑๑. นะโม พุทธีสสะ นะโม รัมมัสสะ นะโม สังฆัสสะ
พุทธีลาโกกะลา กะระกะนา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โพนตุ
หุตุ หุตุ หุตุ ณะวาหาเย.

นะโม พุทธีสสะ นะโม รัมมัสสะ นะโม สังฆัสสะ วิตติ วิตติ
วิตติ มิตติ มิตติ มิตติ จิตติ จิตติ วัตติ วัตติ มะยะสุ สุวัตติ
โพนตุ หุตุ หุตุ หุตุ ณะวาหาเย.

อินทะสาวัง มะหาอินทะสาวัง พรหมะสาวัง มะหาพรหมะ-
สาวัง อักกะวัตติสาวัง มะหาอักกะวัตติสาวัง เทวาสาวัง มะหา-
เทวาสาวัง อีสสาวัง มะหาอีสสาวัง มุนีสาวัง มะหามุนีสาวัง
สัพปุริสสะสาวัง มะหาสัพปุริสสะสาวัง พุททะสาวัง ปัจเจกะพุททะ-
สาวัง อะระหัตตะสาวัง สัพพะสิทธิวิชาธาระณังสาวัง สัพพะ-
โลกาอิริยานังสาวัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โพนตุ.

สาวัง คุณัง ะชะ พะลัง เชาวัง วิริยัง สิทธิ กัมมัง รัมมัง
สัจจัง นิพพานัง โมกขัง อุกกะกัง ทานัง สีลัง ปัญญา นิกขัง
ปุญญัง ภะคะยัง ยะสัง ตัปปัง สุขัง สิริ รูปัง อะตุวิสสะติเทสะ-

นัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ พุตุ พุตุ พุตุ ติวาทายะ ฯ ๑

๑๒. นะโม พุทธัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา รูปะขันโธ
เวทนะขันโธ สัตถุญจันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ
นะโม อิติปิ โส ภะคะวา.

นะโม รัम्मัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา รูปะขันโธ
เวทนะขันโธ สัตถุญจันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ
นะโม สวากขาโต ภะคะวะตา รัम्मโม.

นะโม สัจจัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา รูปะขันโธ
เวทนะขันโธ สัตถุญจันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ
นะโม สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ วะหะปะริตตัง.

นะโม พุทธายะ มะอะอุ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา
ยาวะตัสสะ พายโอมะนะ อุอะมะ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา
อุอะมะอะ วันทา นะโม พุทธายะ นะอะกะติ นิสะระณะ
อาระปะชุกถัง มะอะอุ ทุกขัง อะนิจจัง อนัตตา ฯ ๑

บรรดาณุสย ขันฐักังสังจัญญานนังคย,
ฝายปะชานอกนังคยาโปภะภคสังจัญญายัตถิยถ.
กัขนแห่งไคยลล ประภคิตถสังจัญญะจรรณ
โนจรรณังเวทลัญญะชอปปะคัจจ,
ขณแห่งนังคยประภคิตถสังจัญญะชอปปะคัจจ
สังกัจจิงสัง.
พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย สุตตนิบาต เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ๑๒๖

คำบูชาพระบรมสารีริกธาตุ

อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง ตัง ภาคะวันตัง,
ประมะสารีริกะธาตุยา สัทธัง อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชาจาระณะสัมปันโน, สุคะโต, โลกะวิฑู, อนุตตะโร
ปุริสัทมมะสาระถิ, สัตถา เทวะมนุสสานัง, พุทโธ,
ภาคะวาติ.

อุภาสะ วันทามิ ภันเต เจตียัง สัพพิง สัพพิตถะ ฐาเน
สุปะติฎฐิตัง.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสไหว้พระเจดีย์พระบรม
สารีริกธาตุนั้นตั้งไว้ดีแล้วในที่ทั้งปวง

พุทธะสารีริงคะธาตุจ มะหาโพธิง พุทธะรูปัง ตันธะกุฎิง
อะตุราสีติสะหัสเส ธัมมิกขันธะ

พระสารีริงคะธาตุของพระพุทธเจ้า ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระพุทธรูป
พระคันธกุฎีของพระพุทธเจ้าและพระธรรมทั้งหลาย ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์

สัพเพตัง ปะทะเจตียัง สักการัตถัง

เพื่อสักการะเจดีย์ คือ รอยพระบาทเหล่านั้นทั้งหมดทั้งสิ้น

อะหัง วันทามิ ธาตุโย ข้าพเจ้าขอไหว้พระธาตุนั้นทั้งหลาย

อะหัง วันทามิ สัพพะโส ข้าพเจ้าขอไหว้โดยประการทั้งปวง

อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง อะหัง วันทามิ สัพพะทา

ข้าพเจ้าขอไหว้ซึ่งพระรัตนตรัยเหล่านั้นในกาลทุกเมื่อด้วยอาการ

ดังนี้แล.

รายนามผู้ร่วมบริจาคพิมพ์หนังสือ

๑.	บาท
๒.	บาท
๓.	บาท
๔.	บาท
๕.	บาท
๖.	บาท
๗.	บาท
๘.	บาท
๙.	บาท
๑๐.	บาท
๑๑.	บาท
๑๒.	บาท
๑๓.	บาท
๑๔.	บาท
๑๕.	บาท
๑๖.	บาท
๑๗.	บาท
๑๘.	บาท
๑๙.	บาท
๒๐.	บาท
๒๑.	บาท
๒๒.	บาท
๒๓.	บาท
๒๔.	บาท
๒๕.	บาท
๒๖.	บาท
๒๗.	บาท
๒๘.	บาท
๒๙.	บาท
๓๐.	บาท

৯০.	ব
৯১.	ব
৯২.	ব
৯৩.	ব
৯৪.	ব
৯৫.	ব
৯৬.	ব
৯৭.	ব
৯৮.	ব
৯৯.	ব
১০০.	ব
১০১.	ব
১০২.	ব
১০৩.	ব
১০৪.	ব
১০৫.	ব
১০৬.	ব
১০৭.	ব
১০৮.	ব
১০৯.	ব
১১০.	ব
১১১.	ব
১১২.	ব
১১৩.	ব
১১৪.	ব
১১৫.	ব
১১৬.	ব
১১৭.	ব
১১৮.	ব
১১৯.	ব
১২০.	ব
১২১.	ব
১২২.	ব
১২৩.	ব
১২৪.	ব
১২৫.	ব
১২৬.	ব
১২৭.	ব
১২৮.	ব
১২৯.	ব
১৩০.	ব

ඊ.෧.	ප.෨
ඊ.෨.	ප.෨
ඊ.෩.	ප.෨
ඊ.෪.	ප.෨
ඊ.෫.	ප.෨
ඊ.෬.	ප.෨
ඊ.෭.	ප.෨
ඊ.෮.	ප.෨
ඊ.෯.	ප.෨
ඊ.෧෦.	ප.෨
ඊ.෧෧.	ප.෨
ඊ.෧෨.	ප.෨
ඊ.෧෩.	ප.෨
ඊ.෧෪.	ප.෨
ඊ.෧෫.	ප.෨
ඊ.෧෬.	ප.෨
ඊ.෧෭.	ප.෨
ඊ.෧෮.	ප.෨
ඊ.෧෯.	ප.෨
ඊ.෨෦.	ප.෨
ඊ.෨෧.	ප.෨
ඊ.෨෨.	ප.෨
ඊ.෨෩.	ප.෨
ඊ.෨෪.	ප.෨
ඊ.෨෫.	ප.෨
ඊ.෨෬.	ප.෨
ඊ.෨෭.	ප.෨
ඊ.෨෮.	ප.෨
ඊ.෨෯.	ප.෨
ඊ.෩෦.	ප.෨
ඊ.෩෧.	ප.෨
ඊ.෩෨.	ප.෨
ඊ.෩෩.	ප.෨
ඊ.෩෪.	ප.෨
ඊ.෩෫.	ප.෨
ඊ.෩෬.	ප.෨
ඊ.෩෭.	ප.෨
ඊ.෩෮.	ප.෨
ඊ.෩෯.	ප.෨
ඊ.෪෦.	ප.෨
ඊ.෪෧.	ප.෨
ඊ.෪෨.	ප.෨
ඊ.෪෩.	ප.෨
ඊ.෪෪.	ප.෨
ඊ.෪෫.	ප.෨
ඊ.෪෬.	ප.෨
ඊ.෪෭.	ප.෨
ඊ.෪෮.	ප.෨
ඊ.෪෯.	ප.෨
ඊ.෫෦.	ප.෨

65.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.